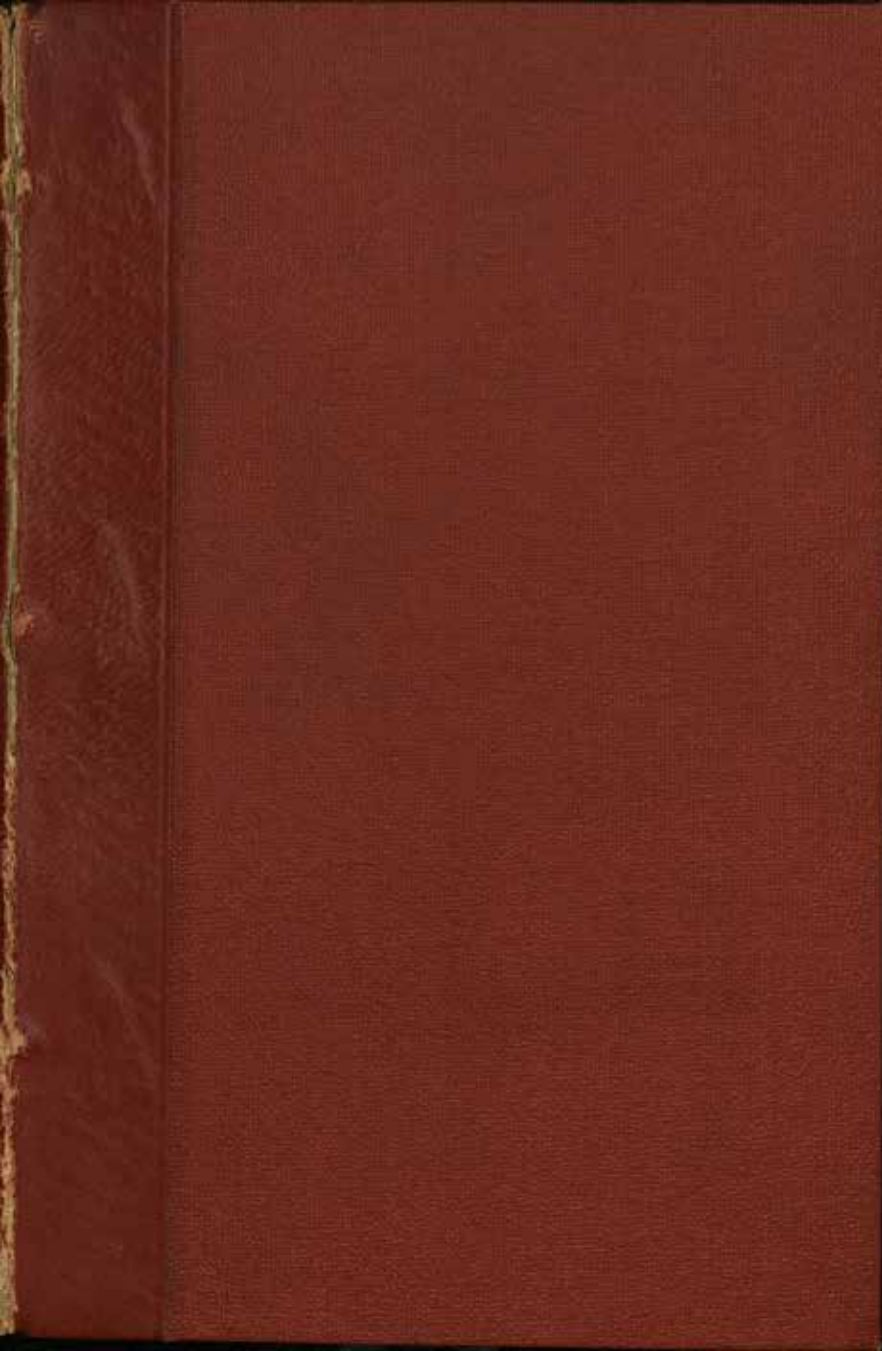

Il libro è stampato a Giouenna

Autore } Stephanus Anagyrasius; idest
Greco } Crysaphius Perrebus.

In Tomo I. editionis Nicolai Sisyky, Venetijs
1815, 8°. (T. 2), legitur hæc Εἰδησις Αὐτοῦ:

Προειδοποιῶ εἰς τοὺς ὁμογενεῖς μὲν, ὅτι
ὁ παρὼν πρῶτος τόμος ἐβάλεν νῦν ἐν δευ-
τέρῳ εἰς τύπον, ἐξ αἰτίας ὅπῃ μ' ἔειπον με-
ταί πράξεις, τῶν ὁποίων τὰς ἡμερίδας εἶχα
ὑπομονήσῃ εἰς πάσαν. Ἐκτὸς τῶν προτε-
ρη etc.

Tantum igitur Tomus hic Primus editus est
Parisijs (sed potius Florentijs) J. W. Buchard.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΓΑΣ

Περιέχουσα τὴν Ἀρχαιότητα αὐτῶν, καὶ Ἡρωϊ-
κὰς μετὰ τῶν Τυρκῶν Πολέμους, καὶ μάλιστα
τὰς, τῇ Σουλίου μετὰ τῇ Ἀλῇ Πασσιᾷ κα-
τόικῃ τῶν Ἰωαννίνων, καὶ ἡγεμόνος τῆς
Γραικίας, καὶ Μακεδονίας.

Τόμος Πρῶτος.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΣΙΟΙΣ · κατὰ τὸ 1803.

Φίλοι μὲ Ἕλληνες, χαίρετε·

Πολλὰ, καὶ ἀξιόλογα βιβλία, τόσον ἱστορικά, ὅσον ἐπισημονικά, Πολιτικά, καὶ διάφορα σχεδὸν ὑποθέσεως ἐφάνησαν κατὰ καιρὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἄλλα μὲν συνθεμμένα, ἄλλα δὲ μεταγλωτισμένα ἀπὸ ἀνδρῶν σοφῶν, καὶ φιλογενῶν, τὰ ὅποια δὲν ἀποβλέπων εἰς ἄλλο, παρὰ νὰ μᾶς κάμνῃ νὰ γνωρίσωμεν τὸ ὄνομά μας, ὡς δὲν τὸ ἱξεύρομεν· μετὰ τὸ ὅποτον ὅλα τὰ ἔθνη μᾶς κρᾶζον, καὶ ἡμεῖς δὲν τὸ ἀνύομεν·

„Λύτα τὰ βιβλία μελετῶντες τα συχρὺν, παραδίδοντες εἰς τὺς νέους, καὶ κάμνοντες γνωστὰ εἰς τὺς ἀπλῆς ὑμογενῆς μας, θέλει γνωρίσωμεν πάραυθα τὸ ὄνομά μας· δηλαδή, ὅτι εἴμεθα ἙΛΛΗΝΕΣ· καὶ τότε δὴ ἐξετάζοντες αὐτὸ τὸ γλυκὺ, καὶ φοβερὸν ὄνομα, θέλει τὸ εὔρομεν, ὅτι νὰ ἐσάβῃ τόσον ἔνδοξον, τόσον ἐλεύθερον, καὶ τόσον ἐπιθυμητόν· ὅσον ἀτιμον, ὅσον ὑπόδαλον, καὶ ὅσον μισητόν ἐκαταστήθῃ σήμερον·

4
„ Αὐτοὺς τοὺς σοφοὺς φιλογενεῖς, καὶ ἐ-
μογενεῖς μὲν μὲνέριός καὶ ἐγώ, (ἂν κὶ τῇ
σοφίᾳ αὐτῶν ὑδὲ μαθητὴν ἐμαυτὸν κρίνω,
ἀλλὰ τῷ, τῆς Πατρίδος Ζήλῳ συγκάθεδρον)
ἠγωνίσθηκα ὅσον τὸ, κατ' ἐμὲ, νὰ εὐγάλω
εἰς τὸ φῶς τὴν παρῆσαν σύντομον ἱστορίαν τῆς
Συλίου, καὶ Πάργας, τῶν ὁποίων τὰ ἀνδρεῖα
κατορθώματα ἔπρεπε νὰ εἶναι πρὸ χρόνων
πασιδελὰ, εἰς αἱ κινδυνώδεις περιπέτειαι, κὶ
ἡρῶν ἐκτοπίων ἀμείψαι δὲν ἠθέλην εἶναι δύω
σκληρὰ ἔμπουδα.

„ Μὲ ὅλον ὅπῃ ἐσιωπήσαμεν ἡμεῖς ἐξ ἀ-
νάγκης τὰ ἡρώικα αὐτῶν κατορθώματα, δὲν
ἔλλαψεν ὅμως κάποιος Αἰτῶν Γκιλιὰμ. Ἄγ-
γλος, διὰ τὰ κάμη τὴν ἱστορίαν ἐνὸς πολέμου
τῶν Συλιῶτων, ὅπῃ ἔγινεν εἰς τὸς 1792 με-
τὰ τῆς Ἀλῆ Πασιᾶ, ὧντας ὁ ἴδιος παρὼν εἰς
τὰ Ἰωάννινα τὸν ὁποῖον ἔμπροσθεν θέλει ἀνα-
φέρομεν σαφέστερα.

„ Μαζὺ μὲ τὴν, τῶν Συλιῶτων, καὶ Πάρ-
γας ἱστορίαν εἶχα ἐτοιμασμένην καὶ μίαν πε-
ρίληψιν διὰ τὰ ὅσα ἐσουέβησαν ἐν καιρῷ
τῶν φραντζέζων, καὶ φωσσοθωμάτων εἰς τὴν
τωρινὴν ἑσπέρησον τῶν Ἑλλήνων Πολιτείαν τῆς
Ἰωνικῆς Πελάγους, τὴν ἱστορίαν εἶχα σκοπὸν
νὰ τὴν τυπώσω μαζὺ μὲ τὴν παρῆσαν· ἀλλ'
ἐπειδὴ, διὰ τὰ ὁμιλήσῃ τινας τὴν ἀλήθειαν,
πρέπει νὰ ἐλέγξῃ τὰ ἐλαττώματα τῶν τότε

(ἴσως καὶ τώρα) μερικῶν τυράννων αὐτῶν τῶν Νήτων, τὴν ἄφησα ἀνέκδοτον·

» Τὸ μεγαλήτερον δὲ αἷτιον, ὅπῃ μὲ ἐ-
 παρακίνησε νὰ τὴν σιωπήσω, εἶναι ἡ καλὴ
 ἐλπίς, ὅπῃ τρέφω διὰ τὰ ὑποκείμενά της,
 ὡς ὁμογενεῖς μὲ, ὄντας βέβαιος, ὅτι ἕως τώ-
 ρα νὰ ἀπερρίψαν ἐκείνην τὴν βδελυρὰν μισαν-
 θρωπότητα, ἡ ὁποία ἦτον ξένη, καὶ φερτὴ
 εἰς αὐτοὺς ἀπὸ ἑνα γένος τὸ πλεον τυραννι-
 κὸν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ὅχι φυσικὴ των·
 διότι ἡ μεγαλητέρα τυραννία, ὅπῃ νὰ ἐπε-
 κράτησε ποτὲ εἰς τῆς Ἑλλήνας, εἶναι ἡ θαυ-
 μασιότερα φιλανθρωπία, ὅπῃ νὰ εὐρίσκεται
 τὴν σήμερον εἰς κανένα τῆς Εὐρώπης μέρος·
 διὰ τῆτο πάλιν λέγω, ὅτι τρέφω καλὰς, καὶ
 βεβαίαις ἐλπίδας εἰς αὐτοὺς, ἐπειδὴ τὰ φῶ-
 τα, ὅπῃ ἔλαβαν ὑπωκάτω εἰς τὴν ῥητῆσαν
 διοίκησιν, καὶ τὰ ἐπιχειροῦντο εἰς τὸ κακὸν
 παρακινέμενοι ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἐξουσιζῶντας,
 τώρα θέλει τὰ μεταχαρισθῆν πρὸς ἐθέλειαν
 ὅλης τῆς δυστυχῆς Ἑλλάδος μιμνήμενοι εἰς τὰς
 ἀρετὰς τῆς προγόνους των, δηλαδὴ τὸν Ἀρι-
 στῆδεν, τὸν Θεμιστοκλέα, τὸν Σωκράτην, καὶ
 λοιπός·

» Εἴταραττον βέβαια τὴν πλεον ἀναίσθη-
 τον φύσιν τῶν ἀνθρώπων τὰ βρωμερὰ, καὶ
 ἀνήκουστα ἔργα αὐτῶν τῶν μερικῶν ἀρχόντων
 ἐν καιρῷ τῶν Ἑνετῶν, Γάλλων, καὶ ῥωσσο-

θωμάτων. καὶ ἐν ταύτῳ ἐπαραικινούσαν εἰς ἐκδίκησίν των τὸν πλέον ὑδέτερον, καὶ φιλήσυχον ἄνθρωπον· ὅμως ὁ, τι λογιῆς τοὺς ἐσάθησαν τὰ διδάγματα, τοιαῦτα ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ τὰ φρονήματα, καὶ ὁ, τι λογιῆς τὰ φρονήματα, τοιαῦτα καὶ τὰ ἐπιχαρήματα· τέλος πάντων αἱ κακαὶ συναναστροφὰὶ ἐφθάραν τὰ χρηστὰ αὐτῶν ἥθη· ἀλλ' ἐπειδὴ τῶρα ἐλευθερώθησαν ἀπ' ἐκείνας τὰς συναναστροφάς, θέλει ἀρχίσουν μὲ νέας ἀρετὰς νὰ ἀποσβύσουν τὰς Παλαιὰς αὐτῶν πράξεις, & συνηθείας·

„ Ἄν δὲ ἐξ ἐναντίας (ὁ μὴ γένοιτο κύριε) ἤθελε μάνην εἰς τὸν ἴδιον βόρβορον τῆς κακίας, πόσοι ἄραγε, καὶ πόσον θέλει γράψωσι κατ' αὐτῶν; ἐγὼ σιωπῶ τὰς ἄλλας ὕβριτας, φθάνει μόνον νὰ τοὺς ἀποδάξουν ἀπὸ τὰς πράξεις, ὅτι εἶναι ἀλλογενεῖς, καὶ δὲν μετέχουν ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα· ὦ ὕβρις ἀνυπόφορος, καὶ θανατηφόρος! μὰ· · · · εἰς τὴν νῦν ἔχοντας·

„ Μὴ ὦν ἐσθῆς, ὁμογενεῖς μὲν, καταδεχθῆτε τοιαύτην ὕβριν, ἀλλ' ἐνδυσθῆτε τὰς ἀρετὰς τῶν παλαιῶν προγόνων σας, αἱ ὁποῖαι σᾶς εἶναι γρωσταὶ μὲ τὸ μέσον τῆς προκοπῆς, ἐπὶ ἔχετε· βοηθήσατε τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν, καὶ ἀδελφούς σας, τοὺς ὁποίους βλέπετε ἔμπροσθεν σας κινδυνεύοντας, τεθλιμμένους, ὑβριζομένους, ξυλιζομένους, & κατακοπτομένους ἀπὸ τοὺς τυράννους·

„ Ἐν ἐνὶ λόγῳ σᾶς λέγω, ὅτι ἡ μήτηρ σας εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακὴν δεδεμμένη χεῖρια, καὶ ποδάρια μὲ ἀλύσους σφικτὰς· τὰ κλειδιά τῆς φυλακῆς, καὶ τῶν ἀλύσων εἰς τὰ χεῖριά σας εἶναι, ἂν τὴν ἐλευθερώσητε, εἴτε γνήσια τέκνα τῆς, εἴτε ἄλλοι Θρασύβουλοι, καὶ ἄλλοι Πελοπίδαι· εἰ δὲ καὶ τὴν ἀφήσητε, εἴτε Μητροκτόνοι, εἴτε ἀλλογενεῖς· φοβήσητε τὸ παράδειγμά·

„ Ἀλλ' ἀρχῆσι μὲν ταῦτα περὶ τῶν ὁμογενῶν μὲ Ἀρχόντων· εὐρέφω δὲ πρὸς τὸ ἐπίλοιπον γένος παρακκλῶντάς το νὰ κάμῃ μικρὰν κρίσιν εἰς τὴν παρῆσαν ἱστορίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει πληροφορηθῇ, ὅτι εἶναι ὅμοιον μὲ αὐτοὺς ὡς ἰσορῶ τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα· ἐπεὶ δὴ τὸ ἴδιον κλῆμα κατοικᾷ, τὸν ἴδιον ἀέρα ἀναπνέει, καὶ τὰ ἴδια καθαρὰ νερὰ πίνει· ἅς μὴ σοχάζεται λοιπὸν δύσκολα τὰ πλεόν ἔυκολα· διότι μία μικρὰ μέθοδος τῶν τριῶν εὐγάζει κάθε ἀμφιβολίαν ἀπὸ πάντων τῶν· καὶ μάλιστα ὅταν δώσῃ ὀλίγην περιέργειαν καὶ εἰς τὰς ἀνδραγαθίας τῶν προγόνων τῶν·

„ Ὁ Ζῆλος τῆς κοινῆς ἡμῶν Πατρίδος Ἑλλάδος εἶναι τόσον πολὺς, καὶ ἐνθέρμος εἰς τὴν καρδίαν μὲ, ὥς με κεντᾷ νὰ σᾶς εἰπῶ μυρίους κλαυθμοὺς διὰ τὴν ἀθλίαν τῆς κατὰ-

εασιν· ἡ περίστασις ὅμως τέκεται ὀπισθὲν
 μὴ ὡς ἕνας δυνατὸς χαλινός, καὶ δὲν μὲ
 ἀφήναι νὰ τρέξω εἰς τὰ ἔμπροσθεν·

„ Ταῦτά γάρ, πρὸς μὲν τὰς θερμὰς Πα-
 τριώτας εἶναι πολλὰ, πρὸς δὲ τὰς ψυχρὰς,
 καὶ ἀπλοῦς, ἀρκετὰ· ὅθεν ἐμβαίνω εἰς τὴν
 ὑπόθεσιν τῆς ἰσορίας τῆ Σουλίας, καὶ Πάργας
 μετὰ τῇ Ἀλῇ Πασιᾷ· πρὶν ὅμως ἔμβω, εἶ-
 ναι ἀναγκαῖον νὰ κάμω γνωστὰ τὰ αἰτία,
 τὰ ὅποια ἐπαράκίνησαν τὸν Πασιᾶ νὰ ἐκτρα-
 τεύσῃ ἐναντίον τῶν Σουλιώτων· Εἰρήσθε·

Ἑξάσιχα Ἡρωελεγῶα

ἄρ' τὰ, τῷ Σουλλίῳ Ὄρῳ

» Χαίρετε, Σουλλίῳ Ἡ' περρωτικῶ, χαίρετε,
 ὄυρῳ,

Καὶ μέτρα ποιηταῖς, εἵνεκα νέματ' Ἄρσους.
 » Οἴτη μὲν γὰρ Πίνδος, Πήλιον, ἄκρα τ' Ὀ-
 λύμπου,

Ἰῶση σιγῶσι βαρβαρικῇ πρὸ χρόνων.
 » Οὐ δὲ γὰρ εἰδ' ὀρνίθων ἀμφ' ὑμᾶς ἔσ' ἔτι
 γῆρας,

Ἀλλ' ὄπλων, σμαραγῇ αὐτῇ, ἡ δὲ μάχης.
 Εἰς τὸν ποιητὴν τῆς ἰσορίας.

» Ἰ' φθίμε, φιλογενές, πολύπλαγκτε, τλή-
 θυμε ἄνερ,

Στέφφανε χρυσὲ, ὡς εἴδ' ἰσορίας,
 » Ἄνδρας μαρναμένους Ἀγαρηνοῖς αἰμοφο-
 ρύκτοις.

Μηδὲ γυναῖτας ἀφῆς τῶν δὲ ἀπαρομάχης.
 » Οἱ καὶ εἰ μὴ πείνων, δᾶντό τε τῶν, ἄγε
 δῆρις

Δᾶτ' ἀναγκαίως, δῖς τοσάκις γ' ἐνίκων.

Εἰς τὴν Βίβλον, καὶ πρὸς τὸν ἀναγι-
νώσκοντα·

ἔρ: „ Δίπτυχε Βίβλε, τί δὴ φιλοῖσσι τῷ
δ' ὑποκείμεις,

Λαμπραῖς ἐννοίαις, λέξεσί τ' εὐφραδέσι;

ἀπ: „ Τῶν ἐν ναιόντων Ἰ"παργον, Σούλλιον
ἄμα,

Πρήξιας ἀρίστω, ἀθανάτης τε νόας·

ἔρ: „ Ἡ"κυσας; ἀπ: ναὶ· τὴν δὲ μέτιθι ζῶν
φιλοῖσσι,

Γραικῶν συμπαντῶν ξύμπνοος, ἡδὲ φίλος·

Ἀνδρόνικος ὀλύμπιος

Τορωναῖος·

ΤΗ ΚΛΕΙΝΗ ΜΟΙ ΕΛΛΑΔΙ

τὸ ὀφειλόμενον σέβας·

Ἄν ἐγὼ, φιλάτῃ μὲ μήτηρ, βλέπω τὸ
 γλυκύτατον φῶς τῆ ἡλίου, σέ πάντως γνω-
 ρίζω τὸν φωτοδότην· Ἄν ὑπάρχω, εἰς ἐσένα
 χρεωσθῶ τὴν ὑπαρξίν μου, καὶ ἐσὺ μὲ ἐθή-
 λασες τὸ πρῶτον γάλα τῆς παιδείας, καθὼς
 καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη, τὰ ὅποια, τέκνα τῆς
 ἀχαρισίας, σέ καταφρονῶσι τὴν σήμερον·
 Αἱ συνεχῆς σε συμβαλαί, κὶ παρακινήσεις,
 οἱ ἀπὸ καρδίας σεναγμοί σε, ἐ τὰ παραπο-
 νέματά σε μ' ἔκαμαν ὅχι μοναχὰ νὰ κο-
 πιάσω εἰς τὴν παρῶσαν σπυδὴν, ἀλλὰ μοὶ
 ἔδωσαν ἀκόμι τὰ μέσα, καὶ τὰς ἀφορμὰς·
 ὑπολαμβάνω, ὅτι ἰξέυρεις καλῶτατα· ὅτι ἐγὼ
 δὲν ἤθελε ἐπιχειρισθῶ ἓνα τοιοῦτον ἔργον,

ὅπερ εἰς ἐμὲ μὲν φέρει δόξαν κὶ καύχημα, εἰς δὲ τῆς ἀδελφῆς μὴ ὄφελος, ἀν' ἣ ὁσμη τῇ κα-
 πνῦσιν, ἡ γλυκυτάτῃ ἀναπνοῇ τῇ ζωτικῇσιν
 αἴρος, τὰ ἔνδοξα καὶ χρυσοφόρα σε πεδία,
 τὰ ζωντανάσιν τέλος πάντων παραδείγματα,
 δὲν ἤθελε μὲ ὑποχρεώσῃσι. Ποῖον ἄλλο λοι-
 πὸν ὑπόδειγμα τῆς πρὸς σέμῃ ὑποταγῆς κὶ
 ἀγάπης ἀρμόζει νὰ σοὶ προσφέρω, παρὰ τὰ
 τρώπαια, τὰς λαμπρὰς νίκας, καὶ ἀνδρα-
 γαθίας τῶν τέκνων σε Σηλιώτων; Ἀπὸ θη-
 σαυρῆς, ἔ δῶρα πολύτιμα δὲν ἔχεις χρεῖαν·
 οἱ κόλποι, καὶ τὰ ταμῆα τῶν πλουσίων σε
 ὀρῶν γέμῃσι χρυσίῳ, καὶ ἀργυρίῳ, ἔ λίθων
 πολυτίμων, ἔ μὲ τὸ νὰ τὰ χαίρωνται εὐ-
 βαροὶ καὶ ἀλάνητα πάσαι ἀνδράποδα τῶν
 προγόνων μὴ, ἐσὺ μὲ τὰς ἀγκάλας ἀνοικτάς
 καὶ μὲ βλέμμα μητρικόν, προσκαλεῖς τὰ τῇδε
 κἀκῆσε διασκορπισμένα τέκνα σε νὰ τὰ ἀ-
 πολαύσῃσι· Γινώσκω, ὅτι ἔχεις χρεῖαν, καὶ
 ἐπιθυμῆς ἐπιπρόνως νὰ ἀπολαύσῃς τὴν ἀρχαίαν
 σε δόξαν κὶ λαμπρότητα· ἀλλὰ τὰ τέκνα σε
 αἱ Σηλιῶται ἀγωνίζονται ὑπὲρ αὐτῆς, δίκαιον
 εἶναι λοιπὸν ὡς φιλόδοξος καὶ φιλόδοργος μη-
 τέρα νὰ τῆς δεχθῇς εἰς τὴν σκέπην κὶ προ-
 ςασίαν σε·

Ἡ βίβλος, ὅπῃ ἐγὼ σοὶ προσφέρω, φιλτά-
 τη, δὲν περιέχει νοήματα θεολογικὰ, ὅτε φυ-
 σικὰ, ὅτε φράσεις καὶ σχήματα ῥητορικὰ,

τὰ ὅποια ἐπισκιάζουσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ σκο-
τίζουσιν τὸν νῦν· ἀλλὰ πράξεις καὶ κατορθώ-
ματα, καὶ φρονήματα ὄντως ἐλληνικά, τὰ
ὅποια διακρίνουσι τὰς φυσικὰς σὺ ἦς ἀπὸ
τὰς νῦθς, καὶ προμηνύουσιν ἐν ὀλίγῳ τὴν ἀρ-
χαίαν σὺ λαμπρότητα· Ἐδῶ θέλει εἶδαι τὸν
Φῶτον, ἄλλον Λεωνίδα νὰ τρέχη διὰ τὴν δό-
ξαν καὶ ἐλευθερίαν εἰς τὸν ἐνδοξον θάνατον,
ὡσάν εἰς λαμπρὰν πανήγυρην· Θέλει τὸν ἀ-
κέραιον νὰ λέγῃ εἰς τοὺς συμπατριῶτας τῆς
Φίλοι μὲ συμπατριῶται, δεῦτε, ὡς φάγω-
μεν, ὥς πίνωμεν ἀπόψε πλεσίως, ὅτι ὁ Πλέ-
των ἄνθρωπος μᾶς ἐτοιμάζει μίαν πλεσίαν καὶ
χαρμόσυνον τράπεζαν εἰς τὸν ἄδην, ἥτις καὶ
τὴν πατρίδα, καὶ μητέρα ἡμῶν Ἑλλάδα θέ-
λει δοξάσαι, καὶ τὸν κόπον ἡμῶν ἀνταμείβουσα
Πλεσίως, θέλει γράψαι τὰ ὀνόματά μας εἰς
τὴν εἴβλον τῆς αἰωνιότητος. Θέλει εἶδαι καὶ
αὐτὰς τὰς γυναῖκας νὰ ὀρμῶσι κατὰ τῶν
βαρβάρων ὡς θυμομένοι Λέοντες, καὶ νὰ ἀ-
γωνίζονται διὰ τὸν ἐνδοξον πόλεμον τῆς πα-
τρίδος· καὶ μὲ ἓνα λόγον θέλει ἔρῃς ἓνα τα-
μεῖον γεμάτον ἀπὸ παραδείγματα, καὶ λαμπρὰ
ἐπιχειρήματα, μὲ τὰ ὅποια θέλει ἐμφράτ-
τει τὰ ἀπύλοτα εἴματα τῶν βαρβάρων, οἱ
ὅποιοι κατηγοροῦντες λέγουσιν, ὅτι πάλαι πότε
ἦσαν ἄλκιμοι Ἕλληνες·

Δέξαι λοιπὸν εὐχαρίστως τὴν παρῶσαν μὲ

ιστορίαν, κὶ ἀνάγνωθι αὐτὴν περιέργως, ἥ πα-
ρακίνηαι τὴς ἡδὲ σου τὴς ἡγαπημένους ὅχι μόνον
νὰ ἀναγινώσκωσι τὰ ἱστορούμενα, ἀλλὰ κὶ
νὰ τὰ βάλλωσιν εἰς πρᾶξιν κατὰ τὸν καιρὸν,
κὶ τὰς περιστάσεις, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἔχει ἐ-
πιτηδεύματος, ἥ δυνάμεως. ἔρρωσο.

ὁ σοὶ εὐπαθὴς ἡδὲ Στέφανος
Ἀναγυράσιος·

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ

Περὶ τῶν πολέμων, ὅπου ἐσυγκρότησε μὲ πολ-
λοὺς Πασάδες, καὶ Ἀγάδες, ξεχωριστὰ
δὲ μὲ τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ Ἰωαννίνων, εἰς τὸ,
1800, ἔτος.

„**Ε**λθόντες οἱ Φραντζέζοι εἰς τοὺς Κορ-
φούς, κατὰ τὸ 1797, εὐθὺς ἄρχησαν νὰ κο-
λακεύουν τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ μὲ τὴν συνήθη τους
γλυκύτητα, ὑποσχόμενοι εἰς αὐτὸν ὅ, τι ἤθελε
τοὺς ζητήσῃ. Ὁ Πασιᾶς μὲ προθυμίαν ἠκολού-
θη καὶ αὐτοὺς τὴν ἀμοιβαίαν ἀγάπην πρὸς αὐ-
τοὺς, διὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀπολαύσῃ μὲ τὸ μέ-
σον αὐτῶν τοὺς ἐδικοὺς του σκοποὺς· ὅθεν καὶ
χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ διὰ μέσου τῶν Φραντ-

ζέζων ἠφάνισε τὸν Ἅγιον Βασίλειον, (α) καὶ Νίβιτζαν. Μόλις δὲ εἶχεν ἀπεράσῃ ἕνας ἡμισυ χρόνος, καὶ ἡ Φιλία τοὺς μετεμορφώθη εἰς ἔχθραν, καὶ πόλεμον.

» Ἐπιστρέφοντας ὁ Πασιᾶς κατ' ἐκείνας

(α) Βασίλειον, καὶ Νίβιτζα· αὐτὰ ἦτον δύο χωρία ἐλεύθερα, διαφεντευόμενα μόνον μὲ τὰ ἄρματα τοὺς· ἦτον εἰς μίαν τοποθεσίαν δυνατὴν κειμένην ἀντίκρυτα ἀπὸ τὸ Δέλβινον κατὰ δυσμὰς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ ἀπέχουσιν ὥρας τέσσαρας· Ὁ Αὐτὸς Πασίας πάντα τοὺς ἐπολέμει, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο νὰ τοὺς κυριεύσῃ· ἐλθόντες οἱ Γάλλοι εἰς τὰ Νησία, τοὺς ἐζήτησεν ἄδειαν (τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῆς βενετζάνης δὲν εἶχε) νὰ ἀπεράσῃ στρατεύματα ἀπὸ τὰ νερά της, διὰ νὰ καταδαμάσῃ τὴν ἐχθρὴν· οἱ Γάλλοι ὄντες φίλοι αὐτοῦ, καὶ ὅχι τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν ἄφησαν, καὶ εὐγάζωντας τὰ στρατεύματά τε ἐκυρίευσεν τὰ ρηθέντα χωρία ἑξαφνα, εἰς καιρὸν ὅπῃ οἱ ἐντόπιοι ἦτον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τῇ ἡμέρᾳ τῆς μεγάλῃ Πάσχᾳ· ὅθεν αλλοὺς μὲν ἐθανάτωσεν, ἄλλους δὲ ἄφησεν ἐκεί, τὸ δὲ περισσότερον μέρος τὸ ἐμετοίκησεν εἰς τὸν κάμπον τῆς Θεσσαλίας πλησίον εἰς τὰ Τρίκαλα· αὕτη ἐσάθη ἡ πρώτη φιλανθρωπία τῶν Γάλλων πρὸς τὴν Γραικίαν.

θρὸν· εἰς αὐτὸ τὸ συμβέλιον οἱ ἐντόπιοι ἐσυμφώνησαν, καὶ μὲ προθυμίαν τὸ ἀκολουθεῖσαν· τὰ ἀκόλουθα ὅμως αἰτία τῆς ἐδειλίασαν ἔπειτα, καὶ ἔτις ἐσυνέβη εἰς αὐτοὺς ἡ τόση συμφορά, ὡς ρηθῆσεται·

», Διὰ τὸν ἀφανισμόν τῆς Πρέβυζας τὸ περισσότερον· σφάλμα ἀποδίδεται εἰς δύο μόνους Γάλλους, παρὰ εἰς τὴν ἐντοπίαν, καὶ ἐξωτερικὴν προδότας (α)· διὰ τοὺς αὐτοὺς πηγαίνοντες, ἔξω εἰς τὴν Νικόπολιν, (ἣτις ἀπέχει ἕως μίαν ἡμισυ ὥραν ἀπὸ τὴν Πρέβυζαν) καὶ θεωρήσαντες τὴν τοποθεσίαν, καὶ μετρήσαντες τὸ διάστημα, ἀπὸ τὴν μίαν ἀκροθαλασσίαν, (ὅπῃ λέγεται Ἅγιος Ἰωάννης) ἕως τὴν ἄλλην, (ὅπῃ καλεῖται μονολίθι) τὸ εὖρον πηχῶν χιλίων ἑξακοσίων ἐβδομήκοντα· τότε ἄρχισαν εὐθὺς νὰ συμβουλευώμεναι τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ δυναμώσῃ ἐκείνην τὴν τοποθεσίαν, διὰ νὰ ἀντισταθῇ τὸν ἐχθρὸν· ὁ ἓνας ἔλεγεν, ὅτι συμφέρεي νὰ γίνῃ χαντάκι μὲ παλούκια ἀπὸ τὴν μίαν ἄρκην ἕως τὴν ἄλλην· ὁ ἄλλος ἠναντιώμετο, κρινώμενος ἔυλο-

(α) Ἐξωτερικοὶ προδόται ἐσάθησαν ὁ κύριος Ἰγνάτιος ἀπὸ τὴν Ἄρταν, καὶ ὁ Καπετᾶν Μπότζαρης ἀπὸ τὸ ΣΟΥΛΙ, καθὼς ἔμπροσθεν θέλει εἰπωμεν τὰς προδοσίας·

γον νὰ γίνων μόνον κασέλια· μὲ τὸν πρῶτον ἐσυμφωνοῦσαν καὶ οἱ ἐντόπιοι, ἐπειδὴ ἡ ἐφεύρεσις ταῦ ἦτον ἡ νίκη τῶν Γαλλοπρεβυζάνων· ὅθεν οἱ ἐντόπιοι δὲν ἠμέλησαν τὸ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ παλόνικια, καὶ νὰ σκάπτων τὰ χαντάκια, ἀλλ' ἡ ἐναντία τῆς τύχῃ ἔκαμε τὸν ἐφευρετὴν τῶν χαντακίων Γάλλον νὰ λαβωθῇ ἀπὸ ἑνα ἄλλον παίζοντα τὸ σπαθί· καὶ ἔτως ἄρχεσεν ὁ δεύτερος νὰ κάμνῃ τὰ κασέλια διαφεντεύοντας τὴν ἰσχυρογνωμίαν τα, καὶ μὴ γνωρίζοντας τὸ ἀσφαλὲς μέσον, τὸ ὅποιον ἀναμφιβόλως ἤθελε τοὺς κηρύξῃ νικητάς· διότι τὸ χαντάκι ἐμπόδιζε τὴν ὁρμὴν τῆς καββαλαρίας, καὶ πεζέρας τοῦ ἐχθροῦ, ὃ ἐμποδίζομένη μίαν, ἢ δύο ἡμέρας μὲ πόλεμον, ἔφθανε καὶ ἄλλη βοήθεια ἀπὸ τὴν λευκάδα, (ἡ ὁποία ἀπέχει μίλλια δώδεκα) τόσον ἀπὸ Γάλλων, ὅσον καὶ Πρεβυζάνων, τῆς ὁποίας ὁ Καπετᾶν χρησάκης καλόγηρος (α) εἶχε πη-

(α) Καπετᾶν χρησάκης καλόγηρος, εἶναι μὲς τῇ Καπετᾶν σπείρῃ, κάτοικος ἐς τὴν Πρέβυζαν καὶ μὲ ἀρκετὰ ὑποστατικά· νέος πολλὰ χαριέστατος, καὶ φιλογενής· πάντα ἐσάθη ἐναντίως τοῦ Πασιᾶ, καὶ πολλὴν ζημίαν τῷ ἐπροξένησεν ἐς τὰ σύνορά τα· διὰ τῆτο καὶ ὁ Πασιᾶς πολὺν ἀγῶνα ἔβαλε, καὶ βάνει

γαίνῃ πρὸ δύο ἡμερῶν νὰ τοὺς συνάξῃ· καὶ τὴν ἰδίαν (ἦγεν τὴν τρίτην, ὁκτωβρίᾳ δώδεκα, 1798) ἡμέραν, ὅπου ὁ ἐχθρὸς συνέκρυσσε τὸν πόλεμον, εἶχε κινήσῃ καὶ ὁ Καπετᾶν χρησάκης μὲ τριακοσίους Γραικοὺς, καὶ ἑκατὸν πενήντα Γάλλους ἀπὸ τὴν ἀγίαν Μαῦραν, ἀλλ' ὄντας ὁ καιρὸς βροχώδης, ἡ θάλασσα κυματοῦσα, δὲν ἐπρόφθασεν· ἐκτὸς δὲ ταύτης τῆς βοηθείας ἦτον ἔτοιμοι καὶ οἱ Πάργιοι νὰ προστρέξουν εἰς βοήθειαν· ὁ ὀγλήγορος ὅμως ἀφανισμὸς τῆς (σχεδὸν εἰς δύο ὥρας) ἔκαμιν ἀνωφελεῖς ὅλας τὰς βοηθείας·

διὰ νὰ τῷ ὑσερήσῃ τὴν ζωὴν, ἀλλ' εἶναι δύσκολον· εἶναι ὅλος ἀφιερομένος ψυχῇ, καὶ σώματι εἰς τὸ ΣΩΤΛΙ, ἐπειδὴ διὰ μέσθ' ἐκείνων ἐδοξάσθη, καὶ μετ' ἐκείνων θέλει ἀποθάνει· ὅσον ψωμὶ περισσέυει ἀπὸ τὴν τράπεζάν τε τὸ σέλλει πάντα εἰς αὐτοὺς· οἱ στρατιῶται αὐτοῦ ἐθυσιάσθησαν εἰς τὴν Πρέβυζαν πολεμῶντες, καὶ ἂν ἐπρόφθανε ἡ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἀγίαν Μαῦραν ἦτον ὑποκείμενος ἢ νὰ νικήσῃ, ἢ νὰ ἀποθάνῃ δι' ἀγάπην τῆς Πατρίδος τε· ἀφ' οὗ ἐσπλαβώθη ἡ Πατρίς τε ἐπρόστρεξεν εἰς τὸν Οὐσακδφ, καὶ ἐτιμήθη, φεύγοντος δὲ αὐτοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν Ἰωνικὴν Πολιτείαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐτιμήθη εἰς βαθμὸν Μαγίόρη διὰ τὴν ἀξιότητα, ἡ πῶσιντε·

„ Εἰπειδὴ δὲ ἡ ἀσυμφωνία τῶν Γάλλων ,
 καὶ Πρεβυζάνων δὲν ἐκατόρθωνε κἀνένα καλόν ,
 ἀλλ' ἐπρομήνυνεν ἕνα ὀλέθριον ἀποτέλεσμα ,
 μεθ' ἡμέρας δεκαπέντε ἔφθασε καὶ ὁ ἐχθρὸς ,
 καὶ συγκροτήσας πόλεμον τὴν ἐνίκησεν , ἐξ ὧν
 οἱ μὲν Γάλλοι ἦτον τριακόσιοι πεντήκοντα , οἱ
 δὲ ἐντόπιοι ἕως ἑξακόσιοι μὲ τὰ ἄρματα , καὶ
 ὁ ἐχθρὸς μὲ τέσσαρας χιλιάδας πεζικόν , καὶ
 καρβαλαρίαν , ὁ ὁποῖος ἐθυσίασε , δὲ ἐσκλάβ-
 ῶσεν ὑπὲρ τὴν χιλίαν πεντακοσίους . ἡ περισ-
 σοτέρη δὲ αἵματοχυσία ἐσάφη μετὰ τὴν κυ-
 ρίευσιν τῆς χώρας . διότι ὅσοι ἄνδρες , γυναῖ-
 κες , καὶ παῖδιά δὲν ἐδυνήθησαν νὰ φύγῃ
 προτύτερα , δὲ ἐπιάσθησαν , τὴν δευτέραν , δὲ
 τρίτην ἡμέραν τὴν ἐσφαζαν , ὡς τὰ ἀρνία εἰς
 τὸ μακελλεῖον , τὸ δὲ τρίτον μέρος ἐσκλαβώ-
 θη ἀπὸ τὸ σφάτευσμά τε , ἀπὸ τὸ ὁποῖον
 ἐπωλοῦντο , καὶ ἠγωνάζοντο ἔνθεν κἀκεῖσε , ὡς
 τὰ ἄλογα ζῶα .

„ Κοντὰ εἰς τὴν κακὴν πρόβλεψιν , ὅπως
 ἡ Πρέβυζα ἔλαβεν , εἶχεν ἀποκτήσῃ ἀκόμι
 καὶ δύο προδότας δυνατοὺς , τὸν ἕνα πληρω-
 μένον , καὶ τὸν ἄλλον παρακινημένον , ἢ καὶ ἐξ
 ἰδίας τε προαιρέσεως . καὶ ὁ μὲν πληρωμένος
 ἐσάθε ὁ Καπεθᾶν (α) Γεώργιος Μπότζαρης ἀπὸ

(α) Κ: Γεώργιος Μπότζαρης ἀπὸ τὸ ΣΟΥΛΙ .

τὸ ΣΟΫΛΙ · ὁ δὲ παρακινημένος κ' αὐτοκίνη-
τος, ὁ κύριος Ἰγνάτιος · αὐτὸς δὲν ἔπαυε γρά-
φοντας κρυφίως εἰς τὸ Ἱερατεῖον τῆς Πρέβυ-
ζας, ὅτι νὰ παρακινήσῃ τὸν λαὸν νὰ θανα-
τώσῃν τὰς Γάλλας, ἢ νὰ τὰς πιάσῃν ζωντα-
νὰς, κ' νὰ τὰς παραδώσῃν εἰς τὸν Πασιᾶ ·
τέλος, ἂν δὲν ἤμποροῦν νὰ κάμῃν αὐτὰ, νὰ
τοὺς ἀφίσῃν καὶ μοναχὺς εἰς τὸν πόλεμον κ' νὰ
φύγῃν, ἃ ἔγω θέλει εἶναι πάντα φίλοι
μὲ τὸν Πασιᾶ, κ' θέλει ἀπολαύσῃν τὰ ὅσα
καλὰ ἐπιθυμοῦν · αὐταὶ αἱ κάκισται νεθεσίαι
τοῦ Ἰγνατίου ἐσάφησαν πλεον ὀλέθρια ἀπὸ
τὴν κακὴν πρὸβλεψιν τῶν ἐντοπίων · διότι ὁ
δυσυχὴς λαὸς ὑποτασσόμενος εἰς τὰς συμβε-
λάς τε ἐσκορπίσθη ἔνθεν καὶ κεῖσε, κ' ἔμεινεν
ἡ Πατρίς ὑπερημένη ἀπὸ διαφέντευσιν ἀρμά-
των, καὶ ἔτως ὁ ἐχθρὸς ἐσυναπάντησεν ὀλι-
γότερα ἐνάντια ·

ἂν αὐτὸν ὁ Πασιᾶς δὲν ἐγελᾷσε πρῶτον μὲ
ἐκατὸν πεντακεῖα, ἦτον δύσκολον νὰ πηγαίνῃ
εἰς τὴν Πρέβυζαν, ἐπειδὴ τῷ ἐπίανεν ὅλας τὰς
ξενὰς τόπας, δηλαδὴ τὸ ὀνομαζόμενον Λοῦρον,
ἃ τότε τὸν ἀφάνιζε · Περὶ αὐτοῦ θέλει ὁμιλή-
σομεν πλατύτερα ἔμπροσθεν · διότι ἀπὸ τὴν
ιδίαν λύσσαν τῆς Φιλαργυρίας τυφλωθεὶς ἐκα-
τήντησεν ἔπειτα νὰ προδώσῃ καὶ τὴν ιδίαν τε
Πατρίδα ·

„ Ο αὐτὸς κυρ Ἰγνάτιος τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Πρεβύζης ἐπάλλη ἀπὸ τὸν Πασιᾶ εἰς τὴν Βόνιτζαν διὰ νὰ τὸς νυθετήσῃ νὰ ὑποταχθῇ, οἱ ὅποιοι ἐϋπετάγησαν· μάλιστὰ πρὶν αὐτὸς φθάσῃ ἐκεῖνοι εἶχαν φονεύσῃ τέσσαρας Φραντζέζους ἐσθενεῖς, καὶ πέρνωντας τὰ κεφάλια τοὺς ὁ Ἰγνάτιος τὰ ἔφερεν εἰς τὸν Πασιᾶ φθάνοντας δὲ ἀντικρυς εἰς τὴν Πρέβυζαν, ὅπου ὀνομάζεται Πῆντα, ἐκεῖ ἦτον ἀρκετοὶ Πρεβυζάνοι κρυμμένοι εἰς τὰ δάση, καὶ λόγκες, οἱ ὅποιοι εἶχαν προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸν ἀφανισμόν τῆς Πατρίδος των, καὶ βλέποντες τὸν Ἰγνάτιον ἔτρεξαν εὐθὺς μετὰ δακρύων ὡς τέκνα τῆ πνευματικῆς ζητοῦντες ἔλεος, καὶ βοήθειαν, ἐπειδὴ ἦτον γυμνοὶ (α) τρομασμένοι. Ἐπεινασμένοι· αὐτὸς τὸς ἐδέχθη λέγωντάς τες νὰ ἔλθῃν μαζί τε, καὶ θέλει τὸς ζητήσῃ τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Πασιᾶ· αὐτὸν τὸν λόγον ἀκέσας ἕνας τοῦρκος, ὅπως ἦτον μαζί τε, τῷ εἶπεν, ὅτι νὰ μὴ τὸς παρήσιάσῃ· ἐπειδὴ ἦτον τὸ ἴδιον ὥσταν νὰ τοὺς ἐπὶ γαίνεν εἰς τὸ μακελλεῖον.

(α) γυμνοὶ· διότι εἶχαν ἀπεράσῃ τόσον πολυμβῶντες, καὶ ἄλλους τοὺς ἔρριπταν τὰ καίκια, διὰ νὰ μὴ ἐνθισθῇ ἀπὸ τὸ πάλυ εἶρος τῶν ἀνθρώπων.

παρήκυσεν ὁμῶς αὐτὸς τοὺς λόγους τῷ τέρκεν , ὅθεν ὁ μὲν τῦρκος σπλαγχνισθεὶς αὐτοὺς , καὶ λαβὼν εἰς τὸ πλοῖόν τε ὅσους ἐχώρει , τὴν ἀπέρασεν εἰς τὴν ἀντικρυς μεγάλην ξηρὰν , ἣ τὴν εἶπε νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Πασιᾶ , ὁ δὲ Ἰγνάτιος λαβὼν τὴν ἐναπολειφθέντας τὴν ἐπρόσφερεν εἰς τὸν φίλον τε ὡς δῶρα , ὁ ὁποῖος τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐξανάβαψε τὴν γῆν ἀπὸ τὰ ἀθῶα αὐτῶν αἱματα .

„ Ὁ ἀφανισμὸς τῆς Πρεβύζης ἐπροξένησεν ἀρκετὸν φόβον . καὶ μεγαλοψυχίαν εἰς λευκάδα , Παξοὺς , καὶ Πάργαν , εἰς τὴν ὁποίαν καὶ τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἔγραψεν ὁ Πασιᾶς , ὅτι νὰ ὑποταχθῇ εἰς αὐτόν , διὰ νὰ μὴ πάθῃ τὰ ὅμοια τῆς Πρεβύζης ἢ νὰ παραδώσῃ εἰς χεῖράς τε , ἢ νὰ θανατώσῃ τοὺς φραντζέζους . καθὼς εἰς τὴν , εἰς τὸ τέλος ἰσορίαν της θελεῖ τὸ εἰποῦμεν σημειῶνοντες ῥητῶς καὶ τὰς ἀνταποκρίσεις αὐτῶν .

„ Ἡ βία τε διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν Πάργαν δὲν ἀπέβλεπεν εἰς ἄλλο , παρὰ νὰ κόψῃ τὰς δυνάμεις , καὶ ἐλπίδας τῶν ΣΟΥΛιωτῶν . ἐπειδὴ ἡ παντοτεινὴ φύλαξις αὐτῶν διὰ τὰ ἀναγκαῖα τῷ πολέμῳ ἦτον ἡ πρέβυζα , καὶ Πάργα . οἱ σκοποὶ τε ὁμῶς δὲν ἔλαβον τέλος . διότι καὶ τὸ ΣΟΥΛΙ μὲ τὴν Πάργαν εὐθύς ἐνώθησαν , καὶ ὁ ῥωσσοφωμανικὸς στόλος μετὰ ἐπτά ἡμέρας ἔφθασε , καὶ κάθε τρόπον , ὅπῃ διὰ

μέσθ τῶν Ναυάρχων ἐμεταχειρίσθη δὲν ὠφε-
λήθη· ὅθεν καὶ ἐκινήθη ἐναντίον τῶν ΣΟΥ-
Λιώτων·

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ.

» **Δ**ιὰ τὴν περιγράφειν τινὰς τὴν ὀνομασίαν τῶν Βουνῶν τοῦ Σουλίου, καὶ χρονολογίαν τῶν κατοίκων, δὲν ἔχει κἀνέναν Γεωγράφον διὰ μαρτυρίαν, ὅτε ἀπὸ τῆς παλαιᾶς, ὥς ἀπὸ τῆς νεωτέρας, ὁποῦ νὰ τὰ ἀναφέρων· ἐπειδὴ καὶ εἶναι νεωστὶ κατοικημένα, ἤγουν ὅχι περισσότερον ἀπὸ ἑκατὸν σαράντα χρόνους· μετ' ὅλον τῆτο καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ἡ τυραννία δὲν ἄφησε κἀνέναν Γραικὸν ἐλεύθερον, καὶ Γεῖτονα διὰ τὴν περιγράφειν καὶ τῆς ἀπερασμένης πολέμους, ὅπῃ εἶχαν κάμῃ μετὰ διαφόρων Πασάδες, καὶ Ἀγάδες· καθὼς ὅμως ἀρκετοὶ γέροντες ἐκ τόματος μὲν τῆς ἐδιηγῆθησαν, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς ἐνθυμῶνταν κατὰ παράδοσιν, ἢ καὶ οἱ ἴδιοι ἐσυγκρότησαν, θέλει τῆς διηγηθῶ καὶ ἐγὼ ἐν συντομίᾳ διὰ περιέργειαν τῆ ἀναγινώσκοντος· ἀλλ' ἐὰν ἐξάψῃσαν ἀσημεῖωτα μετὰ τὸ κονδύλι τὰ ἀπερασμένα αὐτῶν κατορθώματα, ἢμπορῇ ὅμως καθένας νὰ τὰ συναριθμήσῃ μετὰ τὰ ἀκόλουθα, τὰ ὅποια ἔγιναν ἔμπροσθέν μας, καὶ ἐγράφησαν μετ' ὅλην τὴν ἀληθῆ ἀκρίβειαν.

„ Αὐτοὶ ἐσάθησαν καὶ σέκονται πάντα ἀνδρεῖοι, ἔ μεγαλόψυχοι ἐναντίον τῶν τυράννων, ἔ εἰς κάθε ὀλίγον διάστημα καιροῦ εἶναι ὑποκείμενοι νὰ πολεμῶν μὲ τὰς τέρκυς· ἡ αἰτία δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ ὁ φθόνος, διὰ νὰ μὴ τὰς βλέπουν ἐλευθέρους, ἔ διαφορετικὰς ἀπὸ τὰς ἄλλης Γραικὰς, ἀλλὰ βασανιζομένους, ξυλισμένους, καὶ πάντοτε μὲ τὴν κεφαλὴν προσκυνημένην ἕως τὸ ἔδαφος τῆς γῆς· οἱ Σουλιῶται ὅμως, διὰ νὰ φυλάξῃν τὸν ἑαυτὸν τὰς ἐλεύθερον, ἐκατοίκησαν ἐκῆνα τὰ δύσβατα ὄρη, καὶ μὴν ἔχοντες τὰ, τῆς ζωτροφίας τῶν ἀρπάζων ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐχθρῆς, καὶ τρέφονται· δια ταῦτο ἔχον καὶ συχνὰς πολέμους μὲ αὐτὰς· ἂν ὅμως ἐτύτοι ἡ ἥρωες ἀρπάζων ἀπ' ἐκείνης τῆς ἀχρείας, ἔχον ὅλα τὰ δίκαια, ἐπειδὴ καὶ δὲν πέρνουν πράγματα ἐκείνων, ἀλλὰ τῶν πάσπων, καὶ προπάσπων τὰς ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐκῆνοι τὰ ἄρπαξαν τυραννικῶς, καὶ ἀσπλάγχχως· ἐκῆνοι δὲν εἶναι, ἔτε βεβαιῶνται κύριοι, καὶ κληρονομοὶ αὐτῆς τῆς γῆς, καὶ ὑποστατικῶν, ἀλλ' ὡς ἐπίτροποι, καὶ οἰκονόμοι προσωρινοί· ὅθεν πρέπει νὰ τρυγῶν οἱ Σουλιῶται τὴν Πατρικὴν τῆς κληρονομίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ δίκαια τῶν ἀληθῶν κληρονόμων δὲν εἰσακέονται μὲ λόγον εἰς τὰς ἀδίκας, καὶ ἀσπλάγχχους ἐπιτρόπους, διὰ τῆτο βιάζονται νὰ τὰ

ζητήσῃν καὶ μὲ τὰ ἄρματα τῆς, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ διαφεντεύσῃν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς, ὅπου ἡ ἰδία φύσις τῆς ἐχάρισεν ὅθεν ἔχοντες τὰ δίκαιά τῆς διὰ συμμάχους δυνατὸς ἐκυρίευσαν μὲ τὰ ἄρματα τῆς ἀρκετὰ χωρία εἰς τῆς κάμπους, καὶ λαμβάνουν τῆς καρπὸς οἱ ἴδιοι· ὅταν δὲ ἔρχεται πολὺ πλῆθος ἐχθρῶν κατ' ἐπάνω τῆς, (καθὼς εἰς τὸν παρόντα πόλεμον) τότε ἀφήνουν τὰ ἔξω χωρία χωρὶς διαφέντευσιν, ἐπειδὴ εἶναι ὀλίγοι, καὶ φροντίζουν νὰ διαφεντεύσῃν, μόνον τὴν καθέδραν, ἐν ὅσῳ νὰ ἀποδιώξῃν τῆς ἐχθρῆς, καὶ πάλιν γίνονται κύριοι τῆς τοποθεσίας, καὶ ἄλλων τυχηρῶν.

„Κανένας κάμμιαν τέχνην, ἡ πραγματείαν δὲν μεταχειρίζεται, παρὰ ὅλη ἡ γύμνασις τῆς εἶναι εἰς τὰ ἄρματα ἀπὸ δέκα χρόνων παιδία· καὶ τὸ πλεόν θαυμασιότερον εἰς αὐτὸς εἶναι, ὅπῃ καὶ ἡ γυναῖκες των βαρύν ἄρματα, καὶ πολεμῶν ἀνδρείως· ἂν ἡ φύσις ἔκαμε διαφορετικὴς τῆς ἀνδρώους εἰς ἄλλα μέρη, εἰς τὸ Σοῦλι ὅμως δὲν εὑρίσκεται κάμμία διαφορὰ ἀναμεταξὺ ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν εἰς τὴν γενναιότητα· ὅταν πολεμῶν οἱ ἄνδρες μὲ τῆς ἐχθρῆς, αἱ γυναῖκες τῆς φέρουν τὰς τροφὰς, καὶ φασέκια, καὶ ὅπου ἤθελον ἰδοῦν κανέναν μέρος τῶν ἀνδρῶν, ὅπῃ νὰ

ἀδυνατῇ ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, ἐυθὺς τρέχων καὶ τὸ βοηθῆν μὲ δυνατὸν, πόλεμον.

„ Φαίνεται, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλη ἡ αἰτία, ὥστ' ἑκάμει νὰ κατοικήσῃν αὐτὰ τὰ δύσβατα Βενὰ, παρὰ ἢ μία ἀνυπόφορος τυραννία, ἢ καμμία καταδρομὴ τῶν ἐχθρῶν.

„ Τὸ νὰ περιεργασθῇ τινὰς καταλεπτῶς τὰ ἡρώϊκά αὐτῶν κατορθώματα, καὶ μάλιστα τὸν καιρὸν, τὴς ἰδέως, ὥστ' ἰὰ ἐνεργῆσαν, καὶ ἐνεργῆν, μὲ βεβαιότητα θέλει τὴς γνωρίσει καὶ ὁμολογήσει πολλὰ ἀνδρειοτέρως ἀπὸ τὴς Παλαιῆς ἐκείνης ἥρωας τῆς Ἑλλάδος ἔπειδ' ἐκῆνοι ἦτον κατὰ γενεαλογίαν ἐλεύθεροι, δὲν εἶχαν καὶ τόσους ἐχθροὺς, καὶ τυράννους γειτόνους, καὶ μάλιστα ἄλλοφύλους, καὶ ἀλλοθρήσκους. τέλος πάντων ἦτον φιλόσοφοι ἄνδρες, καὶ ἐγνώριζαν ἀπέρως καλῆτερά τὴν διαφορὰν τῆς τυραννίας, καὶ ἐλευθερίας ἀπὸ τὴς παρόντας ἀμαθεσάτης Σουλιώτας.

„ Ἀπ' ἐδῶ λοιπὸν ἄς πληροφορηθῇ καθένας. (ἔϊτε ἐναντίος τῷ γένει μου) ὅτι σώζεται ἐκείνη ἡ γενναῖα, καὶ ἐλευθέρα ψυχὴ ἄς τὴς ἀπογόνους ἐκείνων τῶν Παλαιῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος, μ' ὅλον ὥστ' ἐμάκρυνεν ἀπ' αὐτῆς ἡ μάθησις. φθάνει μόνον νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς διὰ ὀλίγαις ἡμέραις, καὶ ἐν τῷ ἅμα γνωρίζονται, ὅτι εἶναι γνήσιοι ἀπόγονοι ἐκείνων. ἀλλ' ἐδῶ ὁ ἐναντίος

ἐνδέχεται νὰ μοὶ ἀποκριθῇ, ὅτι ἂν σώζεται εἰς τὰς Ἑλληνας ἡ πρώτη μεγαλοψυχία, διατί δὲν ἀποτεινάζει τὸν ζυγὸν; εἰς αὐτὸν, εἰ μὲν ἔχη ἀρκετὰς ιδέας τῆς Τυρκίας, δὲν πολυλογῶ, ἐπειδὴ μόνος τε εὐρίσκει τὴν ὀρθὴν κρίσιν· εἰ δὲ ἀγνοῇ τὰ, τῆς Τυρκίας, μίαν μόνον ἀπόκρισιν ἀπὸ τὰς πολλὰς τῷ λέγει, ὅτι τὸ Περίσσευμα ἀπὸ τὰ φῶτα τῆς Πατρίδος τε, ἂν ἐφώλευεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐν μικρῷ καιροῦ διαστήματι, ἤθελεν ἰδῇ τὴν Ἀθηναῖαν ὁδηγῆσαν τὸν Ἄρην κατὰ τῆς ἡμισελήνης· τὰ δίκαια, ὅπου ἐπιθυμῶσα νὰ προβάλλω εἰς κάθε ἐναντίον, καὶ ἐδικὸν διὰ τὴν ἐνεσῶσαν τῶν Ἑλλήνων κατάστασιν, εἶναι ἄπειρα· αἱ ξεναὶ ὕμῳ, καὶ κινδυνώδεις περιπτώσεις τῆ νῦν αἰῶνος, τὰ ἀποκοιμῶσι.

» Ὅτι μὲν οἱ Γραικοὶ καὶ τὴν σήμερον εἶναι μεγαλόψυχοι, τῷτο ἐφάνη πολλάκις ἐμπράκτως· ἐξόχως δὲ ὅταν ξεμακρύνουν ἀπὸ τὴν τυραννικὴν διοίκησιν, καὶ πηγαίνουν εἰς καλὸν ἐλεύθερον Βασίλειον. Γίνονται οἱ πλέον γενναιώτατοι ἄνδρες εἰς τὰς πολέμους ἀπὸ κάθε ἄλλο ἔθνος· δὲν ἐσάθῃ μικρὸς ὁ Πόλεμος τοῦ λάμπρε Καλζόνι εἰς τὸ αἶγατον Πέλαγος, ὅπου ἐγένεν ἐν ὀνόματι τῆς ῥωσσίας, ὁμοίως κ' οἱ εἰς τὴν σκυθίαν· ὅτε, ὁ, τῶν, ἐν Αἰγύπτῳ Γραικῶν ἐν ὀνόματι τῆς Γαλλίας, καὶ δι' ὁδηγίας τοῦ Βαρθολομαίου Σέρ-

ρας τῷ χίῳ . ὅτε ὁ , τῶν ἐν Βλαχία , ἐν
 ὀνόματι τῷ , τῆς Γερμανίας Βασιλέως , ὁδη-
 γῶντος τῷ Μαγιστρῷ Νικόλα Κοζανίτῃ . ἀφίνω
 δὲ νὰ διηγῶμαι τὰ ὅσα ἐγιναν , καὶ γίνον-
 ται καθ' ἐκάστην εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ μικρό-
 τατα σώματα τῶν λεγομένων Καπετανέων
 ἐναντίον εἰς δεκαπλάσια τῶν ἐχθρῶν . δὲν ἐσυγ-
 κρότησεν ὁ Καπετᾶν Μπουκερβάλας εἰς τὰ
 Ἄγραφα τόσους πολέμους , ὡς καὶ τὸν ἴδιον
 Πάσπον τῷ Ἀλῇ Πασιᾷ ἕως τὸ Τεσελέγκι
 ἐδίωξε ; ὁ Καπετᾶν Ζῆτρος ἀπὸ τὴν Ἑλ-
 σῶνα δὲν ἐφύλαξε τόσους χρόνους ἐλευθέραν τὴν
 ἐπαρχίαν τε ἀπὸ τοὺς Τούρκους ; ὁ Κ. Τόσ-
 κας δὲν ἐκαταδάμασε τὴν ἐχθρὸν εἰς τὰ
 γραιβενὰ μὲ τρομερὲς πολέμους ; ὁ Κ. Καρα-
 λῆς δὲν τὴν κατεδίωξεν ἀπὸ τὰ χωρία τῷ
 Ὀλύμπῳ , καὶ τὰ ἐκράτει ἐλεύθερα ; ὁ Κ.
 Μπλαχάβας εἰς χάσια δὲν ἐξολόθρευσε τό-
 σους τυράννους ; ὁ Κ. Μακρυθανάσης , καὶ Κ.
 Μακρυπέλιος δὲν ἐπολέμησαν ὡς ἄλλοι λεω-
 νίδες , καὶ Θεμισοκλῆς διὰ νὰ φυλάξουν ἐλεύ-
 θερα τὰ χωρία τῷ Κυρσάβῃ ; ὁ Κ. τζιοβάρ-
 ρας εἰς τὴν Ἡΰπειρον δὲν ὑπέταξε τὴν Τούρ-
 κικὴν περιπατῶντας παρρησία μὲ τὰ Φλάμ-
 πουρά του ; ὁ Κ. Καρακίτζος εἰς τὸ Καρπινῆ-
 σι δὲν κατέκοπτε πάντοτε τὴν ἐχθρὸν , ὡς
 τὰ ἄλογα ζῶα ; μὲ ποῖον δὲ νὰ συγκρίνω ἐ-
 κᾶνον τὸν μέγαν ἥρωα , λέγω δὴ τὸν Καπε-

ταν Ἀνδροῦτζον, ὁ ὁποῖος κοντὰ εἰς τὴν Φο-
 βερὸς πολέμους, ὅπῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐσυ-
 γκρότησεν, ἔκαμεν ἐκεῖνο τὸ ἀνέλπιτον διά-
 βασμα ἀπὸ τὰ ἀνατολικά μέρη τῆ Μωρέ-
 ως (α) ἕως τὰ δυτικά (β) μὲ διακοσίους με-
 γαλοψύχους Ἑλλήνας βασιῶντας τα σπα-
 θία εἰς τὰς ἀκουράτους χεῖρας των, καὶ πο-
 λεμῶντας δὲς, καὶ τρεῖς τὴν ἡμέραν πενασ-
 μένοι, γεγυμνωμένοι, ξυπόλητοι, καὶ ἄυπνοι
 σχεδὸν ἑικοσι ἡμέρας;

„ Ἐὰν αὐτοὶ οἱ κατὰ καιρὸν Καπετα-
 νέοι δὲν ἀντισέκοντο μεγαλοψύχως εἰς τὸν
 ἔχθρὸν, ἤθελεν ἰδῆμεν ὅ αὐτὰ τὰ βουνὰ,
 καὶ δυσβάτους τόπους (ὅπου τῶρα κατοικῶν
 μόνον Γραικοὶ) ὅπῃ νὰ κατοικῶνται ἀπὸ τῆς
 ἰδίης τέρκης, καθὼς εἰς τὰ μέρη τῆς Βουλγα-
 ρίας ἡ ἀκατασασία, καὶ ὁ φόβος τῶν ὀλί-
 γων προκομμένων Ἑλλήνων μᾶς ὑξέρησεν ἀπὸ
 τὰ ἀξιοσημεῖωτα ἀνδραγαθήματα τῶν ρηθέν-
 των Καπετανέων, τὰ ὅποια ἦτον ἀναγκαῖα
 διὰ νὰ ἐξυπνῶν τῆς τωρινῆς· ἐπειδὴ αἱ πα-
 λαιαὶ ἱστορίαι τῶν προγόνων μας εἰς πολλὰ
 ὀλίγους εἶναι γνωσταὶ διὰ τὴν δεινότητα τῆς
 Γλώσσης.

(α) Τῆ Μωρέως· ἤγουν ἀπὸ τὴν Μάνην.

(β) Δυτικά· τῆτ ἔστιν εἰς τὸ μισόλογον.

„ Ἄς μή σοχασθῇ ὁ ἐναντίος μου, ὅτι οἱ
 Ἕλληνες πολεμῶν μὲ ἀναξίους Τέρκους, ἀλ-
 λά μὲ τὸς ἰδίους Γραικούς, ὅπῃ διαφέρουν
 μόνον κατὰ τὴν Θρησκείαν· διότι ἂν προχω-
 ρήσωμεν ἐρευνῶντες τὴν Γενεὰν τοῦ Ἀλῆ Πα-
 σιᾶ, δὲν Θέλει ἔυρομεν τὸν προπρωπόντη
 νὰ ὀνομάζετο ἀλλέως, παρὰ ἢ Κωνσταντῖνος,
 ἢ Γεώργιος, καὶ τὰ ὅμοια· ἡ δόξα δὲν ἐσύ-
 κωσε τὰ φυσικά τε χαρίσματα, δηλαδή τὴν
 μεγαλοψυχίαν, καὶ τὸ πνεῦμα, τὸ ἐπερίσ-
 σευσε δὲ τὴν τυραννίαν εἰς τὸ ἰδίον τε γέ-
 νος ἐξ αἰτίας τῆς θρησκείας· ἐπάνω εἰς τῷ-
 το ἔχομεν ζωντανότερα παραδείγματα ἕως
 τὴν σήμερον εἰς τὴν ἀλβανητίαν, ὅπῃ ὁ ὕψος
 ὀνομάζεται χασάνης, κὶ ὁ Πατὴρ Νικόλαος, κὶ
 καφεξῆς· ἔπρεπε καὶ αὐτοὶ, ὅπῃ ἐδοκίμασαν
 προτιότερα τὴν τυραννίαν, νὰ διαφεντεύουν
 τὸ γένος τοὺς ἀπὸ ἄλλους τυράννους· ἀλλ’
 αὐτοὶ ἐξ ἐναντίας γίνονται ἄλλοι νέοι, καὶ
 ἀχόρταγοι τύραννοι· κατακόπτουν, ἐκδύνν,
 ξυλίζν, κατασφάζουν, ποίους; τὸς γονεῖς
 τοὺς, τὰ ἀδελφιά τες, τὰ ἐξαδελφιά τες,
 καὶ τέλος πάντων τὸ αἵμάιτους· οἱ Φυσικοὶ
 Τῦρκοι, μ’ ὅλον ὅπῃ τὸς ἐκυρίευσαν μὲ τὰ
 ἄρματα τες, δὲν ἐφάνησαν ὅμως, ἀλλ’ ὅτε
 φαίνονται τόσον σκληροὶ, καὶ ἀσπλαγχοὶ
 εἰς αὐτὰς, ὅσον οἱ νέοι· ἐδῶ φαίνεται, ὅτι
 ἡ φύσις νὰ ἔχη μεγάλην ἀντιπάθειαν εἰς τὸς

ἐμφυλίου πολέμου, παρὰ εἰς τὴν ἄλλοφύ-
λους·

» Ἄν δὲν εὐχαρισηθῇ ὁ ἐναντίος εἰς τὰ
ὀλίγα αὐτὰ παραδείγματα ἡμπορᾶ νὰ ἀνα-
γνώσῃ τὸν κύρ Σοεσὺλ Γκουφιέρ Γάλλον, καὶ
τὸν κύρ Αἰτώμ Γκιλιὰμ Ἀγγλον, καὶ πολ-
λὰς ἄλλας Παλαιότερας, ἀφ' ὧν θέλει γνω-
ρίσει τὰ, τῶν Γραικῶν συντόμως· ἐγὼ δὲ
τρέφω πάλιν εἰς τὸ προκείμενον τῷ λόγῳ,
ὅτι ἄρκετὰ ἀπήδησα ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν·

» Τέσσαρα εἶναι τὰ κύρια, καὶ ἐξ ἁρ-
χῆς ἐλεύθερα χωρία τῶν ΣΟΥΛΙΩΤΩΝ· Πρῶ-
τον, τὸ ΣΟΥΛΙ· δεύτερον, ἡ Γκιάφα· τρί-
τον, ὁ Αἰβαρίκος· καὶ τέταρτον, ἡ Σαμο-
νίβα· Αὐτὰ μὲ τὴν αὐξησιν τῶν συμπολιτῶν
της, καὶ συμφωνίαν, ἐκυρίευσαν κατὰ και-
ρὸς τὰ ἔμπροσθεν χωρία ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς·
μέσα δὲ εἰς αὐτὰ τὰ τέσσαρα χωρία εἶναι
διάφοραι γενεαὶ, κοινῶς λεγόμεναις Φάραις,
καὶ ἡ κάθε Φάρα πείθεται εἰς τὸν ὀνομα-
τισμὸν της Καπετάνιον, ἔξω μόνον, ἃν
εἶναι ἐναντίος τῆς Πατρίδος, οἱ δὲ Καπιτα-
νέοι ὅλοι συμβουλεύονται τὰ ὠφέλημα τῆς
Πατρίδος, τοὺς ὁποίους ἔμπροσθεν θέλει ἀ-
πῶμεν κατ' ὄνομα· καὶ ἰδοὺ ἐπαριθμῶμεν
πρῶτον τὰς Φαμελίας, καὶ Φάραις τῇ Σου-
λίᾳ·

» Εἰς τὸ Σοῦλι εὐρίσκονται σήμερον φα-

μελλίαις μόνον τετρακόσiais ἑικοσι πέντε , αἱ
δὲ φάραις των αἱ ἀκόλυθοι .

„ Τζιαβελλάτες · Μποτζαράτες · Μπου-
ζιάτες · Νταγκλιάτες · Σεάτες · Καλογερά-
τες · Νικάτες · Ζαρμπάτες , Καραμπινάτες ·
Βελιάτες · Θανασάτες · Παπαράτες · Τοράτες ·
Μαντζάτες · Παπαγιαννάτες · Βασιάτες · Τον-
τάτες · Ματάτες · Σαχινάτες ·

„ Εἰς τὴν Γκιάφαν , φαμελίαις ἐξήντα ,
καὶ φάραις αἱ ἀκόλυθοι .

„ Ζερβάτες · Σουλάτες · Νικάτες · Φωτά-
τες · Πανταζάτες ·

„ Εἰς τὸν Ἀβαρίκον , φαμελίαις πενήντα
πέντε · αἱ δὲ φάραις αἱ ἀκόλυθοι .

„ Σαλαράδες · Μωμφάτες · κ' τζιοβίτες ·

„ Εἰς τὴν Σαμονίβα , φαμελίαις τριάντα ·
αἱ δὲ φάραις αἱ ἀκόλυθοι .

„ Μπεκάτες · νταγκλιανάτες · καὶ Η'ρά-
τες ·

„ Τὰ δὲ χωρία , ὅπως αὐτοὶ ἐκυρίευσαν
μὲ τὰ ἄρματα τους ἀπὸ τοὺς Ἀγάδες τοὺς
Μαργαριτιότας , εἶναι ταῦτα · τζεκυρί · Ζα-
βρῦχον · Ποταμιὰ · Γλυκὺ · Περιχάτες ·
Κατζανοχωρί · Νεμίτζα · χόικα · Κλεισῶρα ·
Μουζιακάτες · Ἄρτζες · Κύνη · Μπερμπῶλη ·
Ζιαροβίνα · Βερμπέτζα · Γιαννέζη · Κορυτια-
νὴ · Μποντάρι · Νιαγκάτες · Γορίτζα · Κο-
ρώνη · Κορωνόπυλον · Τερκοπάλυκον · Γκανή ·

Γρόπαις · Κελλί · Σπαθάρι · Σαλέτσι · Πα-
λιοκιτζιάτες · Σκάνδαλον · Κουλήρη · Στανό-
βο · καὶ Λουγκανίους ·

„ Αὐτὰ εἶναι , ὡς εἵπομεν , τὰ χωρία
μόνον τῶν Μαργαριτιότων Ἀγάδων · ἀπὸ τὸ
Σῶλι ἕως τὸ Μαργαρίτι (α) εἶναι ὥραις ἑξ-
ἕως ἐκεῖ ὅπῃ οἱ Σουλιῶται ἐξουσιάζουν εἶναι
ὥραις τέσσαρες , ἤγουν δύο ὥραις ἔξω ἀπὸ
τὸ Μαργαρίτι ·

„ Τώρα δὲ λέγομεν ὅσα πάλιν χωρία
ἐξουσίασαν ἀπὸ τὸν Πρόνιον Ἀγᾶν τῆς Πα-
ραμυθίας , καὶ ἀπὸ ἄλλους Πολλὰς Ἀγάδες
τῶν Ἰωαννίνων · ἤγουν ,

„ Τζιγγάρι · Κολίης · Γλυβίτζα · Κορίσια-
νη · Μπεσία · Μοκοβίνα · Δραγοβέτζι · Ἀρ-
δόση · Συσρᾶνι · ῥημανάτες · Βιλία · Σέσση ·
Ἀλσοχωρί · Παλιοχωρί · Κοντάτες · Σερρί-
τζιάννα · Γοράνα · Νικολιτζίης · Μπελιαράτες ·
Κοτζιανόπηλον · Ζερλία · Ζερμὴ · Γκινόλα ·
Σκιαδὰ · Τζεφλῆκι · Ζεσιανὰ · Τερβιτζιάννα ·
Γιοργάνη · Μπάλα · Κλεπάδη · Τόσκησι ·
Λύβα · καὶ Γκολυμή ·

„ Ἀπὸ τὸ Σοῦλι ἕως τὴν Παραμυθίαν
εἶναι ὥραις ὀκτώ · ἕως ἐκεῖ ὅπῃ οἱ Σουλιῶ-

(α) Μαργαρίτι · χώρα μὲ μικρὸν Κάστρον ,
ἐν ᾧ κατοικεῖν μόνον Τῦρκοι ·

καὶ ἐξουσιάζειν εἶναι ὥραις τέσσαρες· ἀπὸ τὸ Σοῦλι πάλιν ἕως τὰ Ἰωάννινα εἶναι ὥραις δεκατέσσαρες· ἕως ἐκεῖ ὅπῃ οἱ Σελιῶται ἐξουσιάζειν, εἶναι ὥραις ἑπτὰ· ἔτι ἕως τὴν Πάργαν, ὀκτώ· ἕως τὴν Πρέβυζαν, δεκατρεῖς· ἕως τὸ Λέρον, ἑπτὰ· ἕως τὴν Ἄρταν δεκατέσσαρες·

ἢ Ἰδοὺ συμποσῶνται ὅλαις αὐταῖς αἱ Φαμελίαις τῶν τεσσάρων χωρίων πεντακόσiais ἐξήντα· τὰ δὲ χωρία ὅπῃ ἐκυρίευσαν, ἐξήντα ἕξ, ὡς φαίνονται· ἀπὸ αὐτὰς τὰς Φαμελίας εὐγαίνην ἄρματα τῷ Πολέμῳ μόνον ὀκτακόσια, ἕως δὲ τὰ χίλια σχεδὸν τετρακόσια, ὅπῃ ἡμπορῶν νὰ εὐρίσκονται σήμερον εἰς τὸν Πόλεμον, ἀναπληρῶνται ἀπὸ ἄλλα ἑπτὰ (ὡς κάτωθεν) χωρία, τὰ ὅποια οἱ ἴδιοι τὰ ἐσύσῃσαν κάμνοντες ἀποικίας ἀπὸ τὰ πρῶτα τέσσαρα χωρία, καὶ ἐν καιρῷ Πολέμου ἐμβαίνειν εἰς τὴν καθολικὴν τῆς Πατρίδα διὰ νὰ τὴν προφυλάξουν· τὰ δὲ ἐπίλοιπα χωρία, ὡς προεῖπον, μένουσιν χωρὶς διαφέντευσιν· διότι τὸ νὰ ἐμβουν καὶ ἐκεῖνα εἰς τὸ Σοῦλι εἶναι δύσκολον, ἐπειδὴ ὑσερῶνται ἀπὸ τροφῆς, καὶ ἀναγκαῖα τῷ Πολέμῳ, καὶ τότε ἀφανίζονται ἀναμεταξύ τῆς (α). ἀγκαλὰ ἡ

(α) Ἀναμεταζύτες· κοντὰ εἰς τὴν γενο-

μεγαλοψυχία, καὶ τοποθεσία τῶν Σουλιώτων
 δὲν ζητῶν περισσότερα ἄρματα πρὸς διαφύ-
 λαξιν τῆς Πατρίδος των, ὅσον, τρυφᾶς, καὶ
 ἀναγκαῖα τῷ Πολέμῳ, καὶ ὅσον περισσότε-
 ρον εὐράτευμα τῶν ἐχθρῶν τῆς πολεμῆ, τόσον
 αὐτοὶ περισσοτέρως θανατώνουν, καὶ λάφυ-
 ρα (α) πολλὰ ἀπὸ τῆς ἰδίας λαμβάνουν·
 φυλάττην πρὸς τέτοις ἕνα ἐκτρατήγημα·
 Θετέον, ὅταν βλέπῃν ἕνα σῶμα ἐχθρῶν
 συνθεμένον ἀπὸ ἑξ̄ χιλιάδας στρατιώτας, δὲν
 σέλλων περισσοτέρως ἀπὸ διακοσίους μεγα-
 λοψύχους ἥρωας νὰ τὸ πολεμήσουν· ὅταν πάλιν
 βλέπουν ἕνα σῶμα ἀπὸ πεντακοσίους, ἢ
 καὶ χιλίους, τότε, εἰ δυνατόν, σέλλουν ἑξ̄
 ἴσου στρατιώτας, διὰ νὰ τῆς προξενήσῃν,
 μεγάλον τρόμον, καὶ διωγμόν, καὶ τὸ
 κυριότερον, διὰ νὰ τῆς πιάνῃν σκλάβους,

χωρίαν τῶν ἀναγκαίων, ὥστε ἡμπορῆν νὰ
 δοκιμάσῃν, ὑποπτεύονται πρὸς τέτοις τὰ ἑξ̄ω
 ἄρματα, διὰ νὰ μὴ τῆς προξενήσῃν ζιζάνια,
 καὶ ἐπαναστάσεις παρακινέμενοι ἀπὸ τὸν ἐχ-
 θρόν· ἀλλὰ μ' ὅλον ὅπερ μένουν ἑξ̄ω, οἱ ἐχ-
 θροὶ δὲν τολμῶν νὰ τῆς ἐνοχλήσῃν, ὅτι εἶναι
 πολλοὶ, καὶ δυνατοὶ, καὶ τότε οἱ ἐχθροὶ
 ἀφανίζονται·

(α) Λάφυρα· κέρση, κελεπῆρια, πρέζε·

καὶ νὰ τὲς πέρνων ἐξαγορὰν, διὰ νὰ προ-
φθαίνων τὴν Γλυκυτάτην τοὺς Πατρίδα ἀπὸ
τὰ ἀναγκαῖα.

„ Εἰπεὶδὴ εὐρίσκοντο ξενοχωρημένοι δι
Σουλιῶται μέσα εἰς τὰ τέσσαρα χωρία ἔκα-
μαν ἀποικίας εἰς τὰ κάτωθεν ἑπτὰ ἔχοντες
καὶ ξεχωριστὴν ὀνομασίαν ἢ καθε φάρα.

„ Εἰς τὸ Τζικῦρι εἶναι πρώτη φάρα.

„ Παναγιωτάτες · Κυσσάτες · Καλεσπερά-
τες · Φωτάτες · καὶ Γκιονάτες.

„ Εἰς τὸ Περιχάτι.

„ Φουντάτες · Τζιατζιανάτες.

„ Εἰς τὴν Βιλίαν.

„ Σταβρέοι · Δημητρεοί.

„ Εἰς τὸ Ἀλσοχῶρι.

„ Σπαταλαῖοι · Γκιομπανάτες · τζιατζάτες.

„ Εἰς τὲς Κοντάτες.

„ Φωτομαράτες · Καλεντζάτες.

„ Εἰς τὴν Γκιονάλαν.

„ Μακρέοι · τζιορτζέοι · Ζαχέοι.

„ Εἰς τὸ Τζιφλήκι.

„ Μπακολάτες · Γκονεψάτες.

„ Εἰς αὐτὰς τὰς τόπους τῶν ἐξήκοντα ἑξ
χωρίων ὁποῖος καθολικὸς Σουλιώτης ἤθελε
θελεύσει γῆν, ἢ νὰ βάλῃ ζῶα δὲν εἶναι
ὑπόχρεως νὰ δώσῃ καμμίαν πληρωμὴν εἰς
τὴν Πατρίδα του, παρὰ μόνον ὁ ἐντόπιος
πληρώνουν τὰ δέκατα, τὰ ὅποια μοιράζονται

ἀναλόγως οἱ συμπολιταὶ τὰ λάφουρα δὲ
δὲν βάνονται εἰς τὴν κοινότητα, ἀλλ' ὅσα
ἤθελεν ἀρπάξῃ τινὰς, εἶναι ἐδικάτε·

„ Τὲς Πολέμους, ὅπῃ αὐτοὶ ἐσυγκρότη-
σαν μὲ τοὺς Ἀγαρηνὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἐφά-
νησαν νικηταί, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι κατ' ὄνομα
τῶν ἐναντίων Ἀρχηγῶν, χωρὶς νὰ διαλαμ-
βάνουν τὸν καιρὸν· ἐπειδὴ (ὡς προείπομεν)
ἡ τυραννία, καὶ τῶν ἰδίων ἡ ἀμάθεια ἀπε-
σιώπησε τὴν σημεῖωσιν τῶν τοιούτων ἡρωϊκῶν
τῆς κατορθωμάτων·

„ Πρῶτον Πόλεμον ἐσυγκρότησαν μὲ τὸν
χατζῆ Πασιᾶ τοῦ Ἀσλᾶν Πασιᾶ, ὅστις ἐπῆ-
γε κατεπάνω τῆς μὲ δώδεκα χιλιάδας εἰ-
τευμα, οἱ δὲ Σουλιῶται μόλις ἦτον τότε
ἐκατὸν ὀγδοῇντα ἄνδρες· δεύτερον, μὲ τὸν
Μουσαφᾶ Πασιᾶ, καὶ αὐτὸς μὲ χιλιάδας
ἐπτὰ· τρίτον μὲ τὸν ντόζμπεϊ, καὶ αὐτὸς·
μὲ χιλιάδας ὀκτὼ· τέταρτον, μὲ τὸν Μα-
ξέταγα, καὶ αὐτὸς μὲ χιλιάδας ἑξ· πέμ-
πτον, μὲ τὸν Σαλεμᾶν τζαπάρην, καὶ αὐτὸς
μὲ χιλιάδας ἑννέα, πλὴν τὸν ἐπίασαν οἱ
Σουλιῶται αὐτὸν, τὸν ὕόντε (α), ὃ ἄλλως

(α) ὕόν του· δηλαδὴ τὸν νῦν λεγόμενον
χασᾶν ἀγᾶ τζαπάρην, τῆς ὁποῖους εἶχαν
κλείσῃ μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸ γλυκὺ,

ἑξήντα Ἀγάδες ζωντανὲς, τὲς ὁποίαις ἔπειτα
 ἐλευθέρωσαν λαμβάνοντες χιλίων Φλωρίων
 ἑξαγοράν· ἔκτον, μὲ τὸν Πασιᾶ Κόκκα, ἔ
 αὐτὸς μὲ χιλιάδας τέσσαρας· ἑβδομον, μὲ τὸν
 Μπεκίρ Πασιᾶ, καὶ αὐτὸς μὲ χιλιάδας πέντε·
 ὄγδοον, μὲ τὸν χασᾶν τζαπάρην, καὶ χασᾶν
 Μπραϊμ Ἀγᾶ, καὶ αὐτοὶ μὲ χιλιάδας πέντε·
 ἑννατον, μὲ τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ Ἰωαννίνων μὲ
 χιλιάδας δέκα· δέκατον, μὲ τὸν ἴδιον πά-
 λιν εἰς τὲς 1792· Ἰουλίου πρώτη, μὲ χι-
 λιάδας εἰκοσιδύω· καὶ εἰς τὰς ἑικοσι τῷ ἰδίῳ
 μηνὸς ὤρμησαν ὅλοι μὲ τὰ σπαθία γεγυμνω-
 μένα ἐναντίον τῶν χιλίων τριακοσίων Ἡρώων
 τοῦ Σουλίου· οὗτοι οἱ μεγαλόφυχοι ἄνδρες
 βλέποντες τὴν πεισματῶδη ὁρμὴν τοὺς δὲν
 ἐδειλίασαν παντελῶς, ἀλλ' ἐνώθησαν εὐθὺς
 ὅλα τὰ σώματα, καὶ τὲς ἐπροξένησαν με-
 γάλην Φθοράν· ἐπειδὴ ὅμως οἱ Τῦρκοι ἦτον
 ἀποφασισμένοι, ἔ ὑποσχόμενοι εἰς τὸν Ἀλῆ
 Πασιᾶ, διὰ νὰ κυριεύσῃ τὸ Σοῦλι, ἐβιά-
 σθησαν οἱ Σουλιάται ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τὲς νὰ
 ὀπισθοσυρθῇ μὲ πόλεμον ἕως εἰς τὸ φερόν
 ὀνομαζόμενον Τρύπα, ἢ καὶ ἁγία Παρασκευὴ·
 διότι, ἂν ἐξέκοντο ἔξω ἀπὸ τὸ φερόν, καὶ

καὶ ἀφίνοντάς τες μὲ συμφωνίαν, ὅτι ποτὲ
 νὰ μὴ τὲς πολεμήσουν·

φθοράν πολλήν ἤθελεν ὑποφέρειν, καὶ ἡ Πατρίς εἰς μέγαν κίνδυνον εὗρίσκετο· ὅθεν φθάσαντες εἰς τὸ σενὸν (ὅπου ἀκόμι κἀνέναις ἄλλος ἐχθρὸς δὲν εἶχε τὴς διώξῃ) οἱ Θερμιδι Πατριῶται, ἐσάθησαν ὡς ἄλλοι Λεωνίδας νὰ Θυσιασθῆν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος των· ὥρμησαν μὲν οἱ Ἀγαρηνοὶ ὡς ὑποσχόμενοι, καὶ πληρωμένοι, τὴς ἀντιπολεμῆσαν δὲ οἱ Σουλιῶται ὡς διαφεντευταὶ τῆς Γλυκυτάτης αὐτῶν Πατρίδος· ἐκεῖ συνέβη πολλὴ αἱματοχυσία εἰς τὴς Ἀγαρηνὺς, τόσον ὅπως ἔγινε τείχος ἀπὸ τὰ φονευμένα σώματά των, καὶ δὲν ἐδύναντο νὰ διαβαίνουν οἱ ὀπισθινοί· ἀπὸ δὲ τὰ ἐλεύθερα, καὶ ἀθάνατα σώματα δὲν ἐδέχθη ἡ γῆ εἰς τοὺς κόρφους τῆς περισσότερα ἀπὸ 74· ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν κινδυνώδη καὶ εἰς τὰ δύο μέρη σιγμὴν ἐφθασαν αἱ γυναῖκες τῶν Σουλιῶτων ἀρματωμέναις, ὡς ἄλλαι Ἀμαζῶναι, ἔχουσαι διὰ ὁδηγόντους τὴν Συμπολίτισσαν Μόσχον (α) αἱ ὁποῖαι βασιάζουσαι τὰ σπαθία των γυμνά, κῶντας ὅλαις ἀναμμέναις ἀπὸ τὸν ἱερὸν ἔρωτα

(α) Μόσχος· αὐτὴ εἶναι γυναῖκα τῆς Καπετᾶν Τζαβέλλα, καὶ Μητέρα τοῦ Φώτου Τζαβέλλα, διὰ τὴς ὁποίους θέλει ὁμιλήσωμεν ἔμπροσθεν·

τῆς Πατρίδος ὤρμησαν συμφώνως ἐναντίον τῶν Ἀγαρινῶν μὲ ἀπόφασιν· τοιαύτην, ὅτι ἢ τὴν Πατρίδα τοὺς νὰ ἐλευθερώσουν, ἢ νὰ ἀποφάνουν ὅλοι ἐλεύθεροι· Αὐτὴν τὴν μεγαλόψυχον ὁρμὴν τῶν γυναικῶν μὴν ἡμπορῶντες νὰ ὑποφέρουν οἱ Ἀγαρινοὶ, ἐσράφησαν εἰς τὰ ὀπίσω τρομασμένοι, καὶ ἐθυσιάζοντο εἰς τὴν φυγὴν ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα, καὶ ἀσπιθοβολῆντα σπαθία τῶν Γυναικῶν· καὶ ἀνδρῶν Σουλιῶτων· τόσος φόβος, καὶ τρόμος εἶχεν ἔμβη εἰς τὰς καρδίας των, ὥστ' ὅσοι ἐσῶθησαν, (μόλις τὸ ἥμισυ σράτευμα) ἐξέφθασαν εἰς τὴν Καθέδραν (α), ἐξεφαν τὰ ὀμμάτιά τοὺς ὀπίσω καὶ ἐκοίταζαν μὴ πως ἀκόμι τὴς κυνηγοῦν οἱ Σουλιῶται· Ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς, διὰ νὰ μὴ ἐλέπουν οἱ ἄνθρωποι τὸ σράτευμά τε εἰς τέτοιαν ἀγλίαν κατάσασιν, ἐπρόσβαξε σφοδρῶς εἰς τὴν Πολιτείαν, ὅτι ὅποιος ἤθελε τολμήσῃ νὰ εὐγάλῃ τὴν κεφαλὴν τε ἀπὸ παραμικρὰν τρύπαν τῷ ὀσπητίῳ, εὐθὺς νὰ φονέυεται· αὐτοὺς δὲ ἐσάδῃ κεκλεισμένος εἰς τὰ Παλάτιά τε ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας χωρὶς νὰ συγχωρήσῃ κανέναν διὰ νὰ ἔμβῃ νὰ τὸν παρηγορήσῃ· μόλις ἦλθον χίλιοι στρατιῶταί τε ἄρματωμένοι εἰς τὰ Ἰωάν-

(α) Καθέδραν· ἔγουν εἰς τὰ Ἰωάννινα·

νια, ἐπειδὴ τὰ ἔρριπταν διὰ τὰ ἀποφύγεν
τὸν θάνατον, πλανόντες τῆς Σουλιώτας εἰς
τὰ λάφυρα· εἰ δὲ ἀλλέως, ἦτον δύσκολον
τὰ μὴ κατασηθῶν σκλάβοι, καὶ θανατωμέ-
νοι, μάλιστα οἱ περισσότεροι ἔρριπταν καὶ τὰ
φορέματά τες·

„ Πρὶν ὁ Πασιᾶς κάμῃ τὴν ἀνωρηθῆσαν
κόλλησιν μὲ τῆς Σουλιώτας, αὐτοὶ εἶχαν
ἀποφασισθῶν διακόσιοι ἄνδρες ἐκλεκτοί,
διὰ τὰ πηγαίνουσι τὰ φονεύσῃν τὸν ἴδιον, ἢ
κ, ἂν ἦτον δυνατόν τὰ τὸν πιάσουσι ζωντανόν·
ἕνας ὁμῶς ἀπὸ τὰ Κατζανοχώρια τῶν Ἰωαν-
νίνων τῷ ἔδωκε τὴν εἰδήσιν, καὶ ἔφυγεν ἐν
τῷ ἅμα· (α)

(α) Ἐν τῷ ἅμα· ἔχοντες βεβαίαν εἰδή-
σιν οἱ Σουλιῶται, ὅτι ὁ Πασιᾶς ἦτον μακρυὰ
ἀπὸ τὰ στρατεύματά τε μὲ ὀλίγους ἀνθρώ-
πους, ἀπεφασίσθησαν διακόσιοι γενηαῖοι τὰ
πηγαίνῃν τὴν νύκτα τὰ τὸν ἀρπάξῃν, ἢ τὰ
τὸν θανατώσῃν· εἰς αὐτὸ τὸ συμβέλιον εὐ-
ρέθη παρὼν καὶ αὐτὸς ὁ Κατζανοχωρίτης, ὁ
ὅποιος ἐγάνωνε τὰ ἀγγεῖα εἰς τὸ Σοῦλι ἀπὸ
τόσους χρόνους, καὶ ἀκέσας τὴν ἀπόφασιν
τῶν Σουλιῶτων εὐθὺς κρυφίως ἔσχελεν ἕνα
γράμμα εἰς τὸν Πασιᾶ μὲ τὸν δελόντα ῥά-
πτωντάς το ὑποκάτω εἰς τὸ τζαρῆχι· καὶ

„ Αὐτὸν τὸν δέκατον πόλεμον τὸν περιγράφει Πλατύτερα κάποιος Ἰγκλέζος, τὸ ὄνομά του Αἰτῶμ Γκιλιὰμ· αὐτὸς ἐσάφη περιηγητὴς ὅλης τῆς ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας, τῆς ὁποίας περιέγραψε τὴν κατάξασίν της εἰς τόμους δύο, οἱ ὅποιοι μετεγλωτίσθησαν καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν διάλεκτον· ὁ ἴδιος ἔτυχε τότε παρὼν εἰς τὰ Ἰωάννινα, καὶ διὰ περισσοτέραν βεβαίωσιν, ἰδοὺ ἀναφέρομεν δύο γράμματα, ὅπως ἔχει τυπωμένα εἰς τὴν ἀπλὴν γλῶσσαν, εἰς τὸν δεύτερον τόμον, τὰ ὅποια εἶχεν ἀντιγράψῃ μόνος του εἰς τὰ Ἰωάννινα· τὸ ἓνα εἶναι τῷ Ἀλῇ Πασιᾷ Πρὸς τῆς Σουλιώτας, καὶ τὸ ἄλλον τῷ Καπετᾶν Τζαβέλλα πρὸς τὸν Πασιᾷ·

ἔτω λαβὼν τὴν εἰδησιν ὁ Πασιᾷς ἀνεχώρησεν ἐν ταύτῳ· οἱ δὲ Σουλιῶται μὴν ἰξεύροντες ἐπῆγαν, καὶ ἐγύρισαν ἄπρακτοι· διαύτην τὴν δόλευσιν ἔχει ἀρκετὴν ὑπόληψιν εἰς τὸν Πασιᾷ ὁ πρῶτος Γανωτὴς, τῶρα δὲ λεγόμενος λογοθέτης·

Lettre d' Aly Pacha de Jannina, aux Capitans Bogia, et Giavella. Tome II.
Page 106.

ἔγεν ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ τῶν Ἰωαννίνων πρὸς τὸν Καπετᾶν Μπότζαρην, καὶ Κ. Τζαβέλλαν · τόμ. Β'. φύλ. 106.

Φίλοι μου Καπετᾶν Μπότζια, καὶ Καπετᾶν Τζαβέλλα, ἐγὼ ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς σᾶς χαιρετῶ, ὡς σᾶς φιλῶ τὰ μάτια · ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ ξεύρω πολλὰ καλὰ τὴν ἀνδραγαθίαν σᾶς, καὶ παλλικαρίαν σας, μὲ φαίνεται νᾶχω μεγάλην χρεῖαν ἀπὸ λόγουσας · λοιπὸν μὴ κάμητε ἀλλέως παρακαλῶ, ἀλλ' εὐθὺς ὅπου λάβετε τὴν γραφὴν μν, νὰ μαζώξετε ὅλα σας τὰ παλλικάρια, καὶ νὰ ἐλθετε νὰ μὲ ἔυρητε, διὰ νὰ πάγω νὰ πολεμήσω τοὺς ἐχθρούς μου · τέττη εἶναι ἡ ὥρα, καὶ ὁ καιρὸς ὅπου ἔχω χρεῖαν ἀπὸ λόγουσας, καὶ μένω νὰ ἰδῶ τὴν φιλίαν σας, καὶ τὴν ἀγάπην ὅπου ἔχετε διὰ λόγου μου · ὁ λεφές σας θέλει εἶναι διπλὸς ἀπ' ὅσον δίδω εἰς τὰς Ἀρβανίτας, διὰτί καὶ ἡ Παλλικαριά σας ξεύρω πῶς εἶναι πολλὰ μεγαλήτερη ἀπὸ τὴν ἐδικήν τες · λοιπὸν ἐγὼ δὲν πάγω νὰ πολεμήσω πρὶν νὰ ἔλθετε ἐσεῖς, καὶ σᾶς καρτερῶ

„ ὀγλήγωρα νὰ ἔλθετε· ταῦτα, καὶ σᾶς
 „ χαιρετῶ·

„ Αὐτὴ ἡ γραφὴ ἦτον μία ἀπάτη τῶν
 Σουλιώτων, ἐπειδὴ ὅταν αὐτοὺς ἐσύναζε τὰ
 στρατεύματα, δὲν ἐκήρυττεν, ὅτι πηγαίνει
 ἐναντίον τῆς, ἀλλ' ἐναντίον τῶν Ἀργυροκα-
 σρίτων, καὶ μὲ αὐτοὺς πάντα ἐφύλαττε μίαν
 δολίαν ἀγάπην, καὶ τὰς ἐδίδε συχνὰ χα-
 ρίσματα· διὰ τῆτο τὰς κράζει ὡς φίλης, διὰ
 νὰ τὸν βοηθήσῃ· ὁ σκοπὸς τῆ ὁμῶς ἀπέ-
 βλεψε νὰ εὐγάλη πολλὰς ἔξω, διὰ νὰ τοὺς
 ἀδυνατήσῃ· ἀλλ' οἱ Σουλιῶται δὲν ἐσάθησαν
 ἀπρονοήτοι εἰς τῆτο, ὥτε πάλιν ἐνάντιοι τῆς
 πλασῆς φιλίας, ἤπειλαν δὲ εὐθὺς τὸν Κα-
 πετᾶν Τζαβέλλαν μὲ ἐβδομήντα παλλικάρ-
 ρια γράφωντές τῷ, ὅτι εἶναι ἀρκετοὶ ἐκείνοι
 διὰ κάθε τῆ νίκη· οἱ δὲ ἐπίλοιποι μένου
 εἰς τὴν Πατρίδα, διὰ νὰ τὴν φυλάξῃ ἀπὸ
 κάθε ἄλλον ἐναντίον· βλέπωντας ὁ Πασιᾶς,
 ὅτι ἄλλοι δὲν ἔρχονται, καὶ διὰ νὰ μὴ τὰς
 ἐάλῃ εἰς ὑποψίαν, ἐκίνησεν εὐθὺς τὰ στρα-
 τεύματά τῃ πρὸς τὴν εὐράταν τῇ Ἀργυροκά-
 στῃ, μόλις δὲ εἶχαν ξεμακρύνῃ τριάντα μίλ-
 λια, καὶ πάραυθα διὰ προσαγῆς τῇ ἐχει-
 ρόδεσαν τοὺς 70. Σουλιώτας εὐρίσκοντάς τῃς
 χωρὶς ἄρματα (α) καὶ ὥτως ἔσρεψε τὰ ἄρ-

(α) χωρὶς ἄρματα· ἐπειδὴ τὰς ἔβαλαν

ματά τε μὲ εἶαν πρὸς τὸ Σοῦλι, διὰ τὰς
 τὴς προφθάσῃ ἔξαφνα, καὶ χωρὶς ἐτοιμα-
 σίαν, τὸ ὁποῖον ἴσως ἐδύνετο νὰ ἐπιτύχῃ,
 ἂν οἱ Σουλιῶται δὲν ἐλάμβανον τὴν εἰδησιν
 τρεῖς ὥρας προτύτερα ἀπὸ τὸν μόνον συμπο-
 λίτην τῆς, ὅς τις ἔφυγεν ἀπὸ τὴν χειρο-
 δεσμίαν τῶν ἐπιλοίπων συμπολιτῶν τε μὲ πο-
 λὺν κίνδυνον· πλησιάσας λοιπὸν μὲ τὰ στρα-
 τεύματά τε ἶδεν ἀνελπίστως ὅλγες ἄρματωμένους,
 ὡς τὸν ἐπρόσμεναν μὲ πολλὴν μεγαλοψυ-
 χίαν· αὐτὴ ἡ ἀκαριαῖα (α) ἐτοιμασία, καὶ
 ἀφοβία τῶν Σουλιῶτων ἐψύχρανεν πολλὰ τὰς

καὶ ἐπηδῶσαν ταῖς τρεῖς, καὶ τὰ εἶχαν ἀφη-
 μένα ἔνθεν κἀκῆσε· δύο ἀπ' αὐτὰς ἄρπαξαν
 ἄρματα ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, ἐφόνευσαν τὴς
 ἰδίους, καὶ ἐφονέυθησαν ἀπὸ ὅλης· ἓνας δὲ
 πολλὰ ὀγλήγορος εἰς τὰ ποδάρια βλέπωντας,
 ὅτι τὴς συμπατριώτας τε τῆς ἔδεσαν τὰ χέ-
 ρια, ἀνάμεσα ἀπὸ τόσον εἰς τὸν εἰς εἰς
 φυγὴν πηδῶντας ἓνα χάος ποταμῷ ἀνέλπι-
 σον, διὰ τὰ πηγαίνῃ νὰ δώσῃ τὴν εἰδησιν
 εἰς τὴν Πατρίδα τε· οἱ Τῦρκοι τῷ ἔριψαν
 ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας δεφένια, ἀλλὰ δὲν
 τὸν ἐβλάψε κανένα·

(α) Ἀκαριαῖα· ἦγεν ὀγλήγορος, εἰς τὴν
 ἰδίαν σιγμὴν.

ἐλπίδας τε, ἃ ἐν τῷ ἅμα ἔκραξε τὸν Καπετᾶν Τζαβέλλαν, (ἐπειδὴ τὸν εἶχε μαζὺ τε) καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι ἢ τὸ Σῦλι νὰ τῷ παραδώσῃ, ἢ θέλει τὸν ψήσει ζωντανόν· κὶ ἂν τῷτο κάμῃ, πολλὰς χάριτας, καὶ δόξας θέλει τῷ δώσει· ὁ Καπετᾶν Τζαβέλλας τῷ ἀπεκριθὴ, ὅτι ἐν ὅσῳ εὕρεσκειται εἰς τὴν ἐξουσίαν τε χειροδέσμιος, Πατρίδα δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸν παραδώσῃ· ἂν δὲ τὸν ἐλευθέρωσῃ, τότε ἐνδέχεται νὰ ἐλπίσῃ ἐκείνο ὡς ποθᾷ· καὶ διὰ καλὴν τε πίσιν ἀφίνει τὸν ἵόντα Φῶτον διὰ ἐνέχυρον, ὡς εἶναι τὸ ἀκριβότερον μέρος τῆς ψυχῆς τε· Αὐτὰ τὰ λόγια ὑπάτησαν τὸν Πασιᾶ, καὶ τὸν ἐλευθέρωσε, ὁ ὅποιος ἐμβαίνοντας εἰς τὴν Πατρίδα τῷ ἔγραψε τὴν κάτωθεν ἐπιστολὴν·

30 Lettre du Capitan Giavella,
à Ali Pacha.

Tome II, Page 118.

„ ἦγεν ἐπιστολὴ τῷ Καπετᾶν Τζαβέλλα πρὸς
τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ· τόμῳ Β'. φύλ. 118.

„ Ἀλῆ Πασιᾶ, χαίρομαι ὡς ἐγέλασα
„ ἕναν δόλιον, εἶμαι δὴ νὰ διαφεντεύσω τὴν
„ Πατρίδα με ἐναντίον εἰς ἕναν κλέπτην.
„ ὁ ἥός με θέλει ἀποθάνει, ἐγὼ ὅμως ἀπελ-

„ πῶς θέλω τὸν ἐκδικήσω πρὶν νὰ ἀποθά-
 „ νω· καὶ ποιοὶ Τῦρκοι, καθὼς ἐσένα θέλουν
 „ εἰπῶν, ὅτι εἶμαι ἄσπλαγχνος πατέρας,
 „ μὲ τὸ νὰ θυσιάσω τὸν υἱόν μου διὰ τὸν ἐδι-
 „ κὸν μου λυτρωμόν. ἀποκρίνομαι, ὅτι ἂν
 „ ἐσὺ πάρῃς τὸ βηνὸν, θέλεις σκοτώσεις τὸν
 „ υἱόν μου μὲ τὸ ἐπίλοιπον τῆς Φαμελίας
 „ μου, καὶ τὰς συμπατριώτας μου, τότε δὲν
 „ θὰ μπορέσω νὰ ἐκδικήσω τὸν θάνατόν τε,
 „ ἀλλ' ἂν νικήσωμεν, θέλει ἔχω ἄλλα παι-
 „ δια· ἡ γυναῖκά μου εἶναι νέα· ἐὰν ὁ υἱός
 „ μου νέος καθίς εἶναι δὲν μένει εὐχαριστη-
 „ μένος νὰ θυσιασθῇ διὰ τὴν Πατρίδα τε,
 „ αὐτὸς δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ζήσῃ, καὶ νὰ
 „ ἐγνωρίζεται ὡς υἱός μου· προχώρησε ἄπι-
 „ σε, εἶμαι ἀνυπόμονος νὰ ἐκδικηθῶ.

ἔγω ὁ ὠμωσμένος ἐχθρός σου

Καπετᾶν Τζαβέλλας·

„ Δι' αὐτὸν τὸν Κ. Τζαβέλλαν διηγεῖται ὁ
 „ Ἰγκλέζος, ὅτι νὰ ἀπέθανεν εἰς τὸν ἴδιον πό-
 „ λεμον ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, μὲ τὸ νὰ εὗρεθῃ εἰς
 „ ἀδύνατον τοποθεσίαν, ὃ ἐπολέμησεν ἀπελ-
 „ πισμένα, κατὰ τὴν γραφὴν τε· τῷτο ὅμως
 „ δὲν ἀληθεύει· ἐδῶ φαίνεται ὁ μέγας ἄνθρωπος
 „ νὰ ἔλαβε σφαλτὴν πληροφορίαν περὶ
 „ αὐτοῦ, καὶ ἀντὶ νὰ ἀναφέρῃ τὸν ἀνεψιόν τε

Κίτξιον (α), ὅπῃ τότε ὡς ἄλλος λεωνίδα-
 τὴς νέης Πέρσας ἠφάνισε, καὶ ἐθανατώθη,
 ἀναφέρει τὸν ἴδιον Καπετᾶν Τζαβέλλαν, ὁ
 ὅποιος δὲν ἐθανατώθη τότε, ἀλλ' ἐνίκησαν
 τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἔλαβε καὶ τὸν ἥδὺν τε φῶ-
 τον ζωντανόν, καὶ ὅλῃς τῆς συμπολίτας τῆ

(α) Κίτξιον· αὐτὸς μὲ δεκαεῖς συμπολίτας
 τε ἐμβῆκαν εἰς ἕναν Πύργον, ἦτοι κῆλαν
 ἔξω ἀπὸ τὸ σενόν. καὶ τόσον θάνατον ἐπρο-
 ξένησαν εἰς τῆς ἐχθρῶς, ὅπῃ τὰ μετηρίζιά
 τῆς καὶ ἡ πεδιάδα τῆς πύργου ἐγέμισαν ἀπὸ
 πτώματα· αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι, ἀλλὰ μεγαλόψυ-
 χοὶ συμπολίται ἐκαμαν πολλὰς νὰ μὴ τολ-
 μήσῃν νὰ προχωρέσῃν εἰς τὰ μέσα μέρη, ὥσπε-
 ραν ὅμως ὅλοι· ἐὰν εἰς μισὴν μόνον ὥραν δὲν
 ἐχάνοντο, ἦτον ἐλεύθεροι· ἐπειδὴ ἐδιώχθη-
 σαν οἱ ἐχθροὶ πάραυθα· φθάνοντας ἡ θεᾶ
 τε ἡ Μόσχως ξεσπαθωμένη μὲ σκοπὸν διὰ
 νὰ τὸν ἐλευθέρωσῃ, καὶ ἐλέπωντάς τὸν φο-
 νευμένον, τὸν ἐφίλησε, καὶ τὸν ἐσκέπασε
 μὲ τὸ φόρεμά της· εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀθά-
 νατον νεκρὸν τῆς λέγῃς τέτης· „ἐπειδὴ,
 „ ἀνεψιέ μου, δὲν ἐπρόφθασα νὰ γλυτώσω
 „ τὴν ζωὴν σε, ἰδὲ τρέχω νὰ ἐκδικηθῶ
 „ τῆς φονεῖς σε· καὶ εὐθὺς ὤρμησε κατὰ
 „ τῶν ἐχθρῶν, ὡς τὸ προεῖπομεν.

ἀπὸ τὰς χῆρας τῷ Πασιᾷ· ἀναμεταξὺ δὲ εἰς τὴν τρεῖς χρόνους μετὰ τὴν μάχην ἀσθενήσας ἀπέθανεν εἰς τὸ σῆτί τε·

„ Ἐὼς ἐδὼ ἐδιηγῆθην ἐν συντομίᾳ, τὴν δέκα πολέμους, κατὰ τὴν ἀκριβῆ παραδοσιν τῶν ἐντοπίων, καὶ Γειτόνων, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν τὴν παραμικρὰς, ὡς συχνὰ ἐσυγκροτῶσαν διὰ τὰς τοποθεσίας· τῶρα δὲ θέλει διηγηθῶμεν κατὰ πλάτος τὸν δέκατον πρῶτον, ὃ ὕστερον, ὡς ἐσυγκρότησαν πάλιν μὲ τὸν ἴδιον Ἀλῆ Πασιᾷ ὄντας Βεζύρης· πρὸς τούτοις θέλει ἀποῦμεν καὶ μερικὰς τοπικὰς συνηθείας τῶν Σουλιώτων·

„ Ἀφ' οὗ μὲ τόσους κόπους, καὶ πολυἀριθμὰ ἔξοδα δὲν ἐδυνήθη ὁ Πασιᾶς νὰ κινήθῃ κατὰ τῆς Πάργας φοβέμενος ὅχι μόνον τὰ ῥώσσικα ἄρματα, ἀλλὰ καὶ τὰ Σουλιώτικα, ὡς τὰ εἶχεν ἀπὸ ταῖς πλάταις, καὶ τὰ Πάργια ἀπὸ τὸ σῆθος, ἀπεφάσισε πλεόν νὰ ὀρμήσῃ πάλιν κατὰ τῷ Σουλίῳ, ἐπειδὴ εἶναι τόπος δυνατός· καὶ ἂν αὐτὸς τὸν ἐκურίευσεν, ἦτον ἔυκολον, καὶ βέβαιον νὰ ἀποστατήσῃ κατὰ τῆς Βασιλείας γινόμενος Βασιλεὺς ὅλης τῆς Ἑλλάδος· καὶ τὸ ἄλλο, ἐπειδὴ ἔβλεπε τὰς περιστάσεις τῷ καιρῷ ταραχώδεις, καὶ ἐφοβᾶτο τὴν ζωήν τε· ὅθεν ἀλεσμονῶντας τὴν δύω πρώτους ἀφανισμὸς, ὡς ἐδοκίμασεν, ἀρχίσῃ πάλιν νὰ συνάξῃ στρα-

τευμα, διὰ τὴν ἐκτρατεύσῃ καὶ τρίτην φοράν
κατὰ τῷ Σουλῆ· πρὶν ὅμως συνάξῃ τὸ στρα-
τευμα, ἐπροσκάλεσεν ὅλους τὰς Ἀγάδες τῆς
Ἡ' πεύρου (ἐπειδὴ ἀλλέως δυσκόλως τὰς ὁμο-
γνωμῆσε) καὶ τὰς ἐφάνέρωσε τὰς ἀκολέθους
προφητείας τῷ Ἀλκυρανίῃ·

„ Ἀγάδες, τὸ Βασίλειόν μας κοντεύει νὰ
„ χαθῇ, ἐπειδὴ τὸ περιτριγυρίζουν πολλοὶ
„ ἐχθροὶ, καὶ περισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας,
„ οἱ Μυσκόβοι, καὶ Φραντζέζοι· γράφουν
„ ὅμως τὰ κητάπιά μας, (ἐπειδὴ εἶχεν ἓνα
„ προκομμένον χότζα, καὶ ἐξηγῆσε τὸ Ἀλ-
„ κῦράνι κατὰ τὴν θέλησίν του) ὅτι καὶ τὸ
„ Βασίλειόν μας νὰ παρῇ, ἡμεῖς (α) ἐδῶ

(α) Ἡμεῖς· κοινολογεῖται μία προφητεία,
ἡ ξηρὰ φαντασία εἰς τοὺς ἄλβανίτας τῆς
Ἡ' πεύρου ἕως τὴν σήμερον· ὅτι καὶ ὅλον τὸ Βα-
σίλειόν τους ἂν κυριευθῇ, αὐτοὶ θέλει ἀν-
τισταθῇ τὸν ἐχθρόν τους χρόνους 40., καὶ
ἐπειτα θέλει παραδοθῇ· ἀλλ' ἐγὼ ἶδον τὸ
ἐναντίον εἰς αὐτοὺς· ὅταν οἱ Γάλλοι ἦτον
γειτόνοι τῆς εἰς τὰ νησία, Κορφῶς δηλαδὴ
καὶ τὰ λοιπὰ, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν σειρὰν
Πάργαν, καὶ Πρέβυζαν· αὐτοὶ ἤρχοντο τὴν
νύκτα εἰς τὴν Πάργαν πρὸς τὰς φίλους των,
καὶ τὰς ἐπαρακαλῶσαν μὲ δάκρυα, ὅτι ἂν

„ εἰς τὴν ἀρβανιτιάν θέλει πολεμήσομεν ἄλ-
 „ λης σαράντα χρόνους μὲ τὴς ἐχθρῆς, καὶ
 „ ἔπειτα θέλει μᾶς ἐξυσιάσων· πῶς ὅμως,
 „ καὶ πότε θέλει πολεμήσομεν, ὅταν συμ-
 „ φωνήσωμεν ὅλοι, καὶ πάρωμεν τὸ Σῦλι,
 „ καὶ τότε δὲν φοβόμεθα πλεόν τὴν ζωὴν
 „ μας, ἀλλὰ πολεμῶμεν μὲ τὴς ἐχθρῆς ἕως
 „ τοὺς σαράντα χρόνους, καὶ ἔπειτα κάμνο-
 „ μεν ἀγάπην, καὶ πάντα θέλει εἶμεθα
 „ φυλαγμένοι· εἰ δὲ καὶ δὲν ἀκολουθήσομεν
 „ αὐτὸ, ὅπῃ μᾶς λέγει τὸ Ἀλκουράνι, σᾶς
 „ βεβαιώνω, ὅτι θέλει χαθῶμεν ἀπὸ τὴς
 „ ἐχθροῦς κατὰ κράτος· λοιπὸν, ἀδελφοί
 „ μου, ὅσοι εἶσε ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ Μωα-
 „ μετάνοι, καὶ θέλετε καὶ τὴν ζωὴν σας,
 „ ἐλάτε νὰ κάμωμεν ὄρκον μυσικὸν (χωρὶς
 „ νὰ Ἰξεύρην οἱ βαγιάδες) εἰς τὸ ὄνομα τῆς
 „ Μωάμεθ, καὶ νὰ οἰμήσωμεν μὲ ζέσιν, καὶ
 „ ἀνδρείαν διὰ νὰ κυριεύσωμεν αὐτὸ τὸ Σῦλι·

ἔχον σκοπὸν οἱ Γάλλοι νὰ κινήσων κατεπάνω
 τῆς, νὰ τὴς φυλάξων τὴν ζωὴν τῆς· καὶ
 ἄλλοι ἐζητῶσαν κοκάρδας πρὸς διαφέντευσίν
 τῆς, σοκαζόμενοι, ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι
 αἰμοεῖροι, ὡσὰν αὐτῆς· φαίνεται λοιπὸν,
 ὅτι ἐν καιρῷ εἰρήνης κοινολογεῖται ἡ προφη-
 τεῖα τῆς·

„ Ἀκέσαντες οἱ Ἀγάδες τὰς προφητείας τῷ Ἀλκουρανίῳ, καὶ τὰς σκοπὰς τῶν ἄλλων Βασιλέων, καὶ μὴ νοήσαντες τὸν ἀπατηλὸν τὸ σοχασμὸν ἐκλιναν τὴν κεφαλὴν τῆς λέγοντες, ὅτι ὅλοι ἀληθινοὶ, καὶ πιστοὶ Μωαμετάνοι εἶναι, καὶ ὀρκίζονται εἰς τὸ ὄνομα τῷ Μωάμεθ, ὅτι νὰ ὀρμήσῃν συμφώνως, διὰ νὰ κυριεύσῃν τὸ Σῦλι πρὸς διαφύλαξιν τῆς·

„ Τελειώσαντες τὰς ὀρκας, καὶ συμβούλια ἐσκορπίσαν, καὶ ἄρχησαν ὁ, τε Ἀλῆ Πασιᾶς, ὁ Ἀγάδες νὰ συνάζῃν στρατεύματα διὰ τὸ Σῦλι· ὁ λόγος ὅμως ἦτον πολλὰ μυσικὸς, καὶ δὲν ἔξευρε κανεὶς κατ' ἀρχὰς διὰ ποῖον μέρος συνάζεται τὸ στρατεῦμα· ἐπειδὴ ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι τὸ συνάζει διὰ Κορφοῦς, μὲ τὸ νὰ ἐπροςάχῃ ἀπὸ τὸν Βασιλέα· ἄλλοι, διὰ τὴν Αἰγυπτὸν, νὰ πολεμήσῃ τῆς Φραντζέζους· ἄλλοι, διὰ τὴν Ἀγίαν Μαυραν· ἄλλοι, διὰ τὴν Πάργαν· καὶ ἄλλοι, διὰ τὸ Σῦλι· ὅθεν συνάξαντες ὅλον τὸ στρατεῦμα ἕως χιλιάδας εἰκοσιοκτώ, εὐθὺς ἔξαφνα ἐπερικύκλωσαν τὰ Βενὰ τῶν Σελιώτων, κυριεύσαντες μερικὰ χωρία ὅπῃ ἦτον εἰς τὰ ριζώματα τῶν Βουνῶν·

„ Οἱ Σουλιῶται μὲ ὅλον ὅπῃ εἶχαν τὴν ὑποψίαν, δὲν ἐφρόντισαν προτιήτερά νὰ συνάξῃν τροφὰς ἀρεκτὰς, καὶ τὰ, τῆς πολεμικῆς ἀναγκῆς, ἀγκαλὰ δὲν ἦτον πάλιν

τόσον ὑσερημένοι· ἡ αἰτία ὅμως, ὅπῃ αὐτοὶ
 δὲν ἐφρόντισαν, εἶναι ἡ ἀκόλουθος· ὁ Κα-
 πετᾶν Γεώργιος Μπότζαρης (ὃν ὀπίσθεν ἀνα-
 φέρομεν) ὄντας πρῶτος εἰς τὸ Σῦλι, Γέρων
 εἰς τὴν ἡλικίαν, εἰς τὸν ὅποιον ἐπρόσφερον
 ἀρκετὸν σέβας οἱ συμπολιταὶ τε μὲ τὸ νὰ
 ἦχε σταθῇ καλὸς ὁδηγὸς, καὶ πολεμάρχος εἰς
 τὸν δέκατον πόλεμον, ὅπῃ προσείπομεν· αὐ-
 τὸς συνωμιλήσας προτῆτερα μὲ τὸν Ἀλῆ Πα-
 σιᾶ κρυφίως, καὶ λαβὼν παρ' ἐκείνου γρόσια
 χιλιάδες ἐικοσιπέντε ἐπρόδωκε τὴν Πατρίδα
 τε ὁ Ἀχάριςτος Ἰῆδας, καὶ ἀνεχώρησεν ἀπ'
 αὐτὴν τὴν νύκτα μαζὺ μὲ τὰ παῖδιά του,
 Γαμβρὺς τε, καὶ ἄλλαις 70 φαμελίαις, ὅπῃ
 ἐπλάνεσεν· αὐτὸς τὰ ὅσα Βαρέτια, καὶ Βο-
 λύμι εἶχε τῆς κοινότητος, συναγμένα ἀπὸ
 διάφορα μέρη εἰς ὄνομα τῆς Πατρίδος, ὅλα
 τὰ ἔδωκε τῷ ἐχθρῷ, καὶ ὅχι τῆς Φιλτάτης
 Πατρίδος τε, ἢ ὅποια τὸν εἶχε δοξάσει, ὡς
 ἄλλον Θεμισοκλέα, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐμιμή-
 θη τὸν Θεμισοκλέα, ἀλλ' ὡς ἄλλος Πausa-
 νίας σπαρτιάτης μὲ τὴν Φιλίαν τῶν Βαρβά-
 ρων ἡμαύρωσε τὰς τόσας τε ἀρετάς· ἡ προ-
 δοσία, καὶ φυγὴ τε ἐσάθησαν ἀγνώριστα, καὶ
 ἀνέλπιστα εἰς τὴν Πατρίδα· ἐπειδὴ ἐκατοικῆ-
 σεν εἰς τὰ ἔξω χωρία τέσσαρας ὥρας σχεδὸν
 μακρὰ ἀπὸ τὸ Σῦλι.

„ Δὲν εἶναι περιττὸν νὰ παραστήσωμεν τὰ

κύρια αἰτία, ὥς ἐκατάσκησαν αὐτὸν τὸν Μωβότζαριν προδότην τῆς Πατρίδος τε· διότι τὰ τοιαῦτα παραδείγματα ὠφελῶν πολλὰ εἰς ἓνα ἐλεύθερον λαόν. κ' εἰς μίαν δικαίαν Βασιλείαν· αὐτὸς μετὰ τὴν μάχην ὅσην ὑβλήψιν ἀπόλαυσεν ἀπὸ τῆς συμπολίτας του περισσότερον σέβας, καὶ συστολὴν ἐλάμβανεν ἀπὸ τοῦ γειτόνου τε Ἀγάδες, κ' τὸν ἴδιον Πασιᾶ, οἱ ὅποιοι διὰ τὴν ἔχεν τὰ χωρία τους ἀπείρακτα ἀπὸ τῆς Σουλιώτας τοῦ ἐπρόσφεραν πάντα χαρίσματα ἀρκετά. πλὴν ὅλα αὐτὰ ἐσάφησαν ὀλέθρια αἰτία εἰς αὐτὸ καὶ ἀπὸ πεισὸν, ὃ ὑποληπτικὸν συμπατριώτην τὸν ἐκατάσκησαν ἄπιστον, κ' ἀτιμὸν πολίτην· διότι ἠθέλησε νὰ γίνῃ τύραννος εἰς τὸ Σῆλι, νὰ κρίνῃ, καὶ νὰ ἀποφασίσῃ αὐτὸς μόνος, καθὼς ἠθέληεν· ὅσους λουφέδες (α) ἀπὸ τὸν Πασιᾶ, καὶ ἄλλα διάφορα κέρδη ἐσύναζεν, ὥς ἦτον ὅλων τῶν συμπολιτῶν, τὰ ἐλάμβανεν αὐτὸς μόνος, καὶ τὰ ἐμοίραζεν ὅπως, καὶ εἰς ὅσους ἠθέληεν· ἐμπόδιζεν ὅλους νὰ μὴν ἀρπάζουν πλεόν ἀπὸ τὰ χωρία τῆ Ἀλῆ Πασιᾶ, καὶ Ἀγάδων, καὶ

(α) Λουφέδες· ἦγουν μισθοί, τῶν ὁποίων ἐν καιρῷ εἰρήνης πάντα δίδει εἰς αὐτὸς ὁ Πασιᾶς, διὰ τὴν μὴ τὸν ἐγγίζαν.

τῦτο δὲν τὸ ἔκαμνεν ἀπὸ καλὴν τοῦ προαί-
 ρεσιν, ἀλλὰ διατὶ ἦτον αὐτὸς μόνος πληρω-
 μένος ἀπ' ἐκείνους· ἤθελε τέλος πάντων νὰ
 τὺς καταστήσῃ σκλάβους· Ἀλλ' οἱ Συλιῶται
 ὅπῃ τὸν ἴδιον ἀέρα ἀνέπνεον, καὶ τὸ αὐτὸν
 καθαρὸν νερὸν ἔπινον, δὲν ἀργοπόρησαν νὰ
 γνωρίσῃν τὺς σκοπὺς τε, καὶ νὰ μὴ πεί-
 θωνται εἰς τὰ προσάγματά τε· αὐτὸς δὲ τυ-
 φλωθεὶς ἀπὸ τὴν κενοδοξίαν, καὶ φιλαργυ-
 ρίαν ἐδώγη ὅλος νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὴν πατρίδα
 τε, ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν
 θέλησίν τε· ὑποσχέθη εἰς τὸν ἐχθρὸν, ὅτι
 ἀναχωρῶντας αὐτὸς ἀπὸ τὴν Πατρίδα τε,
 εὐθὺς θέλει τὴν κυριεύσει μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι
 κἀνέναντος ἄξιός νὰ τὴν κυβερνήσῃ· ὅταν ὅμως
 ὁ ἐχθρὸς ἐδοκίμασεν, εὐρήκεν ἀξιοτέραν διοί-
 κησιν, καὶ ἀνδρείαν ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἐδικήν
 τε· ὅθεν τὸν ἔκραξε· καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι ἀπ'
 ὅσα τὸν ὑπεσχέθη, ὅλα τὰ ἐσυναπάντησεν
 ἐνάντια, ὥς διὰ νὰ σαθῇ εἰς τὴν ὑπόσχε-
 σίν τε, πρέπει νὰ ὑπάγῃ ὁ ἴδιος νὰ πολε-
 μήσῃ τὴν Πατρίδα τε, καὶ νὰ τὴν ὑποτάξῃ
 εἰς αὐτὸν, εἰ δὲ ἀλλέως θέλει τὸν θανατώ-
 σει· ὁ Μπότζαρης δὲν ἔλλειψε νὰ μὴν ἀκο-
 λουθήσῃ καὶ αὐτὸ σέλλωντας ἐναντίον τῆς
 Πατρίδος τε τὰ Παδία τε γαμβρὺς τε, καὶ
 ἄλλως σχεδὸν διακοσίως συμπολίτας, ὅπῃ
 ὁ ἴδιος εἶχε σύρῃ κοντὰ τοῦ μὲ ἀπάτην, ἀλλ'

ἐνικήθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀχάριστοι ἀπὸ τοῦς
 πεισῆς Πατριώτας, καὶ κακοὶ κακῶς ἔφυ-
 γον· μετὰ μῆνας δὲ πέντε ἀπέθανε καὶ ὁ
 προδότης ἀπὸ τὴν λύπην τε· ἄδεται λό-
 γος, ὅτι νὰ ἔπαιε τὸ Φαρμάκι μόνος τε, μ'
 ἂν καὶ αὐτὸ ἔκαμε, περισσοτέραν κατὰκρι-
 σιν ἐκέρδισεν· ἴσως ὁ δυσυχὴς δὲν ἔσβυνεν
 ὥτως τὸ ἀθάνατον τε ὄνομα, εἰ μὲν καὶ δὲν
 εἶχε κάμη γαμβρὸν τὸν Καπετᾶν Παλά-
 σκα (α), ὁ ὅποτος ἐσάθη ἓνα δολιιώτατον, κ'
 ἀκοίμητον ὄργανον, διὰ νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἐκεί-
 νην τὴν θεοανθρωπομίσητον κατὰξασιν·

„ Μ' ὅλον ὅπῃ ἐγνώρισαν οἱ Σουλιῶται,
 ὅτι ὁ Μπότζαρης ἔγινε προδότης τῆς Πατρί-
 δος μὲ τῆς λοιποῦς συντρόφους, δὲν ἐδειλία-
 σαν τελείως, ἀλλ' εὐθὺς ἔκαμαν σύναξιν ὅλη
 τῇ λαῷ, καὶ συνεβουλεύθησαν τὰ ὠφέλημα
 τῆς Πατρίδος· ὅθεν ἀπεφάσισαν ἀπὸ μικρῆς

(α) Παλάσκας· αὐτοὺς ἦσαν πρῶτα εἰς τὴν
 δύλευσιν τῇ Πασιᾷ, ὁ ὅποτος τὸν ἔσειλε νὰ
 συνάξῃ μερικὰ ἄσπρα εἰς τὰ χωρία· αὐτοὺς
 συνάζωντάς τε δὲν ἐγύρισεν ὀπίσω, ἀλλ'
 ἐπῆγεν εἰς τὸν Μπότζαρη, καὶ τὸν ἔκαμε
 πενθηρόν· βεβαιῆται ἀπὸ πολλοὺς, ὅτι τὸ
 ἔκαμε μὲ γνώμην τῇ Πασιᾷ, διὰ νὰ ἀπα-
 τήσῃ τὸν Μπότζαρη.

ἕως μεγάλην νὰ ἀποθάνουν ὅλοι διὰ τὴν γλυκυτάτην τῆς Πατρίδα, κὶ ποτὲ νὰ μὴ παρῇ δοθὲν εἰς τὰς χεῖρας τῶν τυράννων· νὰ ἐξυμνηθῇ τὴν ἀνδρείαν τῶν προγόνων τῆς τόσον τῶν παλαιῶν, καθὼς ὁ Λεωνίδας, ὅσον καὶ τῶν μεταγενεστέρων, καθὼς οἱ πατέρες, Πάππαι, κὶ πρόπαιποι αὐτῶν ἔχοντες τὸν Πατριωτικὸν ζῆλον ἐσάφησαν ἀνίκητοι εἰς τῆς ἀπερασμένης πολέμου· τέλος πάντων ἀπεφάσισαν νὰ ἀποθάνῃ ἐλεύθεροι τιμῶντες ὄνομα, καὶ Πατρίδα, καὶ ὅχι ποτέ σκλάβοι ἀτιμάζοντες ὄνομα, καὶ Πατρίδα.

33 Ὅλοι λοιπὸν οἱ καλοὶ αὐτοὶ, καὶ πῖστοι συμπολιταὶ δὲν ἦτον περισσότεροι ἀπὸ χίλιοι πεντακόσιοι, ἀπὸ τῆς ὁποίης οἱ πρῶτοι κατὰ τὴν τιμὴν, ζῆλον, καὶ ἀνδρείαν εἶναι οἱ κατὰ τωθεν· ὁ Δῆμος Ζέρβας, ὁ Διαμάντης Ζέρβας, καὶ ὁ Ἰωάννης Ζέρβας πρῶτα ἐξαδέλφια· ὁ Δῆμος δράκω· ὁ Φῶτος Τζαβέλλα· ὁ Κουτζονίκας· ὁ Κατζιμπέλης· ὁ Θανάσης Πάνω· ὁ Πάσχος λάλιας· ὁ Γεώργιος νταγκλῆς· ὁ Γιαννάκης σέφω· ὁ Γεώργιος μπῆσπος· ὁ Βέικος Ζάρμπας· ὁ Κολέτζης μαλάμω· ὁ Πανταζῆς ντότας· ὁ Ἀνάσας κάσκαρης· ὁ Ἀναστάσης Βάγιας· ὁ Γεώργιος Καραμπίνης· ὁ Θανάσης Φωτομάρας· ὁ Νικόλας Δημητρίω· ὁ Ἰωάννης Γεωργίω· ὁ Διαμάντης Μάρκω· ὁ Ζηγέρης Διαμάντη.

ὁ Γιαννάκης Λεύκη · ὁ Γεώργιος Καλεσπέρης ·
 ὁ Κίτζος πανταζή · ὁ Παναγιώτης Λάμπρος ·
 ὁ Γιάννης πεπώνη · ὁ Θανάσης Τζάκαλη · ὁ
 Μήτος Παῦα Γιάννη · καὶ ὁ Κῶσας Κουρίτ-
 ζης · αὐτοὶ εἶναι πάντα ἀρχηγοὶ εἰς τοὺς
 πολέμους, καὶ πρῶτοι εἰς τὰς Γενεάς των ·
 κάθε ἔιδησις ὅπῃ ἔρχεται ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς
 πρέπει νὰ εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλους τὺς συμ-
 πολίτας ·

„Φθάσαντες τόσοι πλῆθος στρατευμάτων εἰς
 ἐκείνους τὺς ἐλευθέρους κάμπους, καὶ ἰδόντες τὺς
 ὀλιγαριθμούς Ἡρώας εἰς τὰ ῥιζώματα τῶν βε-
 νῶν ἄρχησαν νὰ φωνάζουν μεγαλοφώνως, διὰ
 νὰ δειλιάσουν ἐκείνους, ὅπῃ ἔτε τὴν λέξιν
 ἀκόμι τῆς δειλίας γνωρίζουσιν · ἐκᾶνοι μὲν
 ἐκαυχῶντο εἰς τὴν πολυστρατείαν, οὗτοι δὲ
 εἰς τὴν ἀνίκητον ἐλευθερίαν · ἐκᾶνοι μὲν ἐλάμ-
 βανον τὴν τροφὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆ Πλεο-
 νέκτῃ βιαζόμενοι νὰ ἀποθάνουν διὰ μόνην τὴν
 θέλησίν του, οὗτοι δὲ, ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν
 ἀκράτων τῆς παιδείας παρακαλόμενοι ἀπὸ τὰ
 ἴδια νὰ θυσιασθῶν διὰ τὴν ἀγάπην τῆς · ἐκᾶ-
 νοι μὲν ἐδέχοντο τὰ, τῆ πολέμου ἀναγκαῖα
 ἀπὸ ἑνὸς μόνου, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐπληρώνοντο
 νὰ σφαγῶν · οὗτοι δὲ τὰ ἐδέχοντο ἀπὸ τῆς
 ἰδίας αὐτῶν γυναῖκας, ἀπὸ τὰς ὑποίας ὑπο-
 χρεώονταν νὰ χύσων τὸ αἷμά τῆς διὰ τὴν
 γλυκυτάτην Πατρίδα ·

„ Πλησιάσαντες τέλος πάντων οἱ πολυάριθμοι, καὶ νέοι ἀχρεῖοι Πέρσαι εἰς τῆς ὀλιγαρίθμους, ἀλλ' ἀκαταμαχῆ τους καὶ νέους Σπαρτιάτας, καὶ φοχαζόμενοι νὰ νικήσεν ἄλλος Θεμιστοκλέας, ἄλλος Λεωνίδας, Ἄλλος Ἀριστείδας, καὶ ἄλλος Ἀλκιβιάδεις ἄρχισαν νὰ τῆς πολεμῶν μακρόθεν μὲ Φωνὰς ἀγρίαις, κατὰ τὴν συνήθειάν τῆς, κὲ δυφικαῖς ἀδιάκοπαῖς· συνεκροτήθη τὸ θέατρον τῆς μάχης· τότε ἔπαυσαν αἱ φωναῖς τῶν τουρκῶν, ἐπαδὴ ἐπιπτον σορηδὸν τὰ σώματά τῆς εἰς τὴν γῆν· ἐσάφη ἡ φωτία ζωντανὴ ἕως ὥρας ἑπτὰ, ἔπειτα ὀπισθοσύρθησαν οἱ Τῦρκοι· εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ τῷ πολέμῳ ἐφονεύθησαν ἀπὸ μὲν τῆς Τέρκας τριακόσιοι ἐβδομήντα χωρὶς τῆς λαβωμένους, ἀπὸ δὲ τῆς Σελιώτας δύο μόνον, καὶ τρεῖς πληγωμένοι·

„ Ἀφ' ἧ ἐνικήθησαν οἱ Τῦρκοι διεμοιράσθησαν εἰς πέντε κολῶνας, διὰ νὰ κλείσεν τῆς δρόμους, ὅπως νὰ μὴν ἡμπορῶν νὰ εὐγαίνων καὶ νὰ συνάξων τὰ, τῆς τροφῆς, καὶ πολέμου ἀναγκαῖα· βλέποντες τῆτο οἱ Σουλῶται διεμοίρασαν καὶ αὐτοὶ τὸ εἰράτευμά τῆς παρομοίως, διὰ νὰ τῆς ἀντιπολεμῶν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη· ὀπίσω δὲ εἰς αὐτὰς τὰς κολῶνας ἀκολουθῶσαν κατὰ τὸν ἴδιον ἀριθμὸν τῶν ἀνδρῶν καὶ αἱ γυναῖκες των φέρουσαι μαζὺ των τροφὰς, φασέκια, καὶ ἄρματα·

αὐτὴ ἡ μεγαλοψυχία τῶν Σουλιάτων ἔκαμε τὰς Τούρκους νὰ κτίσῃν εὐθὺς ὁσπῆτια εἰς τὰς τοποθεσίας ὅπου εὐρέθησαν, καὶ νὰ κλείωνται τὴν νύκτα διὰ νὰ μὴ τὰς πολέμῳ διότι εἶχαν μαζύτης ὑπὲρ τὰς τρεῖς χιλιάδας σπητοκτίσας.

» Εἰς κάθε τέσσαρας, ἢ πέντε ἡμέρας ἔκαμναν πολέμους δυνατοὺς, καὶ ἐγένετο μεγάλη φθορὰ εἰς τοὺς Τούρκους, τόσον ὅπῃ ἐμετανόησαν διατὶ ἦλθον ἐναντίον τῶν Σουλιάτων, πλὴν τί ἤμπορῶσαν νὰ κάμνῃ, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἦτον δεμμένοι μὲ ὄρκον· μ' ὅλον τῆτο ἀπερνῶντας δύο, καὶ τρεῖς μῆνες, ἐβαρέθηκε τὸ στρατεύμα, καὶ ἔφευγε κρυφίως μὴ δυνάμενον νὰ ὑποφέρῃ τοὺς συχνούς, καὶ ἡρώικους πολέμους τῶν Σουλιάτων, καὶ τὴν πλεον τυραννικὴν, καὶ σκληρὰν ζωὴν· ἐπειδὴ ἀψήτον, καὶ κατὰμαυρον ψωμὶ τοὺς ἔδιδον, καὶ διὰ φαγητὸν κρομύδι, καὶ σκόρδον· καὶ κοντὰ εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐναντίον τοὺς ἠκολέθησε καὶ μία ἀρρώστια τῆς λοιμικῆς, καὶ ἀπέθνησκον καθ' ἡμέραν ἀρκετοί· ὁ Πασιῶς ὅμως ἐγέμιζε πάντα τὸν ἀριθμὸν τῶ στρατεύματός τε μὲ ἄλλα νέα, ὅπῃ ἐσύναζε πανταχόθεν.

» Δὲν ἄργησεν ὁ Πασιῶς νὰ γνωρίσῃ, ὅτι οἱ Πόλεμοι πάντα πρὸς ζημίαν τε γίνονται μεγάλην· ὅθεν ἐσοχάσθη νὰ μὴ τὰς πολέμους πλεον, ἀλλὰ νὰ τοὺς φυλάγῃ περικλεισμένους

ἐν ὧσιν νὰ τελειώσῃν τὰς τροφάς, καὶ ἀναγκαῖα τῷ πολέμῳ, καὶ ἔπειτα νὰ παραδοθῇν μόνοι τῆς ὁμῶς καὶ εἰς τὸ ἐγελάσθῃ· ἐπιδὴ οἱ Σουλιῶται ὄντες φυσικὰ ἐπιτήδαιοι, καὶ ἔξυπνοι, καὶ μάλιστα ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰς περιστάσεις δὲν ἔλλειπαν κάθε νύκταν νὰ ἀπερνῇν σαράντα, ἢ πενήντα κοντὰ ἀπὸ τὸ εἰς τὸ τεῦμα τῶν Τυρκῶν πηγαίνοντες εἰς τὰ πλησιόχωρα, καὶ ἀρπάζοντες τροφάς· καὶ εἰς τὸ γύρισμα ἄρπαζαν καὶ ζωὰ τῶν ἐχθρῶν, ἄλογα, μυλάρια, καὶ γελάδια· οἱ Τῦρκοι τοὺς ἐκαταλάμβαναν, πλὴν ἐφοβῶντο νὰ τοὺς πολεμήσῃν τὴν νύκτα φοχαζόμενοι διὰ νὰ μὴ τοὺς κάμνῃ κἀνένα ἐκτρατήγημα, ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ δὲν ἔλλειπαν πάντοτε, ὁ μάλιστα εἰς τὰς σκοτεινὰς, καὶ βροχερὰς νύκτας· ὅταν πάλιν εἶχον χρεῖαν ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα τῷ πολέμῳ ἐπήγαινον εἰς τὴν Πάργαν καὶ τὰ ἐλάμβανον·

» Ἀφ' οὗ καὶ μὲ τὴν πολιορκίαν (α) ματαίως ἐκοπίαζε χωρὶς νὰ φερέωσιν τὰς ἐλπίδας τῆς, ἄρχισε νὰ προβάνῃ τὴν ἀγάπην ζητῶντας ἀπὸ τοὺς Σουλιώτας ἐικοσιτέσσαρας ἀνθρώπους διὰ ἐνέχυρα, ἦγυν ἀμανάτια· ὅτι

(α) Πολιορκίαν· περίκλεισμα, ἀσέδιον, τῦρκικα μυχασαρές·

πλέον νὰ μὴν ἐγγίζαν τὰς τόπας τῆς· οἱ Συ-
 λιῶται ὄντες σενοχωρημένοι ἔκλιναν εἰς τὺτο
 δίδοντές τῳ τῆς εἰκοσιτέσσαρας ἀνθρώπου·
 αὐτὸς ὅμως λαμβάνοντάς τῆς τῆς ἐφυλάκω-
 σε, καὶ πλέον ἀγάπην δὲν ἤθελε σοχαζόμε-
 νος, ὅτι ἔχοντας τὰ παιδία τῆς, καὶ φοβε-
 ρίζοντας διὰ νὰ τὰ θανατώσῃ, θέλει δειλιάσῃ
 οἱ Συλιῶται νὰ παραδοῖεν· ὅμως ἀπέτυχεν· καὶ
 ἰδὼν τί τῷ ἔγραφαν·

„ Βεζὶρ Ἀλῆ Πασιᾶ σε χαιρετῶμεν,

„ **Μ**ὲ τῆς ἀπίστῆς τρόπῃς, ὅπῃ φέρεσαι
 „ δὲν κάμνεις ἄλλο, παρὰ νὰ ὀλιγοσεύῃς τὸ
 „ ὄνομά σου, καὶ νὰ αὐξάνῃς τὴν ἐδικήν μας
 „ σκληροκαρδίαν· ἔξευρε, ὅτι ὅπῃ ἔχομεν δε-
 „ καεπτὰ (τόσοι ἦτον ἕως τότε εἰς τὸν πὸ-
 „ λεμον ἀποθαμμένοι) θυσίας τῆς Πατρίδος,
 „ ἅς γίνων μὲ αὐτοὺς σαράντα ἕνας διὰ πε-
 „ ρισσοτέραν ἐνθύμησιν· διότι ἡ Πατρίς δι-
 „ αὐτὰς τὰς θυσίας δὲν παραδίδεται· ὅθεν
 „ εἰς τὸ ἐξῆς ἀγάπην πλέον δὲν ἔχομεν, ὥστε
 „ τὴν θέλομεν μαζύσει· ἐπειδὴ εἶσαι ἄπιστος
 „ κατὰ πάντα, καθὼς καὶ πάντοτε·

„ Τόσον ἔγινον σκληροκάριοι οἱ Συλιῶ-
 ται διὰ τὴν ἀπιστίαν σου, ὅπῃ ὥστε γράμματα
 σχεδὸν ἐδέχοντο ἀπ' αὐτὸν, ὥτ' ἀπ' ἄλλον
 φίλον σου, ἀλλὰ καθὼς τὰ ἐλάμβανον, τὰ

ἔκαιον χωρὶς νὰ τὰ ἀναγνώσουν· καὶ ἔτι
ἐξακολουθῶσαν τὴς πολέμου μὲ περισσότερον
θυμὸν, καὶ προθυμίαν·

„ Καθὼς ἐφθασαν οἱ ἐκκοιτέσσαιρες ἄνδρες
εἰς τὰ Ἰωάννινα ἄρματωμένοι, ἐπρόσαξεν εὐ-
θὺς ὁ Πασιᾶς διὰ νὰ τὴς πάρῃν τὰ ἄρματα,
ἀλλ' οὐδεὶς ἐτολμῆσεν ἀπὸ τὴς ἐχθρῆς, ὅχι
μόνον νὰ βάλλῃν χερί ἐπάνω τῆς νὰ τὰ λά-
βῃν, ἀλλ' ἔτε κἄν νὰ τὴς ἐπῶν νὰ τὰ ἀφῇ-
σεν· ἐπειδὴ τὴς ἔξευρον, ὅτι δυσκόλως δίδουν
τὰ ἄρματα ὡς νικημένοι· ὅθεν ἐπιτηδύνη ὁ
Πασιᾶς τὸν ἀκόλυθον τρόπον διὰ νὰ τὰ λάβῃ
χωρὶς παραχῇν· ἔκραξεν ἓνα ἡγέμενον ἀπὸ
τὰ μοναστήρια ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ νησί· τῆς λί-
μνης, καὶ τὸν εἶπεν, ὅτι νὰ τοὺς κράξῃ ὅλους
εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ προσκυνήσῃν, πλὴν νὰ
πασχίσῃ νὰ τοὺς ἐμβάσῃ χωρὶς ἄρματα,
λέγωντάς τῆς ὅτι εἶναι ἁμαρτία μεγάλη νὰ
ἐμβάινῃν οἱ χριστιανοὶ ἄρματωμένοι εἰς τὴν
ἐκκλησίαν· τῷτο τὸ ἡκολούθησεν ὁ ἡγέμενος,
καὶ ἐτελεσφόρησεν· πλὴν ἓνας ἐξ αὐτῶν δὲν
ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ τὰ ἄρματα λέγωντάς εἰς
τὸν ἡγέμενον ἔτι· “ ὅταν εἶναι πόλεμος
„ καλόγηρε, τὰ ἄρματα ἀπὸ τὰ χεῖρια δὲν
„ ἀφήνονται, & εἰς τῷτο δὲν τὸν κακοφαί-
„ νεται τὸν θεόν, ὅπῃ ἐμβαίνω ἄρματωμέ-
„ νας· „ ἐμβάντες λοιπὸν ἐπροσκύνησαν, ἀφ'
ὅ ὅμως εὐγῆκαν δὲν εὗρον τὰ ἄρματά τῆς·

ἐπεδὴ διὰ προσαγῆς τῷ Πασιᾷ, καὶ εἰδήσεως
 τῷ ἡγυμένῳ, ἦτον ἄρκετοὶ τῦρκοι κρυμμένοι
 εἰς τὰ σπήτια τῷ μονασερῷ, καὶ τὰ ἄρπα-
 ξαν, τότε ἐγνώρισαν οἱ Σηλιῶται τὴν Πανερ-
 γίαν τῷ Πασιᾷ, πλὴν δὲν ὠφελῦντο· ἕνας
 ἀπὸ τοὺς Τέρκους εἶπεν εἰς τὸν μόνον ἄρμα-
 τωμένον Σηλιώτην νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸς τὰ ἄρ-
 ματα· ἐκείνος τῷ ἀπεκρίθη ἔτως· “ οἱ δει-
 „ λοί, καὶ ἀνάξιοι παραδίδεν τὰ ἄρματα
 „ ζωντανοί, τὰ δὲ παλικάρια, ὅταν ἀποθά-
 „ νην· καὶ εὐθὺς ἐφονεύθη μόνος τε μέ τὴν
 „ πισδόλαν· „ ἔτζι (εἶπε) δίδεν τὰ ἄρματα
 οἱ Σηλιῶται· ἤθελεν αὐτὸς ὁ Ἡῤῥας νὰ φο-
 νεύσῃ τὸν Τῦρκον· ἐσπλαγχνίσθη ὅμως τοὺς
 ἐπιλοίπους συμπολίτας τε, ἐπεδὴ τοὺς ἐφόν-
 ευσαν ὅλως τοὺς ὁποίους εὐθὺς ἔβαλαν εἰς τὴν
 Φυλακὴν· σιδηροδεσμίαις·

„ Μὴν ἡμπορῶντας μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον
 νὰ κερδίσῃ τὸν σκοπὸν τε μεταχειρίσθῃ ἄλ-
 λην Πανεργίαν ἀγωνιζόμενος νὰ τὲς προξε-
 νήσῃ σχίσματα, & ἀλληλομαχίας τάζοντας
 εἰς ὅλον τὸ Σῦλι, ὅτι νὰ τὲς δώσῃ δύο χι-
 λιάδες πηγγᾶα, καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν τό-
 πον τῆς· καὶ ὅποιον ἄλλον τρόπον ἤθελε τῷ
 ζητήσῃ διὰ ἀνάπαυσιν τῆς νὰ τὲς τὸν δώσῃ
 μὲ κάθε εὐχαρίστησιν, καὶ νὰ εἶναι καὶ ἀσέ-
 δοτοι· αὐτοὶ ὅμως τῷ ἀπεκρίθησαν ἔτω·

„ Βεζιρ Αλή σὲ χαιρετῶμεν·

„ **Η** Πατρίς μας εἶναι ἀπέρως γλυκυτέ-
 „ ρα καὶ ἀπὸ τὰ ἄσπρα σου, καὶ ἀπὸ τοὺς
 „ εὐτυχῆς τόπους, ὅπῃ ὑπόσχεσαι νὰ μᾶς
 „ χαρίσῃς, ὅθεν ματαίως κοπιᾷζεις· ἐπειδὴ
 „ ἡ ἐλευθερία μας δὲν πωλεῖται, ὥτε ἀγω-
 „ ράζεται σχεδὸν μὲ ὅλους τὺς θησαυροὺς τῆς
 „ γῆς, παρὰ μὲ τὸ αἷμα, καὶ θάνατον ἕως
 „ τὸν ὕψερὸν Σελιώτην·

„ Εἰς ἄκρον ἐπίκρανε τὸν Πασῖα αὐτὴ ἡ
 „ σύντομος ἀπόκρισις· ἀλλὰ μ' ὅλον τῆτο δὲν
 „ ἀναπαύετο σιγμὴν, εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκη·
 „ τρόπος δυνατωτέρης, διὰ νὰ τὴς ἀπατήσῃ·
 „ καθὼς μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔβαλε μεσίτην νὰ
 „ ὁμιλήσῃ τὸν Καπετᾶν Δήμον Ζέρβαν (α), ὅτι
 „ τὸν δίδει ὀκτακόσια πυγκῆα χάρισμα· πρὸς
 „ τέτοις καὶ τιμὴν μεγάλην, μόνον νὰ ἀναχω-
 „ ρήσῃ ἀπὸ τὸ Σῆλι, καὶ νὰ τὴς βάλῃ εἰς
 „ σχίσματα· αὐτὸς ὅμως τῷ ἀπεκρίθη ὕτω·

„ Σὲ εὐχαρισῶ, Βεζιρ, διὰ τὴν ἀγάπην
 „ ὅπῃ ἔχεις εἰς ἐμέ· πλὴν τὰ ὀκτακόσια
 „ πυγκῆα παρακαλῶ μὴ μὲ τὰ σείλῃς, ἐ-
 „ पेὶ καὶ δὲν ἱξεύρω νὰ τὰ μετρήσω· καὶ
 „ ἂν ἱξεύρω νὰ τὰ μετρήσω, πάλιν δὲν εἴ-

(α) Ζέρβαν· ὄρα φύλ. σελ.

„ μὴν εὐχαριστημένος νὰ σοὶ δώσω ὅτε μίαν
 „ Πέτραν τῆς Πατρίδος μὲ διὰ ἀντιπληρω-
 „ μὴν, καὶ ὅχι Πατρίδα, καθὼς φανταζε-
 „σαι· τὴν τιμὴν δὲ ὅπως μὲ ὑπόσχεσαι,
 „ μοί εἶναι ἄχρηστος· δόξα, καὶ τιμὴ εἰς
 „ ἐμὲ εἶναι τὰ ἄρματα μὲ, μὲ τὰ ὅποια
 „ ἀθανατίζω τὸ ὄνομά μὲ, καὶ σώζω, καὶ
 „ τιμῶ τὴν γλυκυτάτην μὲ Πατρίδα·

„ Βλέπωντας ὁ Πασιᾶς, ὅτι κατ' ἐδένα
 τρόπον ἤμπορεῖ νὰ βλάβῃ τῆς Σηλιώτας, ὅ-
 τε καὶ νὰ ὀλιγοσεύσῃ τὸν Ζῆλον πρὸς τὴν
 Πατρίδα τῆς, ἐπικραίνετο σφόδρα· τὸ δὲ
 ἐράτευμά τε ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνεχώ-
 ρει κρυφίως, καὶ ἔμειναν μόνον ἕως χιλιάδες
 πέντε ὄντες καὶ αὐτοὶ πεφυλαγμένοι μέσα
 εἰς τὰ ὀσπητὰ ἐξ αἰτίας τῆ φόβου· οἱ Σε-
 λιῶται λοιπὸν εἶχαν ἐλευθεροτέρως τῆς δρό-
 μους εἰς τὸ νὰ εὐγαίνον, καὶ νὰ ἐμβαίνουν· καὶ
 μάλιστα ὅπως δὲν εἶχαν ἔπατα συχνὰς πολέ-
 μους, ἀλλὰ μίαν πολιορκίαν, καὶ αὐτὴν χω-
 ρὶς κἀμμίαν κατάσασιν·

„ Εἰς διάστημα μηνῶν ἑννέα, ὅπως οἱ Σε-
 λιῶται περικεκλεισμένοι ὄντες ἐπολέμουν, δὲν
 ἐσκοτώθησαν περισσότεροι, παρὰ μόνον ἐκο-
 σιπέντε, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶναι ταῦ-
 τα· “ ὁ Καραμέτζης σέος· ὁ Γιάννης νταγ-
 λῆς· ὁ Κολέτζης φωτομάρας· ὁ Ζίκος νικολός·
 ὁ Ζώης τζιμίης· ὁ Κοκκινόζης· ὁ Γεώργιος

Βάσις· ὁ Κίτζος Μπαλαμπάνης· ὁ Ζώνης πέ-
 τζης· ὁ Κολιοκάσκαρης· ὁ Μπαλιέσης· ὁ Πάσ-
 χος τζάρας· ὁ Διαμάντης· ὁ Κολιολέτζος· ὁ
 Σπῦρος καλέντζης· ὁ Κῶσας Θάντρας· ὁ Σπῦ-
 ρος Μαντζέφος· ὁ Γεώργιος τζηλίκης· ὁ Γεώρ-
 γιος πρίφτης· ὁ Πάνος πρωτόγνηρος· ὁ Πά-
 νος χορτιάς· ὁ Ἀνάσος κυριάκης· ὁ Χρήστος
 πλεσίτης· καὶ ὁ Σπῦρος σάβης· οἱ δὲ Τῦρ-
 κοι (ὡς ἀπὸ τῆς ἰδίης ἐπληροφορήθη) ἐσκο-
 τώθησαν χιλιάδες τρεῖς, καὶ οἱ πεντακόσιοι ἔξω
 ἀπὸ τῆς λαβωμένης· ἡ μεγαλοψυχία τῶν
 Σελιώτων ὑπέρῃσεν ἀπὸ πολλὰς Τέρκας τὸ
 γλυκὺ φῶς τῆς ἡμέρας·

„ Ἐπάνω εἰς τῆς δέκα μῆνας ἔλαβον με-
 γαλωτάτην χρέαν ἀπὸ τροφᾶς· τὰ ὅσα κρέα-
 τα εἶχαν ἀλατισμένα ἐβρώμεψαν· τὰ ἀλεύ-
 ρια, καὶ ὅτι ἄλλο τρωγώσιμον εἶχαν τὰ ἐ-
 μοιράσθησαν ὅλα ἀδελφικὰ κατ' ἀναλογίαν
 τῶν ἀνθρώπων, ὅπῃ ἔτρεφεν ὁ καθεὶς κα-
 πετάνος· γυναῖκας ἀδυνάτες, γέροντας, παι-
 δία, καὶ ἕως διακωσίης ἄνδρας τῆς ἔσχατης
 εἰς τὰ νησιά, διὰ νὰ ζήσῃν μὲ τὴν ἐλεημο-
 σύνην τῶν χριστιανῶν· μὲ ὅλην αὐτὴν τὴν οἰ-
 κονομίαν ὅπῃ ἔκαμαν τελειώνοντας ἕνας χρό-
 νος τῆς πολιορκίας ἐκαταστήθησαν νὰ τρώγῃν
 τὰς Φλύδας τῶν δένδρων, καὶ τὰ χόρτα τῆς
 γῆς, κὶ Βαλάνι· ἐγέμιζαν τὰ καζάνια ἀπὸ
 χόρτα, καὶ εἰς κάθε καζάνι ἔβαναν τρεῖς,

ἡ τέσσαρες φέχταις ἀλεῦρι, καὶ τὰ ἔβρα-
ζαν, καὶ ἀπὸ ἐκείνων τὸν χυλὸν (α) ἐτρέφον-
το, καὶ ἐπολεμῶσαν ἀδιακόπως μὲ βροχὰς,
καὶ χιόνια· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ τροφή ἦτον
ἀδύνατος εἰς τοιούτους ἥρωας, ἐβιάσθησαν νὰ
ἐνωθῶν τετρακόσιοι δεκατρεῖς ἄνδρες πέρνοντες
μαζύ τες καὶ ἑκατὸν ἐβδομήντα τέσσαρας
γυναῖκας, ὡς συμποσῶνται ὅλοι πεντακό-
σιοι ὀγδοῶντα ἐπτὰ, καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ ἐπῆ-
γαν εἰς τὴν Πάργαν διὰ νὰ λάβωσιν τροφὰς,
τὰς ὁποίας χωρὶς ἀντιλογίαν οἱ Πάργιοι ἔδω-
καν, καὶ τέσσαρας ἡμέρας ἐξ ἰδίων τες τὰς
ἐθρεψαν· τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἐφορτώθησαν
ἄνδρες, καὶ γυναῖκες τὰς τροφὰς εἰς ταῖς
πλάταις, καὶ τὰς ἐπήγαιναν μὲ κόπον, καὶ
φόβον πολὺν εἰς τὴν γλυκυτάτην τες Πα-
τρίδα, διὰ νὰ θρέψωσιν τὰς ἐναπολειφθέντας
πεινασμένους ἥρωας· ἦτον χωρισμένοι ἀπ' αὐ-
τὰς μόνον ἑκατὸν ἄνδρες βασῶντες ὀλιγότερον
βάρος, διὰ νὰ φυλάττῃν τὰς ἄλλους εἰς τὸν
δρόμον ἀπὸ κάθ' ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ὥσ' ἂν
ὡς ἔπρεπε νὰ ἀπεράσουσιν ἀπὸ κοντά τοὺς·
τὰ δὲ ἄρματα τὰ εἶχαν ὅλοι, ἔξω ἀπὸ τὰς
γυναῖκας· οἱ Τῦρκοι δὲν ἔλληψαν ὄντες χί-

(α) χυλός· ἦγον κερκῆτη·

λίοι διακόσιοι, νὰ τὴς κάμουν λόχον (α) εἰς τὸν δρόμον, βλέποντές τους ὅμως, ὅτι εἶναι πολλοὶ, δὲν ἐτόλμησαν·

„ Εἰς τέτοιον βαθμὸν ἔφθασαν οἱ Σουλιῶται ἀπὸ τὴν κακοπάθειαν τὴν πολλήν, ὅπῃ δὲν τοὺς ἐγνώριζε τινὰς· διότι τὰ σώματά τῃς ἔγιναν ξηρότατα· τὰ πρόσωπά τους κατάρμαυρα· τὰ ὀμμάτιά τῃς ἄγρια· τὰ ποδάρια τῃς κλονέμενα ἔνθεν κἀκεῖσε ἀπὸ τὴν πᾶν· καὶ ἐν συντομίᾳ τῃς ἔβλεπε τινὰς τόσα σκέλεθρα· ἀλλὰ μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀνυπόφορα βάσανα ἐτρέφετο εἰς τὰς καρδίας των μία ἀσύγκριτος μεγαλοψυχία, ἢ μῖσος ἐναντίον τῇ ἐχθρῇ· δὲν ἤκουα ἄλλον λόγον ἀπὸ τὸ εἶμα τῃς, τόσον ἀνδρῶν, ὅσον καὶ γυναικῶν, παρὰ, ἢ θάνατον, ἢ ἐλευθερίαν·

„ Αὐτὴ ἡ γενὴ περίεσσις ἔδειξε τῃς εὐφροσύνης, καὶ μεγαλοψύχους Πολίτας, καὶ ἐξ ἐναντίας τῃς δειλῆς, καὶ μικροψύχους· ἀπὸ τῃς ὁποῖας ἐφάνησαν μόνον δύο οἱ ἐνάντιοι τῆς Πατρίδος· Πρῶτος ὁ Κουτζονίκας, καὶ δεύτερος ὁ Διαμάντης Ζέρβας· αὐτοὶ ἐπήγαιναν συχνὰ εἰς τὸν Πασιᾶ, καὶ ἐπέθοντο εἰς ταῖς κολακίαις, καὶ φιλοδωρίαις τε· ὅμως

(α) Λόχος· καρτέρι· ἤγουν ὅταν ἦσαι κρυμμένος καὶ κτυπᾷς τὸ ἐχθρὸν χωρὶς νὰ ἰξεύρῃ·

ματάίως ἐκοπίαζαν· ἐπειδὴ κἀνέναντι συμπολίτης δὲν τὺς ἔδιδεν ἀκρόασιν· ὁ πλεόν ἐχθρὸς τῆς Πατρίδος ἀπὸ τὺς δύο ἐσάβη ὁ Κουτζονίκας, ὁ ὁποῖος ἔδειξε μεγάλην προθυμίαν διὰ τὸν ἀφανισμόν τῆς Πατρίδος τῇ νικόμενος ἀπὸ τὰ ἄσπρα τῷ τυράννῳ· διότι ὁ Διαμάντης Ζέρβας μετὰ ὀλίγον καιρὸν ἐμετανόησε, καὶ πλεόν δὲν ἤθελε νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Πασιᾶ· ἀγκαλὰ τὴν Φιλίαν ὅπῃ αὐτὸς ἐμεταχειρίζετο φαίνεται νὰ τὴν ἔκαμνε πλασὴν, καὶ διὰ δύο τέλη· τὸ πρῶτον, διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ εὐγάλῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῇ τὺς συμπολίτας τῇ, ὅπῃ τὺς εἶχεν ἀμανάτια· τὸ δεύτερον, νὰ τὸν πέρνῃ ἄσπρα διὰ τὴν χρεῖαν· μ' ὅλον τὺτο πάντα ἦτον ὑποπτος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ μὲ ὀλίγην ὑπόληψιν·

„ Ἄν τὺς ἀναξίους Πατριώτας ἀναφέραμεν διὰ κατηγορίαν, καὶ μῖσος, πόσον ἀναγκαιότερον εἶναι νὰ ἐπαινέσωμεν τὺς σαφεροὺς, καὶ μεγαλοψύχους ἥρωας, τὺς ὁποῖους κάθε καλὸς πολίτης πρέπει νὰ τὺς ἀγαπᾷ, καὶ μιμῆται; εἶναι δὲ αὐτοὶ οἱ πισώτατοι, καὶ θερμώτατοι Πατριῶται δύο· ὁ Καπετᾶν Φῶτος Τζαβέλλα, καὶ ὁ Καπετᾶν Δῆμος δράκην· (ἀγκαλὰ καὶ οἱ ἄλλοι ὅπῃ εἴπομεν ἐφάνησαν πισοὶ Πατριῶται, καὶ ἀξιώτατοι Πολεμάρχοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι κατώτεροι ἀπ'

αὐτὸς ὅπῃ ἐπαινῶμεν χωριστὰ)· αὐτοὶ οἱ δύο ἥρωες ὅχι μόνον δὲν ἐκαταδέχθησαν νὰ ἰδῶν τὸ πρόσωπον τῆ Πασιᾶ, ἢ καὶ γραφὴν νὰ τῷ γράψωσιν, ἀλλ' ἐκαμαν ὅρκον σερεδὸν μὲ τὸ περισσότερον μέρος τῶν συμπολιτῶν, ὅτι ἐν ὅσῳ ζῶν νὰ μὴ παύων πολεμούντες τον ὡς ἐχθρὸν ἀφιλίωτον· ἐδῶ δὲν εὐρίσκω κάμμίαν διαφορὰν τῇ ὁρκῇ, ἀπ' ἐκείνου ὅπῃ ἐκαμεν ὁ Δίκαιος Ἀρισείδης μὲ ὅλγες τὲς Ἀθηναίους· ὅτι ἡ Ἑλλὰς νὰ μὴ κάμῃ φιλίαν μὲ τὲς Πέρσας, ἐν ὅσῳ ὁ κύκλος τῆ ἡλίου γίνεται·

„ Τὰ Φυσικὰ χαρίσματα τῇ Φώτῃ Τζαβέλλα, ἦγεν ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα τῇ, ἡ μεγαλοψυχία τῇ, καὶ ἡ ἐπαινετὴ ὀγληγοράδα τῶν πωδῶν τῇ τὸν ἀπέδειξαν μεγάλον ἄνδρα, τρομερὸν εἰς τὲς ἐχθρὰς, καὶ ἀγαπητὸν εἰς τὲς συμπολίτας τῇ· δὲν ἐπολέμησε ποτὲ τὲς ἐχθρὰς χωρὶς νὰ τὲς νικήσῃ· ὅσον ὀλίγον σράτευμα καὶ ἂν ἦχε μαζὺ τῇ, πάντα ἐνίκησε τὸ περισσότερον, καὶ δεκαπλάσιον τῶν ἐχθρῶν· ὅλοι οἱ συμπατριῶταί τῇ ἐχαίρονταν ὅταν εὐρίσκωντο μαζὺ τῇ εἰς τὲς πολέμους, ἐξ ἐναντίας μεγάλον τρέμον ἐλάβανον ὅσοι Τῦρκοι τὸν ἐβλεπαν καὶ ὀρμῶσε κατεπάνω τῇ· ὀλιγώταταις φοραῖς ἦτον ἐκείναις εἰς τὸν πόλεμον, ὅπῃ νὰ μὴ κινήσῃ τὲς ἐχθρὰς ἀρκετὸν διάστημα τόπω βαρύντας τὸ σπαθὶ γυμνόν·

„ Ο κύρ Αἰτώμ Γκιλιὰμ Ἰγγλέζος, (τὸν ὁποῖον ἀναφέραμεν ὀπισθεν) πολλὰ ἐθαύμασεν ἐτῷτον τὸν νέον, ὅταν τὸν ἄφησεν ὁ πατήρ τε ἀμανάτι εἰς τὸν Πασῖα· καὶ ἴδῃ οἱ λόγοι τε·

„ Le Pacha ne jugea pas à propos, dans le premier moment de sa rage, de mettre aussitôt son otage à mort; mais il l'envoya à Yanina, à son fils Velim-bey, qui gouvernait en son absence. j'étais, présent lorsque l'enfant fut amené devant lui, il répondit aux questions qui lui furent faites, avec un courage et une audace qui surprirent tout le monde. Velim-bey lui dit qu'il n'attendait que les ordres du Pacha pour le faire brûler vif.

„ Je ne te crains pas, répliqua l'enfant; mon père en usera de même à l'égard de ton père ou de ton frère, s'il s'empare de leurs personnes. „ il fut jetés dans une obscure prison, où on ne lui donna pour toute nourriture que du pain et de l'eau.

„ ἦγαν· ὁ Πασιᾶς δὲν ἔκρινεν εὐλογον εἰς τὴν πρώτην σιγμὴν τῆς ὀργῆς τε νὰ Φο- νεύσῃ τὸ ἀμανάτι τε, ἀλλὰ τὸ ἔσειλεν εἰς τὰ Ἰωάννινα πρὸς τὸν ἕβν τε τὸν Βελῆ μπεϊ, ὅπως ἐκυβέρνηα εἰς τὴν ἑλληψίν τε· ἐγὼ

„ εἶμην παρὼν, ὅταν ὁ νέος ἐφέρθη ἐμπροσά
 „ τῃ, ὁ ὁποῖος, εἰς τὰς ἐρωτήσεις ὅπῃ τῷ
 „ ἔκαμεν, ἀπεκρίθη μὲ μίαν μεγαλοφυχίαν,
 „ καὶ τόλμην, ὅπῃ ἐθάυμασαν ὅλοι· ὁ Βελή
 „ γωσίς τῷ εἶπεν, ὅτι δὲν ἐπρόσμενεν ἄλλο,
 „ διὰ νὰ τὸν κάψῃ ζωντανὸν, παρὰ τὰς προ-
 „ σαγὰς τῆ Πασσιᾶ· „ δὲν σὲ φοβεῖμαι, τῷ
 „ ἀπεκρίθη ὁ νέος· ὁ πατήρ μου θέλει κάμει
 „ τὸ ἴδιον ὡς πρὸς τὸν πατέρα σου, ἢ τὸν
 „ ἀδελφόν σου, ἂν τὴς λάβῃ εἰς τὰς χεῖράς
 „ τῃ· „ ἐρρίφθῃ εἰς μίαν σκοτεινὴν φυλακὴν,
 „ καὶ δὲν τῇ ἐδίδαν ἄλλο εἰς τροφήν, παρὰ ψω-
 „ μὶ μόνον, καὶ νερόν·

„ Ἡ Θεσία πρὸνοια, διὰ νὰ φυλάξῃ τὸ Σα-
 „ λι πλέον ἐλεύθερον ἀπὸ τὸν κίνδυνον, δὲν ἔλ-
 „ λειψε νὰ μὴ συντροφεύσῃ μὲ τὴς Σαλιώτας
 „ καὶ ἓνα φιλογενὴ καλόγηρον ἀπὸ τὰ περίχω-
 „ ρα τῆ Σαλίας, τὸ ὄνομά τῃ Σαμουήλ, εἰς τὴν
 „ ὁποῖον εἶχαν ἀρκετὸν σέβας, καὶ ὑπακοὴν οἱ
 „ Σουλιῶται, ἐπειδὴ τὴς ἐμψύχωνε πάντα εἰς
 „ τὴς πολέμους, πολλὰς φορὰς ἐπολεμῆσε καὶ
 „ ὁ ἴδιος μὲ πολὺν ζήλον· τὴς ἐδίδатκε πάντοτε
 „ τὰ ὠφέλημα τῆς Πατρίδος· τοὺς ἐμπόδιζε
 „ νὰ μὴ πηγαίνεν ποτὲ εἰς τὸν Πασσιᾶ, διὰ
 „ νὰ μὴ τοὺς ἀπατήσῃ· ὕβριζε πάντα τοὺς
 „ ἄλλους καλογήρους ὅπῃ εἶναι ὁμόγνωμοι, καὶ
 „ ὁμοτύρανοι μὲ τὸν Πασσιᾶ· ἂν ὅλον αὐτὸ τὸ
 „ τάγμα ἤθελε μιμηθῇ τὸν παρόντα Σαμουήλ,

μὲ βεβαιότητα τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων ἦσαν
 λεν ἰδῆ μὲ εὐκολίαν τὰς λαμπράς, καὶ
 χαροποιὰς ἡμέρας τῆς ἐλευθερίας τῆς ἁλλὰ
 πῶ φιλανθρωπία εἰς αὐτοὺς, καὶ εὐσπλαγ-
 χνία; εἶναι μακρυὰ, ὅσον ἡ γῆ ἀπὸ τὸν οὐ-
 ρανὸν. ἀγκαλὰ δὲν λέγω διὰ ὅλους, διὰ τοὺς
 περισσοτέρους ὅμως, οἱ ὅποιοι ἄς μὴ συγχί-
 ζονται, ὅπῃ ὁμιλῶ τὴν ἀλήθειαν. ἄς βάλουν
 κριτὴν ἀπροσωπώληπτον τὴν καθαρὰν
 τῆς συνείδησιν, καὶ ἐγὼ εὐχαριστῶμαι εἰς τὴν
 ἀπόφασίν τῆς.

„ Δὲν ἔπαυαν κάθε ἡμέραν οἱ Σουλιῶται
 νὰ μεταχειρίζονται διάφορα μηχανουργήματα
 πρὸς ζημίαν τῆ ἐχθρῆ. ἐπειδὴ ἡ πενία τῆς
 τέχνης εὗρισκε, καὶ τρόπῳ εὐκολοτέρῃ τῆς
 ζωῆς των. αἱ σεναὶ περιστάσεις ἔδειξαν τὰ
 πνεύματά τῆς πλέον ἐμπειρότερα ἀπὸ ἐκεῖνα
 τῶν γειτόνων τῆς. ὅπῃ ἦκαν, ὅτι ἔρχονται,
 ἢ εἶναι τροφαῖς, καὶ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου
 τῶν ἐχθρῶν ἐπάσχιζαν μὲ κάθε ἐπιτηδεύ-
 τητα, καὶ μεγαλοφυγίαν, καὶ τὰ ἄρπαζαν.

„ Ἐἷνας Σουλῶτης, ὀνόματι Γιάννης Στρι-
 βινιώτης βλέπωντας τοὺς Τούρκους, ὅπῃ εἶ-
 χαν πολλὰ βόδια διὰ τροφὰς, ἐτεχνεύθη τὸν
 ἀκόλουθον τρόπον, καὶ τὰ ἐπῆρεν ὅλα. ἐνδύ-
 θη μίαν ἄσπρην κάπιν, καὶ πρὸς τὸ βράδι
 ἀνακατεύθη ἀνάμεσα εἰς τὰ ζῶα περιπατῶν-
 τας καὶ αὐτὸς ὡς ζῶον, χωρὶς νὰ τὸν κα-

ταλάβη κινένας· με αὐτὸν τὸν κινδυνώδη τρόπον ἐμβῆκε μαζὺ με τὰ βόδια μέσα εἰς τὸ κατώγειον, ὅπῃ οἱ Τῦρκοι τὰ ἔκλειαν τὴν νύκτα φοβόμενοι ἀπὸ τοὺς ἰδίους· γνωρίζοντας λοιπὸν ὁ Σηλιώτης, ὅτι ἐκοιμήθησαν, εὐθὺς με ἐπιτηδείότητα ἀνοίξε τὴν πόρταν, καὶ εὐγαλεν ὅλα τὰ βόδια διώκοντάς τα πρὸς τοὺς ἐδικές τε· ἤκουσαν οἱ Τῦρκοι τὸν κρότον, ἀλλ' ἡ σκοτεινὴ νύκτα δὲν τοὺς ἐσυγχερῶσε νὰ ἔυγαν· ἔξω φοβόμενοι μὴ πάθουν ἄλλο χειρότερον, ἀπὸ τὸ ὅποσον καὶ δὲν ἐγλύτωναν· ἐπειδὴ ἦτον ἄλλοι ἑτοιμοὶ ἀπ' ἔξω νὰ τοὺς σκοτώσῃν· ὅθεν ὁ φόβος τῆς ἔκρινεν ἔυλογον τὸν χαμὸν τῶν ἀλόγων ζώων, παρὰ τῶν λογικῶν·

„ Ἀκούσαντες οἱ Καπετανέοι τῇ Σηλίᾳ, ὅτι ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς ἐκοινολόγησεν εἰς τὸ εἰσελθεῖν τε, πῶς ὅστις ἤθελε τῷ φέρῃ κεφάλια Σηλιώτικα ἤθελε τῇ χάριση εἰς τὸ κάθε ἓνα γρόσια πεντακόσια, εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ἔκραξαν τῆς συμπολίτας τῆς, καὶ τοὺς εἶπαν·

„ ὅτι ὀλίγην πληρωμὴν δίδει ὁ Πασιᾶς διὰ

„ τὰ κεφάλια τῶν Σηλιώτων· φαίνεται δὲν

„ τὰ ἐγνώρισεν ἀκόμη, ὅτι εἶναι ἀτίμητα,

„ καὶ δυσκολόπαρα· εἰς ἡμᾶς ὅμως ὅποιος

„ ἀπὸ ἐσᾶς φέρῃ κεφάλια Τῦρκικα, δὲν τὸν

„ δίδομεν περισσότερον χάρισμα ἀπὸ ἓνα δε-

„ κάρι φασέκια εἰς τὸ κάθε ἓνα· ἐπειδὴ

„τόσαν ἀξίζην, καὶ τέτοιον πρέπει νὰ εἶναι
 „καὶ τὸ χάρισμά σας, τὸ ὅποῖον αὐξάνει
 „τὴν μεγαλοψυχίαν σας, καὶ φοβίζει θα-
 „νατηφόρα τοὺς ἐχθρὸς μας·

„Μίαν ἡμέραν ἐπίασαν οἱ Τῦρκοι ἕνα
 γάδερν τῶν Σηλιώτων, ὁ ὅποῖος εἶχε πλη-
 σιάσῃ εἰς αὐτοὺς βόσκωντας· οἱ Σηλιῶται
 τοὺς ἐπαρακάλεσαν νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃν τὸ
 ζῶον, ἐπειδὴ καὶ τοὺς χρειάζεται διὰ τύπη-
 ρεσίαν τῆς, καὶ ὁ, τι θέλῃν ἐξαγορὰν θέλει
 τοὺς εὐχαρισήσῃν· τοὺς τὸν ἔσειλαν· οἱ Σε-
 λιῶται διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῷ ζῳῷ, τοὺς ἔσει-
 λαν ἕνα Τῦρκον ἀπὸ τοὺς σκλάβους ὅπῃ εἶ-
 χαν, λέγοντές τῆς· ὅτι δὲν εἶναι περισσο-
 τέρα ἢ πληρωμὴ, καὶ διαφορὰ ἀπὸ ἐκεῖνον
 τὸν γάδερν, ὅπῃ τοὺς ἔσειλαν, ἕως ἐτέτον,
 ὅπῃ αὐτοὶ τοὺς σέλλαν·

„Σώζεται μία συνήθεια, ἡ καλλήτερα νὰ
 εἰπῶ νόμος εἰς τὸ Σῦλι, ὅπῃ καὶ τῆς δειλῆς
 πρέπει νὰ τῆς ἀποδείξῃ μεγαλοψύχως, καὶ
 μάλιστα τῆς ὑπανδρευμένως· εἶναι δὲ αὕτη·
 ὅταν κάμμία γυναῖκα ἀπ' ἐκείναις ὅπῃ ἔχον
 ἀνδρείως ἀνδρας, καὶ ὅπῃ νὰ ἔκαμαν χωρι-
 σταῖς παλικαριαῖς, ἤθελε πηγαίνει εἰς τὴν
 βρύσιν νὰ πάρῃ νερὸν, ἂν εὕρῃ ἐκεῖ κάμμιαν
 ἄλλην, ὅπῃ νὰ τὴν ἰξεύρῃ, ὅτι ἔχει δειλὸν
 ἀνδρα, δὲν τὴν ἀφήκει ἢ πρῶτη νὰ πρῶτο-
 γεμίσῃ τὸ ἀγγεῖόν τῆς νερὸν, ἔπειτα τὸ ζῶον·

της νὰ πρωτοποτίσῃ, ἀλλὰ τὴν ὑβρίζει, τὴν διώχνει λέγοντάς τιν, ὅτι δὲν πρέπει αὐτὴ νὰ πρωτογεμίσῃ· ἐπειδὴ ἔχει ἄνδρα δειλὸν χωρὶς νὰ ὠφελῇ τὴν Πατρίδα, καὶ δὲν τῷ τυχαίνει νὰ πρωτοπίῃ νερὸν, ἀλλ' ἔτε γυναῖκα ἀκόμι νὰ ἔχῃ· πρέπει δὲ (λέγει ἡ πρώτη) τῷ ἐδικῷ μὲ ἄνδρὸς νὰ πρωτοπίῃ νερὸν, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τόσαις ἀνδραγαθίαις διὰ τὴν Πατρίδα· ἂν εἰς αὐτὴν τὴν σιγμὴν φθάσῃ καὶ ἄλλη, ἢ ἑ πολλὰτε ὥσαν τὴν πρώτην, πρέπει ἐκείνη ὅπῃ ἔχει τὸν δειλὸν ἄνδρα νὰ δώσῃ τόπον εἰς ὅλαις, διὰ νὰ πρωτογεμίσῃ, καὶ εἰς τὸ τέλος νὰ τελειώσῃ καὶ αὐτὴ τὸ ἔργον της· τότε αὐτὴ πηγαίνουσα εἰς τὸ σπήτι εὐθὺς λέγει τὸν ἄνδρα, ἢ νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς κάμμιαν παλικάριαν, διὰ νὰ τιμήσῃ τὴν Πατρίδα τα, καὶ νὰ ἔχῃ καὶ αὐτὴ τὴν ὑπόληψιν της ἀπὸ ταῖς ἄλλαις γυναῖκες, ἢ πλεον ἄνδρα της δὲν τὸν θέλει, ἀλλὰ μέλει νὰ πάρῃ ἄλλον ἀξιον· πῶς λοιπὸν δύναται νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖνος ὁ ἄνδρας ἀνέωντας τέτοια ἀνυπόφορα λόγια ἀπὸ τὴν γυναῖκά τα; ἢ αὐτὴ νὰ ὑποφέρῃ τέτοιαν καταφρόνησιν, καὶ ὑβρίσιν ἀπὸ ταῖς ἄλλαις;

» Εἰδὼ βλέπω νὰ ἐγέννησεν ἡ ἰδία φύσις μίαν νέαν Σπάρτην, ἄλλας Ἀθήνας, ὅπῃ ἀντιμάχονται μὲ ἄλλον νέον, ἑ κάτοικον ξέρην· ἔβαλε δὲ καὶ νόμους ὅχι χραπτοῦς, καὶ

πολλές· ἀλλ' ὀλίγες, καὶ Φυσικοὺς, συμφώ-
νους ὅμως μὲ τοὺς παλαιούς·

„Ὅταν δύο ἄνδρες, ἢ κῆ περισσότεροι συγ-
χίζωνται ἀναμεταξύ τῆς, ἄλλοι ἄνδρες ποτὲ
δὲν ἐμβαίνουν εἰς τὸ μέσον νὰ τοὺς χωρίσῃν,
ἀλλὰ πάντοτε αἱ γυναῖκες τοὺς εἰρηνεύουν·
ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες πολλάκις εἶναι ὑποκάμενοι
νὰ περισσέυσῃν τὸ κακὸν ἀντὶ νὰ τὸ κατα-
παύσῃν· ὅταν δὲ αἱ γυναῖκες, δὲν τολμᾷ
κάνεναι ἄνδρας νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ μέσον, παρὰ,
ἄλλαις γυναῖκες· ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες, κοντὰ
ὅπῃ τὸ στοχάζονται ἀπαίσιον νὰ ἀνακατεύων-
ται εἰς τὰ, τῶν γυναικῶν, φοβοῦνται πρὸς
τάτοις μήπως ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν ταραχὴν
συνέβῃ καὶ φονευθῇ καὶ μὴ μία γυναῖκα ἐκ μέ-
ρους τῶν ἀνδρῶν, καὶ τότε εἶναι μεγάλη δυ-
συχία εἰς ἐκεῖνον ὅπῃ τὴν ἐφόνευσεν· ὡσὰν
ὅπῃ ἔχον ἕναν νόμον τοιῦτον· ὅτι ὅποιος
σκοτώσῃ γυναῖκα, πρέπει νὰ παιδεύεται ὡς
φονεὺς τόσων συμπολιτῶν, ὅσας ἤμπωρξεν
νὰ γεννήσῃ ἡ γυναῖκα εἰς τὴν Πατρίδα πρὸς
διαφέντευσίν τῆς· τέλος πάντων μὲ μεγάλην
ζημίαν ἢ γενεὰ τῇ φονέως, καὶ μὲ μέσα
πολλὰ μὲν δύναται νὰ καταπαύσῃ τὸ κα-
κὸν, ὅπῃ νὰ μὴ τιμωρηθῇ πολλοί·

„Ἐπάνω εἰς τῆς δεκατέσσαρας μῆνας,
ὅπῃ οἱ Συλιῶται ἐπολεμῶσαν ἀδιακόπως μὲ
κακοπάθειαις ἀρκεταῖς ἠθέλησαν νὰ ἐνωθῇν

μαζύ τες κῃ ἄλλοι Πασάδες, κῃ ἀγάδες διὰ
 νὰ ἐκδικηθῇν τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ διὰ πολλὰ ἄλ-
 λα κακὰ, ὅπου τες εἶχε προξενήσῃ· οἱ Συ-
 λιῶται ὄντες (α) σενοχωρημένοι ἐδέχθησαν
 αὐτὴν τὴν νέαν συμμαχίαν· ἤγυν μὲ τὸν
 Ἰμπραήμ Πασιᾶ (β) ἀπὸ τὸν αὐλῶνα· μέ
 τὸν Μεσαφᾶ Πασιᾶ (γ) ἀπὸ τὸ Δέλβινον·

(α) Ὅντες· ἂν ἦτον εἰς κατάσασιν, ὅπου
 νὰ μὴν ἔχυν χρέαν ἀπὸ ζωοτροφίας, δὲν τὴν
 ἐδέχοντο· διότι αὐτοὶ, εἰ μὲν ἦτον φίλοι,
 ἔπρεπεν ἐξ ἀρχῆς νὰ κάμνυν αὐτὴν τὴν συμ-
 μαχίαν, ἢ ὅχι ἀφ' ἧ ἐγνώρισαν τὴν ἀναξιο-
 τητά τοῦ Πασιᾶ, καὶ τὴν ἑλλαψιν τῶν Συ-
 λιῶτων ἀπὸ τροφάς·

(β) Ἰμπραήμ Πασιᾶ· αὐτὸς ἐχθρεύεται
 τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ· ἐπειδὴ ἔβαλε τὴν γυναῖκά
 τε νὰ τὸν φαρμακώσῃ, διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν
 ἐπικράτειάν τε, καὶ νὰ λάβῃ καὶ αὐτὴν εἰς
 γυναῖκα· ὁ Ἰμπραήμ Πασιᾶς τὸ ἔμαθε, καὶ
 τὴν ἐδίωξεν· οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ,
 ὁ Μεχτάρ Πασιᾶς, καὶ Βελῆ Πασιᾶς εἶναι
 χαμβραὶ τοῦ Ἰμπραήμ Πασιᾶ εἰς ταῖς θυγα-
 τέραις τε·

(γ) Μεσαφᾶ Πασιᾶς· αὐτὸς ἦτον Πασιᾶς
 τοῦ Δελβίνου· ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς, ἀφ' ἧ διέσχί-
 σε, καὶ ἔσπευε πολλὰς ἀγάδες τοῦ Δελβίνου

μὲ τὸν Ἰσλιὰμ Ἀγᾶ (α) Πρόνιον ἀπὸ τὴν Παραμυθίαν· καὶ μὲ τὸν Μαμὲτ Ἀγᾶ (β) νταϊλάνην ἀπὸ τὴν Κονίσπολιν (β)· ἡ συμφωνία αὐτὴ ἐγένετο ὕτως· ἔδωκαν οἱ ἄνωθεν Πασάδες εἰς τὰς Σελιώτας σαράντα πεγγεῖα,

μαζύτω, ἐμβῆκε μὲ στρατεύματα καὶ τὸν ἐδίωξεν· ἐκρέμνησε τὰ ἀξιόλογα ὀσπήτιά τε ἕως τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, καὶ τὸν ἐκατάσθησε νὰ κατοικήσῃ εἰς ἓνα χωρίον ἀπὸ 15. σπήτια καλέμενον Βραγκαλάτες·

(α) Ἰσλιὰμ Ἀγᾶ· αὐτὸς εἶναι πάντα φίλος τῶν Σελιώτων· ἐπειδὴ γνωρίζει τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ μὲ τί δῶρα ανταμοίβει τὰς φίλους τε· εἶναι σπῆτι πλέσιον, ἥσυχον, καὶ πισώτατον·

(β) Μαμὲτ Ἀγᾶ· αὐτὸς εἶχε δώσει τὴν θυγατέρα τε εἰς γυναῖκα τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ ἀφ' ἧς ὁμοῦς ἐσυγχίσθησαν, τὴν ἐδίωξε, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν πατέρα τῆς, ὁ ὁποῖος τὴν ὑπάνδρευσε ἐπειτα εἰς τὸ Δέλδινον μὲ τὸν Σελῆμ μπει κόκκα· ἔχει ἀρκετὴν φήμην εἰς τὰ πολεμικὰ ἀπὸ τὰς Ἀλβανίτας· εἶναι πισὸς, καὶ μεγαλόψυχος·

(γ) Κονίσπολιν· χωρίον τῆς Ἀλβανητίας, ἀντίκρυτα ἀπὸ τὸ νησὶ τῶν Κορφῶν· κατοικημένον ἀπὸ τούρκων·

διὰ νὰ ἀγωράσεν τροφὰς, καὶ φασέκια· ἄλλαξαν καὶ ἀνθρώπους ἀναμεταξύ τες διὰ πί-
 ριν, δηλαδή ἔδωκαν οἱ Σηλιῶται εἰς τὰς Πα-
 σάδες ἕξ ἀμανάτια, καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ
 ἀπ' ἐκείνης ἄλλα τόσα· ἔκαμαν δὲ καὶ συν-
 γήκην· ὅτι ποτὲ νὰ μὴν ἡμπορῇ ὁ ἕνας ἀπ'
 αὐτὲς νὰ κάμῃ ἀγάπην μὲ τὸν ἐχθρὸν, ἂν
 δὲν εἶναι ὅλοι ἐρωτημένοι, καὶ σύμφωνοι· καὶ
 ὕτως ἄρχησεν ὁ πόλεμος ἀπὸ τὸν Αὐλῶνα
 ἕως τῷ Σοῦλι· οἱ δὲ τόποι αὐτοὶ εἶναι συν-
 θεμένοι κατὰ σειράν εἰς τὰ Παραθαλάσσια
 τοῦ Ἰωνικοῦ Πελάγους·

„ Αὕτῃ ἡ νέα συμμαχία εἰς ὀλίγον και-
 ρὸν ἔπρεπε νὰ προξενήσῃ τὸν ἀφανισμόν τῷ
 Ἀλῇ Πασιᾷ, ἀνίσως καὶ τὴν ἐμεταχειρίζων-
 ταν μὲ προθυμίαν καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι,
 καθὼς οἱ Σηλιῶται· ἔλέπωντας ὅμως τὰ ἐπι-
 χειρήματά τες ἀργοπορινὰ, ἔ νεκρὰ, ἐυθὺς
 ἀνοιξε τὸν χρυσὸν ποταμὸν, καὶ τὸν ἐπλημ-
 μύρησε πανταχῷ, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ σβύσῃ
 ἐκείναις ταῖς φοβεραῖς φλόγαῖς ὅπως ἔμελλον
 νὰ ὀρμήσῃν κατεπάνωτα· ὅθεν ἐσκόρπισεν
 ἀρκετὰς θησαυροὺς εἰς τὰς Μπέιδες τῷ Ἰμ-
 πραῆμ Πασιᾷ, καὶ ἔσυρεν εἰς τὸν ἑαυτὸν τε
 τὰς πλέον δυνατὰς ἀπ' ἐκείνης· τὸ ἴδιον ἐμε-
 ταχειρίσθη καὶ εἰς τὴν Παραμυθίαν, καὶ τὰς
 ἐπροξένησεν ἐμφύλιον πόλεμον μὲ τὸν Πρό-
 νιον· εἰς τὸ ἀναμεταξύ ἐγύρισε καὶ μίαν

γενεάν εἰς τὸ Δέλβινον ὀνομαζομένην Καλα-
ποδάτες, καὶ μὲ τὸ μέσον αὐτῆς τῆς γενεᾶς
ὠργάνισε καὶ ἓνα μπελέμπασην γαρδικιώ-
την (α), ὅπως ἐφύλαττε τὸ Κάσρον, εἰς τὸ
ὁποῖον μέσα ἐφυλάγονταν ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ
τὰ ἕξ ἀμανάτια τῶν Σελιώτων, ὅπως προέ-
παμεν· αὐτὸς λαμβάνοντας ἐξήντα πεγγεῖται
ὕπεσχέθη τὴν προδοσίαν τῷ Κάσρῳ, καὶ τῶν
ἕξ Σελιώτων· καὶ ἐν μιᾷ νυκτὶ (λείποντος
τῷ Μυσταφᾷ Πασιᾷ (β)) ἔστειλεν ὁ Ἀλῆ Πα-
σιᾶς χιλίους στρατιώτας, καὶ ἐκυρίευσεν τὸ Δέλ-
βινον· ὁ Ἰμπραήμ Πασιᾶς μανθάνοντας αὐτὸ
τὸ συμβεβηκὸς, καὶ βλέπωντας μερικὸς ἀπὸ
τῶν Μπεϊδῆς τε ἐναντίως, ἔκαμεν ἀγάπην
μόνος τε, χωρὶς νὰ ἐνθυμηθῇ τὴν συμφω-
νίαν, ὅπως εἶχε κάμῃ μὲ τῶν ἄλλων συμμά-
χων τε, τὴν ὁποίαν οἱ ἄλλοι δὲν ἐκαταφρό-

(α) Γαρδικιώτην· ἦγεν ἀπὸ τὸ χορίον κα-
λύμενον Γαρδίκη, ἐν ᾧ κατοικοῦν Τῦρκοι·

(β) Μυσταφᾷ Πασιᾷ· οἱ ἴδιοι προδίδται
τῷ Δελβίνῳ ἔκαμαν μίαν πλάσῃν γραφὴν ὡς
ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς τε, ὅτι εἶναι ἀσθε-
νὴς βαρεῖα, καὶ ἐπῆγεν εἰς τῶν Βραγκαλά-
τες, ὅπως ἀπέχων ὥραις 8. ἀπὸ τὸ Δέλβι-
νον· ἂν εὐρίσκειτο μέσα ἦτον δύσκολον νὰ
νικηθῇ·

κησαν ἕως τὴν σήμερον μ' ὅλον ὅπῃ ἦτον μικρότεροι·

„Οἱ Σηλιῶται ἐπρογνώριζαν, ὅτι ἔμελλον νὰ ἀκολουθήσῃν αὐτά· ἐπειδὴ ἔβλεπαν τὴν ἀμέλειαν τῶν συμμάχων τῆς εἰς τῆς πολέμου, καὶ τὴν ἐξυπνάδα τῇ Ἀλῇ Πασιᾷ εἰς τὰ νὰ σκορπίσῃ, καὶ ἐμπωδίσῃ μὲ τῆς πλέον δυνατοῦς τρόπου μίαν τοιαύτην κινδυνώδη ἐναντίον τῇ συμμαχίᾳ. διὰ τῆτο τὴν δευτέραν ἡμέραν, καθὼς ἐτελεύωσαν τὴν συμφωνίαν, εὐθὺς ἄρχησαν δυνατὸς πολέμου μὲ τὸν ἐχθρὸν· ὤρμησαν μέσα εἰς τὰ σπήτια, καὶ τῆς ἔπερναν ζωντανὸς τῆς Τέρκης, οἱ ὅποιοι τῆς εἶχαν ἕναν ἥμισυ χρόνον πολιορκημένους, καὶ ὅσοι ἐναντιώνονταν μὲ τὰ ἄρματα τῆς ἐφόνευαν, ὅσοι δὲ ὑπετάσσονταν, τῆς ἐλευθέρωναν γυμνὸς λέγοντάς τῆς νὰ πηγαίνουν νὰ τῆς φέρῃν καὶ ἄλλα ἄρματα ἀπὸ τὸν Βεζύρην τῆς· ἐπειδὴ τῆς χρειάζονται μία τοιαύτη σφοδρὰ, καὶ μεγαλόψυχος ἀπόφασις τῶν Σηλιῶτων ἔσπερεν εἰς τὴν καρδίαν τῇ Πασιᾷ μέγαν τρόπον. καὶ εἰς τὸ στρατευμὰ τῇ τόσῃν δειλίᾳ, ὅπῃ καθὼς ἔβλεπαν Σηλιώτην ἔρριπταν τὰ ἄρματα κάτω· ὅταν οἱ Σηλιῶται ἐπολεμῶσαν ἔγραφον εἰς τῆς συμμάχους τῶν κάθε ἡμέραν, ὅτι ὁ πόλεμος τῶν πρέπει νὰ γίνεται ἀκατάπαυστος, καὶ τότε ὁ ἐχθρὸς ἀφανίζεται· εἰ δὲ καὶ

ἀμελῶν ; θέλει τὺς προξενήσει (καθὼς ἐσυνέβησαν) ὅλα τὰ ἐνάντια , καὶ θέλει μάνην εἰς τὴν ἐντροπὴν · οἱ Σαλιῶται μ' ὅλον ὅπῃ ἦτον ὀλίγοι εἰς τὴν Πατρίδα τῆς , δὲν ὑπόφεραν ὅμως νὰ βλέπωιν τὸν σύμμαχόν τῆς , καὶ Γείτονα Πρόνιον εἰς τὴν Παραμυθίαν νὰ πάσχη ἀπὸ ἐμφύλιον , καὶ ἐξωτερικὸν πόλεμον τῷ Πασιᾷ , ἀλλ' ἐυθὺς ἐκατέβη ὡς χείμαρρος ὁ Καπετᾶν Φῶτος Τζαβέλλας μετ' ἑκατοστίαις ἡρώας τῆς Πατρίδος , καὶ ἠφάνισεν ὅλας τὰς ἐξω δυνάμεις , ὅπῃ εἶχαν περικυκλώσῃ τὸν Πρόνιον · τὴς ἐδίωξαν ἀπὸ τὰ σύνορα · τῆς ἄρπαξαν ἀρκετὰ Βαρύτια , καὶ τροφάς · καὶ τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐγύρισαν εἰς τὴν Πατρίδα τῆς νικηταί , καὶ εὐτυχῶς ἀπὸ λάφυρα ·

„ Αὐτὴ ἡ δυσυχισμένη μεταβολὴ δὲν προῆλθεν ἀπὸ ἄλλης , παρὰ , ἀπὸ τὸν Ἱμπραῆμ Πασιᾷ , καὶ Μιχαφᾷ Πασιᾷ , οἱ ὁποῖοι , διὰ νὰ φυλάξουν τοὺς θησαυροὺς τῆς κλεισμένης ἀπώκτησαν ἓνα ὄνομα ἄτιμον , καὶ γυναικῶδες ἀπὸ ὅλης · διότι ἂν αὐτοὶ ἐξόδευαν τὸ ἓνα τρίτον ἀπὸ τὰ πλῆτη τῆς , (δὲν λέγω τόσον διὰ τὸν Μιχαφᾷ Πασιᾷ , ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατος ἀπὸ ἀργύρια , ὅσον διὰ τὸν Ἱμπραῆμ Πασιᾷ , ὅπῃ εἶναι ὑπέρπλετος) ἤμπορῶσαν νὰ ἀφανίσουν τὸν ἐχθρόν τῆς · δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἐναγκαλισθῶν τὴν πραγμάνειν ,

διὰ τῆτο ἐκέρδησαν τὴν μετανόησιν· οἱ ἄλλοι δὺν Ἀγάδες, ὁ Πρόνιος, καὶ νταϊλάνης ἐσάθηςαν πῖστοι μὲ τοὺς Σηλιώτας, κὶ μάλιστᾶ ὁ Πρόνιος δὲν ἔπαυε Πολεμῶντας, μ' ὅλον ὅτῃ εἶχε τοῦ ἵόν τε ἀμανάτι εἰς τὰ χέρια τῇ Πασσιᾶ· τῶτον ὅμως διὰ τῆς Πασάδες, ὅσον καὶ Ἀγάδες ἡ μεγάλη ἀνάγκη τῆς ὁδηγῆ νὰ ἐπιθυμῶν τὴν σωτηρίαν των Σηλιώτων· διότι ἂν ἀφῆσαν τὸ Σῦλι νὰ κυριευθῇ ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασσιᾶ, ἐξ ἀνάγκης καὶ αὐτοὶ, ὡς γέγονες πρέπει νὰ ὑποταχθῶν· καὶ τότε δὲν εἶναι πλέον Πασάδες, καὶ Ἀγάδες, ἀλλὰ σκλάβοι, κὶ ὑποκείμενοι κάθε σιγμὴν εἰς τὸν θάνατον·

„Μὲ ὅλον ὅτῃ οἱ σύμμαχοι τῶν Σηλιώτων ἔπαθον ἀπὸ ἀμέλειαν, καὶ φιλαργυρίαν τὰ ὅσα προέπαμεν· αὐτοὶ ὅμως δὲν ἐδειλίασαν παντελῶς, ἀλλ' ἀκολουθῶσαν τῆς πολέμης μὲ τὴν φυσικὴν, καὶ συνηθισμένην τῆς μεγαλοψυχίαν χωρὶς νὰ δίδον παραμικρὰν ἀκρόασιν εἰς τὰς κολακίας, καὶ φοβερισμὸς τῇ Ἀλῆ Πασσιᾶ· διότι ἡ πολυκαιρία τοὺς ἔκαμε νὰ γνωρίζον καὶ τὸ παραμικρὸν τοῦ νεῦμα· κὶ διὰ νὰ ἤμεθα πλέον βέβαιοι, ὅτι δὲν ἐδειλίασαν ἀπὸ τὰς ἐξάφνης μεταβολὰς τῶν συμμάχων τῆς, ἀλλ' ἐσάθηςαν μόνοι τῆς ἄξιοι, κὶ ἀνεπλήρωσαν τὴν ἑλληψίν τῆς, εἶναι πολλὰ δυνατὸν τὸ ἀκόλυθον συμβεβη-

κὺς νὰ μᾶς φέρῃ εἰς θαυμασμόν, καὶ ἔπαι-
νόν τες·

„Ὅταν ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς ἐκυρίευσεν τὸ Δέλ-
βινον, ὡς προείπομεν, ἔλαβεν εἰς χεῖράς τε
καὶ τὺς ἕξ Συλιώτας τὰ ἀμανάτια, ὅπῃ ἦτον
εἰς τὸ Κάστρον, ἔ φέροντάς τε εἰς τὰ Ἰωάν-
νινα ἀπεκεφάλισε τὰ τέσσαρα, τὰ δὲ ἄλλα
δύω, ἤγουν τὸν ἀδελφόν τε Φῶτη Τζαβέλλ-
λα, καὶ ἕν τὸν Δήμη Δράκη, δὲν τὺς ἐθα-
νάτωσεν, ἀλλὰ τὺς ἔβαλεν εἰς τὴν φυλακὴν
μαζὺ μὲ τοὺς πρῶτους ἀποσιτέσσοντας συμ-
πολίτας τες· τοῦτο δὲν τὸ ἔκαμεν ἀπὸ κῆμ-
μίαν ἐυσπλαγχνίαν τε ὁ Πασιᾶς, ἕτε ἀπὸ
φιλίας, ἀλλὰ μὲ σκοπὸν διὰ νὰ σύρῃ εἰς
τὸν ἑαυτὸν τε τὸν Φῶτον Τζαβέλλαν, καὶ
Δήμον Δράκον, οἱ ὅποιοι τοῦ ἦτον μεγάλοι
ἐχθροὶ ὅμως καὶ αὐτῇ ἡ Πανουργία χαμένη
ἐπῆγε, καθὼς καὶ ἡ ἄλλαις· ἐπειδὴ ἐτοῦ-
τοι οἱ δύο ἥρωες ἀκύναντες, ὅτι ἀπεκεφά-
λισε μόνον τοὺς τέσσαρας συμπολίτας των,
καὶ ἄφησε τοὺς δύο ἐδικὰς των, ἐγνώρισαν
τὴν πονηρίαν· ὅθεν διὰ νὰ κάμνῃ καὶ αὐτὸν
νὰ εὖγῃ ἀπὸ τὰς ματαίας ἐλπίδας τε, καὶ
νὰ ἐμψυχώσῃ καὶ τοὺς συμπατριώτας τες,
εὖθὺς ἔκραξαν τοὺς Ἱερεῖς, καὶ τοὺς εἶπαν,
ὅτι νὰ κάμνῃ τὰ μνημόσυνα διὰ τοὺς ἕξ συμ-
πολίτας, ὅπου ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς ἀδίκως ἀπε-
κεφάλισεν· ἐπειδὴ ἡ ἀπίστια, καὶ ἀναξιοτή-

τὰ τε τερατουργαῖ μόνον εἰς δεμμένα σώματα·
 Πρὸς δὲ τὸν λαὸν εἶπον ταῦτα· “ σῆς, ὦ
 „ πῖσοι, καὶ ἀνίκητοι συμπολίται λάβετε
 „ τὰ ἄρματα εἰς τὰς χᾶρας, καὶ ἄς ὥρμή-
 „ σωμεν νὰ ἐκδικηθῶμεν ἐκεῖνα τὰ ἀθῶα
 „ αἵματα, τῶν ὁποίων τὰ σώματα εὕρισκον-
 „ ται ἀκόμι ἀκέφαλα ἐπάνω εἰς τὴν τυραν-
 „ νικὴν γῆν, αἱ δὲ ἐλεύθεραι ψυχαὶ τῆς
 „ ἴσως σέκωνται ἔμπροσθέν μας προσμένυ-
 „σαι νὰ ἰδῶν τὴν ἐκδίκησιν, καὶ τότε νὰ
 „ πηγαίνων εὐχαριστημέναι εἰς τὴν μακαρίαν
 „ ζωὴν (α).

„ Ἀκούσας ὁ Πασιᾶς, ὅτι ἀντὶς διὰ τέσ-
 σαραις ὅπῃ ἀπεκεφάλισε, μνημονεύονται καὶ
 οἱ ἄλλοι δύο ζωντανοί, ὡς ἀποθαμμένοι· καὶ
 ἀντὶ ἡσυχίαν τῶν Σηλιώτων θάνατον τρομε-
 ρὸν τῷ στρατεύματός τε, ἔμεινεν ὅλος ἐκθα-
 τικός· ἐπεὶ δὲ ἐδύνετο μὲ κἀνένα τρόπον
 νὰ τὴς ἀπατήσῃ.

„ Διὰ νὰ κρύψῃ περισσότερον τὴν πονη-
 ρίαν τε ὅταν ἀπεκεφάλισε τὴς τέσσαρας Σε-
 λιώτας, ἔβαλε τὸν χασαὶν Ἀγά ἀπὸ τὸ Μαρ-
 χαρίτη, ὅτι νὰ τὸν παρακαλέσῃ διὰ νὰ μὴ

(α) ζωὴν· αὐτὰ ἀπόντες ὥρμησαν μὲ θυ-
 μὸν πολὺν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τὴς ἐπρο-
 ξένησαν ἀρκετὴν αἵματοχυσίαν, καὶ διωγμὸν.

θανατώσῃ τὸν ἕν τῷ Καπετᾶν Δήμῳ Δρά-
 κῃ, καὶ τὸν ἀδελφὸν τῷ Κ. Φώτῃ Τζαβέ-
 λα, λέγωντας, ὅτι εἶναι φίλοι τε, καὶ νῦν
 τῷ κάμῃ αὐτὴν τὴν χάριν· ὅθεν ἐπειδὴ ἦτον
 μὲ τὸν λόγον τε ἢ ὑπόθεσις ἐκαμώθη ἀπὸ
 πόσαις μεσιτείαις, πῶς τὰς ἐχάρισε τὴν ζωὴν
 δι' ἀγάπην τε· ὁ σκοπὸς τε ὅμως, διὰ τὸν
 ὁποῖον ἔδωκε τὴν συγχώρησιν δὲν ἐγίνε κα-
 τὰ τὰς ἐλπίδας τε, ὡς τὸ προείπομεν· οἱ
 Σελιωταὶ ἀκέσαντες· ὅτι διὰ μεσιτείαν, καὶ
 ἀγάπην τῷ χασᾶν Ἀγᾶ δὲν ἐθανατώθησαν
 οἱ ἄλλοι δύο, τῷ ἔγραψαν τὴν ἀκόλουθον ἐπι-
 σολήν· “ χασᾶν Ἀγᾶ σὲ χαιρετῶμεν· κάμ-
 ,, μίαν χάριν δὲν σοὶ ἔχομεν διὰ τὸ καλὸν,
 ,, ὡς κηρύττεις πῶς μᾶς ἔκαμες· πρῶτον,
 ,, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἔκαμες ἀπὸ καλὴν σε προαί-
 ,, ρεσιν, ἀλλὰ μὲ πανουργίαν τῷ αὐθεντός σε·
 ,, δεύτερον, ἐπειδὴ ἀποθαμμένα σώματα ἐ-
 ,, λευθέρωσες· (ἔτσι λέγομεν, καὶ ἔχομεν
 ,, ἡμῶς ἐκείνους ὡς εὐρίσκονται ὑποκάτω αἰς
 ,, τέτοιους τυράννους) τρίτον, ἐπειδὴ φίλος μᾶς
 ,, δὲν εἶσαι· διότι ἂν εἴσεν, ἐφύλαττες τὰ
 ,, ὅσα ὑπεσχέθης μὲ τὸν Πατέρα σε, ὅταν
 ,, σὰς ἐπιάσαμεν σλάβους (α)· εἶσαι γέιτο-

(α) Σκλάβους· ὅρα τὸν πέμπτον πόλεμον
 Φύλ. . ἀφ' ἧς τὰς ἐλευθέρωσαν, εἶχαν δώ-

„ νὰς μας, πρόσεχε καλὰ ὅτι ἂν μετα-
 „ πέσης εἰς τὰ χερίᾱ μας, ἢ μόνη ἀπιστία
 „ σου θέλει μᾶς ἐρμηνεύσει τὴν πρέπυσαν εἰς
 „ ἐσένα ἀνταμοιβὴν ταῦτα, καὶ ὑγείᾱ.

„ Κάμνοντες αὐτὴν τὴν γραφὴν τῷ χασᾶν
 Ἀγῶ, ἄρχισαν νὰ ἀρπάζουν ἀπὸ τὰ χωρία
 τῶ γεννήματα, καὶ κάθε ἄλλο τρωγώσιμον.
 Ἐπειδὴ ἐσοχάσθησαν, ὅτι ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς ὅσα
 στρατεύματα εἶχε σκορπισμένα εἰς τὰς συμ-
 μάχας τῶν θέλει τὰ σέλλει κατεπάνω τῆς,
 καθὼς καὶ πρῶτα ἐσυνάχθησαν ὅλοι, καὶ
 ἔδωκαν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῷ καλογήρου Σα-
 μυὴλ τὴν ἐπιστάσιαν διὰ τροφᾶς, καὶ Φουσε-
 κια, ὁ ὁποῖος ἄρχισε μίαν κυβέρνησιν πλέ-
 ου ἀξίαν, καὶ πρόθυμον ἀπὸ τὴν πρώτην τῶν
 ἐντοπίων ὁ Πασιᾶς ὅμως δὲν ἔξελε τὰ στρα-
 τεύματά τῶ ὅλα. Ἐπειδὴ ἀπὸ ἡμέρας προτή-
 τερα εἶχε προσαχθῇ μὲ πολλὴν βίαν ἀπὸ
 τὴν ὑψηλὴν πόρταν, διὰ νὰ πηγαίνει εἰς τὴν
 Ἀνδριανέπολιν νὰ πολεμήσῃ καὶ ἄποιον Τζιορ-
 τζὴμ Πασιᾶ, ὡς ἀποσάτην τῆς Βασιλείας,
 καὶ ὁμόφρονα τῷ Πασβάνοηγλε ὅθεν μὴ δυ-
 νάμενος νὰ τὸ ἀποφύγῃ, ἐπῆγεν ἄλλὰ μὴ
 ὅλον τῷτο ἄφησε τὸ Σῆλι πολιορκημένον μὲ

ση ὑπόσχεσιν, ὅτι ποτὲ νὰ μὴ τῆς πολεμή-
 σεν ὅμως ἐπάτησαν τὸν ὅρκον.

ἄρκετὰ στρατεύματα, καὶ ὁ πόλεμος ἐγένετο ἀδιάκοπος.

„Ταῦτα εἶναι ἐν συντομίᾳ τὰ, τῶν Σηλιώτων ἥρωικὰ κατορθώματα, καὶ συμβεβηκότα ἕως τῆς 1801. ὅσα δὲ μετὰ ταῦτα ἠκυλέθησαν, καὶ θέλει ἀκολουθήσασιν ἕως τέλους τοῦ πολέμου, εἰς τὸν δεύτερον τόμον, ὅπῃ μέλλομεν νὰ τυπώσωμεν, θέλει τὰ περιγράψομεν μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν· εἰς τοῦ ὁποῖου, ἴσως αἱ περιστάσεις μᾶς συγχωρήσωσιν, διὰ νὰ μὴ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἀλήθειαν κεκρυμμένην.

Τέλος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ

ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ

Περὶ τῆς πρώτης, καὶ ἐνεσώσης αὐτῆς κατα-
 σάσεως, καὶ συμβεβηκότων μετὰ τῷ
 Ἰδίῳ Ἀλῇ Πασιᾷ.

„**Ε**πειδὴ καὶ τὰς Σηλιώτας ἐπαινέσα-
 μεν διὰ τὰ ἡρώϊκά τες κατορθώματα, σο-
 χάζομαι ὅτι εἶναι ἄδικον νὰ σιωπήσωμεν καὶ
 τὰ, τῶν Παργίων περὶ τῆς Ἐλθετερίας ἀν-
 δρεῖα παλαιόμετα, οἱ ὅποιοι, ἂν καὶ εἰς τὰς
 παρόντας χρόνους δὲν ἐπολέμησαν μὲ τὸν αὐ-
 τὸν Πασιᾶ, δὲν εἶναι ὅμως ἐδικήτων ἢ δι-
 λία, καὶ ἀναξιότης, ἀλλὰ τὸ Ἰδίῳ Πασιᾶ,
 καθὼς ἔμπροσθεν θέλει γνωρισθῇ· διότι, ἂν

αὐτοὶ τὸν ἐφοβῶντο, δὲν ἐβοηθῶσαν παρρη-
σία τῆς Σωλιώτας, ἕτε ἀνταπεκρίνοντο μὲ
τόσην ἀφοσίαν· ὥστε, ἂν ἐξετάσωμέν τὸ μῖστος
ὅπῃ τρέφεται εἰς τὴν καρδίαν τῆ Πασιᾶ κα-
τὰ τῆς Πάργας, καὶ Σουλίου, θέλει εὖρομεν
τὸ ἴδιον· ἐπαδὴ ἡ φθορά, ἡ καὶ σκλαβία
τῆς Πάργας, εἶναι ὁ ἀφανισμὸς τῆ Σουλίου,
ὁμοίως καὶ ὁ, τῆ Σουλίου, τῆς Πάργας· αὐτὰ
ὅμως βοηθούμενα ἓνα τῷ ἄλλῳ πάντοτε,
ἐσάφησαν, καὶ ἐέκονται ἀκλόνητα ἀπὸ τὸν
ἐχθρὸν, καὶ ἕτε ἡμπορεῖ ποτέ νὰ τὰ βλά-
ψῃ ἐν ὅσῳ φυλάττην τὸ παράδειγμα τῆ φι-
λοσόφου Σκίουρου (α) ἀπαρασάλευτον·

», Κατὰ τὰς παλαιὰς, καὶ ἐγγράφως ἀ-
ποδείξεις, ὅπῃ τὴν σήμερον σώζονται εἰς τὴν
Πάργαν φαίνεται παλαιότερα ἀπὸ τὴν αἰχ-
μαλωσίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· εἶναι κα-
τοιικημένη ὑπὲρ τῆς τετρακοσίης χρόνης, ἡ κα-
τοιικία τῆς ὅμως δὲν ἦτον ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν

(α) Τῆ φιλοσόφου Σκίουρου· αὐτὸς εἶχεν
ἀποκτήσει ὀγδοῇντα παιδία ἀρσενικά, καὶ
ὅταν ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἔμασεν ἓνα δεμάτι
σαΐταις, καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὰ παιδία τε
νὰ τὸ τζακίσουν, καὶ μὴν ἡμπορῶντα, τὰ
εἶπεν· ὅτι, ἐὰν καὶ αὐτὰ μένην ἐνωμένα,
ποτέ δὲν θέλει δυνηθῇ τινὰς ἐχθρὸς νὰ τὰ
νικήσῃ·

τοποθεσίαν, ὅπῃ σήμερον εὐρίσκεται, ἀλλ' ἦτον μίαν ὥραν μακρὰν ἀπὸ τὴν θάλασσαν πρὸς τὸ μέρος τῆς σεριᾶς ἔχουσα γετονίαν ἓνα χωρίον Ἀγυᾶν καλέμενον, τὸ ὅποτον σώζεται καὶ ἔως τῶρα μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα· ὅθεν ὁ τόπος, ὅπῃ τὸ πρῶτον ἦτον, ὀνομάζεται κατὰ τὸ παρὸν Παλαιόπαργα· ἄδεται λόγος, ὅτι ἓνας αἰγοβοσκὸς βάσκωντας τὰ γίδιά τε ἐπάνω εἰς τὴν τοποθεσίαν, ὅπῃ τῶρα εἶναι ἡ Πάργα, κατὰ τύχην εὔρε μίαν μικρὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ὑποκάτω εἰς μίαν σπηλαίαν (ἡ ὁποία σώζεται καὶ μέχρι τῆς ὥρας μέσα εἰς τὸ κάστρον, καὶ Πανηγυρίζεται) ἔχουσα ἔμπροσθέντης καὶ κανδύλαν φέγγυσαν· καθὼς τὴν ἶδεν ὁ αἰγοβοσκὸς εὐθὺς ἔδωκε τὴν εἰδήσιν εἰς τὴν Πατρίδα τε, ἡ ὁποία ἔστειλε τὰς ἱερᾶς καὶ τὴν ἔφεραν μετ' εὐλαβείας, & παρακλήσεως εἰς τὴν νῦν Παλαιόπαργαν· ἡ εἰκὼν ὅμως (ὡς λέγουσι) δὲν ἐσάθη πὸλὺν καιρὸν ἐκεῖ, ἀλλ' ἐγύρισε πάλιν μόνη τῆς ὀπίσω εἰς τὴν σπηλαίαν· ὅθεν οἱ Πάργιοι ἄρχισαν ἀπ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ κατοικῶν εἰς τὸν τόπον, ὅπῃ εὐρέθη ἡ εἰκὼν, καὶ ἔτῳς ἐφέρθησαν ὅλοι εἰς τὸ Πααραθαλάσσιον, καὶ ἐσύσησαν τὴν νέαν Πάργαν (α).

(α) Πάργαν· Μελέτιος ὁ Γεωγράφος τὴν

„ Εὐὼ δὲν ἀμφιβάλλω εἰς τὴν Θεάν δύ-
 ναμιν, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ πράγματα ὑπὲρ
 κάτῃ νῦν ἀνθρώπινον, ὅμως πάλιν δὲν σφάλλω,
 ἂν δὲν πιστεύω εὐκόλως τὰ ὅσα κοινολο-
 γεῦνται εἰς τὸν κόσμον χωρὶς ἀποδείξεις, καὶ
 πισομαρτυρίαις, καὶ εἰς τὸτο (σοχάζομαι)
 νὰ ἀκολουθῶ κατὰ τὴν ἐντολὴν τῆ Αποστόλου
 Παύλου, ὅπῃ λέγει· “ μὴ πιστεύετε παντὶ
 πνεύματι, ἀλλὰ δοκιμάζετε αὐτά· ὅθεν καὶ
 ἐγὼ δὲν πιστεύω τόσον, ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς Θεο-
 τόκου νὰ τὴς ὀδήγησε τὴν μεστοικεσίαν, ὅσον,
 ἢ ἀκαταστασίαις, καὶ κίνδυνοι ἐκείνη τῇ αἰῶ-
 νος, διὰ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὰ, τότε, καὶ με-
 τέπειτα κακὰ, ὅπῃ ἠκολέθησαν· διότι, ἂν
 ἐξέκονταν εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἐπρεπε ἐκτοτε
 καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν τυρ-
 κῶν, καθὼς ἡ Ἀγυὰ, Σινίτζα, καὶ ὅλη ἡ γει-
 τονία τῆς· ἀγχαλὰ οἱ, πρὸ δύο, καὶ τριῶν
 αἰώνων χρηματίσαντες προπάτορες ἡμῶν ὄν-
 τες τρομασμένοι ἀπὸ τῆς νέης θηριώδους, καὶ
 αἱμοβόρου Πέρσας, ἄφηναν πάντα τὰς ἐξαι-
 ρέτους κατοικίας, καὶ ἐμετόικιζαν εἰς δύσβατα

ὀνομάζει Ὑπαργον, τὴν δὲ γειτονίαν τῆς Θεσ-
 πρωτίας, ἐν ἣ περιέχεται καὶ ἡ Πάργος· λέ-
 γεται δὲ κατὰ τὸ παρὸν ὅλη ἡ ἐπικράτεια,
 Παρακάλαμον.

Βυνά, καὶ τόπως πετρώδεις, (α) καὶ ἀκάρ-
 πης· μ' ὅλον τῷτο δὲν ἔχομεν κἀνένα δίκαιον
 νὰ τὺς κατηγορήσωμεν· ἐπειδὴ ἄλλοι ἐμε-
 τοίικιζαν διὰ νὰ ἀποφύγῃν τὸν θάνατον, ἄλ-
 λοι διὰ νὰ ἔχυν ὀλιγοτέραν τὴν τυραννίαν,
 καὶ ἄλλοι διὰ νὰ φυλάξῃν παντοταγὴν τὴν
 ἐλευθερίαν τῆς· (β) ὅθεν, ἂν ἐξετάσωμεν
 ἀκριβῶς τὰ, τότε γεγονότα, εὐρίσκομεν νὰ
 ἐσάθῃσαν πολλὰ φρόνημοι οἱ προπάτορές μας·
 διότι, ἂν αὐτοὶ ἦθελον νὰ ἐναντιωθῇν τὸν
 ἐχθρὸν ἐχάνοντο ὅλοι· πρῶτον, μὲ τὸ νὰ μὴν
 ἦτον ὅλη ἡ Γραικία ἐνωμένη, δεύτερον, ὁ Βα-
 σιλεὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχε κρημνισθῇ
 ἀπὸ τὸν Θρόνον, καὶ δὲν εἶχαν πλέον ὁδη-
 γὸν· τὸ τρίτον, ὅπῃ ὁ ἐχθρὸς ἦτον· τότε
 πολλὰ δυνατὸς, καὶ πολύσρατος· μὲ ὅλα
 ὅμως τὰ τοιαῦτα, καὶ τосαῦτα ἐνάντια,
 ὅπῃ τὺς ἐπεριτριγύριζαν τότε, πάλιν δὲν ελ-

(α) Πετρώδεις, καὶ ἀκάρπης· καθὼς εἰς
 τὸν Ὀλυμπον· εἰς τὸν Κύσσαβον· εἰς τὰ χά-
 σια· εἰς τὰ Ἀγραφα· εἰς τὸ Μέτζοβον· εἰς
 τὰ Βυνά τῆς τζιομέρκας, καὶ ἄλλα πολλὰ
 τῆς Μακεδονίας μέρη·

(β) Ε'λευθεριάντης· Π. χ. καθὼς οἱ Μα-
 νιάται, οἱ μοντενεγρίνοι, οἱ χαιμαρράτοι, καὶ
 οἱ Σελιώται·

λειψαν νὰ κάμουν τὸ χρέος τῆς εἰς τὸν ἐχθρὸν, τόσον οἱ Θεσσαλαῖς, κὶ Μάγνητες (α) εἰς τὰ Τέμπη (β), ὅσον μετέπειτα καὶ οἱ Ἡ' περῶται, κοινῶς Ἀλβανῖται.

„ Ἡ τοποθεσία τῆς Πάργας εἶναι μία πέτρα ὁλόκληρος εἰς τὴν Θάλασσαν, ὅμως κρα-

(α) Θεσσαλαῖς, καὶ Μάγνητες· Θεσσαλαῖς λέγονται ὅσοι κατοικῶν τὸν κάμπον τῶν Τρικυάλων, κὶ Φερσάλων, ἔτι Τυρνόβη, κὶ Λαρίσσης· τὸ περισσότερον ὅμος μέρος τῆς Λαρίσσης ὀνομάζονται Ἰπποκένταυροι, κοινῶς δὲ Γκαραγκένιδες· Μάγνητες δὲ ὀνομάζονται ὅσοι κατοικῶν ὁλόγυρα εἰς τὸν Κύσσαβον, κοινῶς Κυσσαβιῶται, ἢ Βυλιῶται.

(β) Τέμπη· ἔτι τὰ ὀνομάζα ὁ Ὀμηρος· λέγονται δὲ σήμερον, λυκοσόμιον, ἢ κοινότερα Μπαμπᾶ, καὶ Μπογάζι· ὀνομάσθη Μπαμπᾶ ἀπὸ τὸ χωρίον ὅπῃ εἶναι εἰς τὸ ξενὸν καλ' ἔμενον Μπαμπᾶ, ἐν ᾧ κατοικῶν τῆρκοι· κἔται ἀνάμεσα Κυσσάβη, καὶ Ὀλύμπῳ· κρατᾷ αὐτὸ τὸ ξενὸν τριῶν ὥρων διάσημα, διαβαίνει ἀπὸ τὴν μέσσην καὶ ὁ Πηνεὶς ποταμὸς, κοινῶς Σαλαμβρυά· εἰς αὐτὸ τὸ ξενὸν λοιπὸν οἱ Θεσσαλαῖς, καὶ Μάγνητες ἐπολέμησαν ἀνδρείως ἀρκετὲς χρόνους τῆς τέρκης.

τεῖται ἀπὸ τὴν ξηρὰν, ὡς χερσόνησος· ἡ περιφέρειά της, ἤγουν τὸ γύρισμά της δὲν εἶναι περισσότερον ἀπὸ ἓνα μίλλι· ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν πέτραν εἶναι κτισμένον τὸ Κάσρον ἀπὸ τῆς Βενετζάνης· δὲν ἔχει περισσότερα ἀπὸ τετρακόσια σπητῖα μέσα, ἢμπορῶν νὰ εἶναι καὶ ἄλλα τόσα ἔξω τῆ Κάσρου· ἂν τις ἀπὸ μέρος τῆς Θαλάσσης περιεργασθῇ τὸ Κάσρον μὲ τὰ ὀσπητῖα θέλει τῷ φανῇ ἓνα σχῆμα παρόμοιον μὲ τὴν κυκκινάραν· τὸ δυνατότερον μέρος τῆ Κάσρου εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς, ἐπειδὴ ἀπὸ μέρος τῆς Θαλάσσης ἡ ἰδία τοποθεσία τὸ φυλάττει ἔχουσα βράχους ἀπατήτους· ἔχει κανόνια ἕως 40. μὲ κόλλησιν στρατευμάτων, ἤγουν ἀτάκον, εἶναι δύσκολον νὰ κυριευθῇ, φθάνει μόνον νὰ ἔχη πεντακοσίους ἄνδρας μέσα, καὶ μὲ πέτρας ἀφανίζον τὸν ἐχθρὸν· ἡ πολιορκία διὰ ξηρᾶς, καὶ Θαλάσσης ἢμπορεῖ νὰ τῆς βλάβῃ· διὰ νερά, ἔχον σέρναις μέσα, ἀκόμι καὶ νερὸν ἀναβρυτικὸν εἰς τὸ ἔξω μέρος τοῦ Κάσρου, ὅπου ὀνομάζεται κρέμασμα, τὸ ὅποτον φυλάττεται μὲ τὰ δουφέκια ἀπὸ τὸ κάσρον· ἀπὸ ἀτακτον στρατευμα εἶναι δύσκολον νὰ κυριευθῇ, ὅταν ἔχον τὰ ἀναγκαῖά της· ὅλον τὸ γύρισμα εἰς τὰ σύνορά της δὲν εἶναι περισσότερον ἀπὸ δεκαπέντε μίλλια Ἰταλικά, τὸ ὅποτον εἶναι εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου, ἤγουν

μισθὺ κύκλῳ· ὁ τόπος τῆς ὅλης εἶναι γεμάτος ἀπὸ ἐλαίας, ἀμπέλια, κήπες, καὶ ὀλιγότατα χωραφάκια· ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶναι ὀλίγα αὐτὰ τὰ ἐσοδήματα πρὸς τῆς ἐντοπίης· ὅμως διὰ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι, εὐχαρισθῶνται εἰς τὴν μετριότητα, ἢ ὁποῖα φυλάττει καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς·

„ Διὰ νὰ διηγηθῶμεν κατ’ ἐν τὰ ὅσα εἶναι γεγραμμένα εἰς τὰ σωζόμενα ἐν Πάργα Βιβλία περὶ αὐτῆς, ὅχι μόνον χρειάζεται ἓνα παχύτατον βιβλίον, ἀλλ’ ὅτε ὁ σκοπὸς μας εἶναι περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, πλὴν διὰ νὰ εὐχαρισήσωμεν ὀλίγον τὴν περιέργειαν τῶ ἀναγνώστῃ, ἰδὲ ἀναφέρομεν μερικὰ ἀρχαῖά της συμβεβηκότα, καὶ προνόμοια·

„ Μετοικήσαντες λοιπὸν οἱ Πάργιοι, καὶ νέαν (ὅπερ τώρα) ποιήσαντες Πατρίδα ἀρχήσαν νὰ μάχωνται μὲ τὴς γειτόνους διὰ τὰς τοποθεσίας τῆς πρώτης αὐτῶν Πατρίδος· ἐπαῖδῃ ὅμως δὲν εἶχαν καμμίαν διοίκησιν, ὅπῃ νὰ τῆς βοηθῇ ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖα, ἐπρόσφεξαν εἰς τῆς Κορφῆς, καὶ ἔλαβον τὸ σκέπος τῶν ἐνετῶν, ἤγουν τῶν Βενετζάνων·

„ Εἰσάλγησαν λοιπὸν ἀπὸ τὴν Πάργαν εἰς Κορφῆς τέσσαρες πρέσβεις (α) μὲ σκοπὸν διὰ

(α) Πρέσβεις· τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν

να ὑποτάξεν τὴν Πατρίδα τῆς εἰς τὴς Εὐνε-
 τῆς· ἐκεῖ εὗρον τότε καποῖον Ἀζαρῖνον Κά-
 ραβέλλον Δεκάλην Βάϋλον, καὶ Καπετάνιον
 τῶν Κορφῶν, ὁ ὅποτος τῆς ἐδέχθη εὐχαρίσως
 εἰς τὴν σκέπην τῶν Εὐνετῶν· τὴς ὤρκισεν εἰς
 τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον διὰ νὰ εἶναι πιστοί·
 ἔγινε μὲν αὕτη ἡ ὑποταγὴ, καὶ παράδοσις
 κατὰ τὸ, 1401. μαρτίη 21, Ἰνδικτιῶνος πρῶ-
 τῆς, καθὼς εἰς τὰ βιβλία τῆς φαίνεται·
 ὑπεγράφη δὲ καὶ ἐκυρώθη κατὰ τὸ 1447,
 αὐγέστη 9. παρὰ τῆ, τότε Δεκάς τῶν Εὐνε-
 τῶν Ὀνομαζομένη Πρώτῃ Φραγκίσκῃ Φωσκα-
 ρίνῃ εἰς τὴν πρώτην τῆ Δεκάλε, ἥτοι ἡγε-
 μονίαν·

„ Εἰς τῆς 1571 φανερῶσι τὰ βιβλία τῆς,
 ὅτι υπέφεραν πολλὰς ἀφανισμὰς ἀπὸ τοὺς
 ἐχθρὸς, καὶ ὀνομάζουσι τὸν τόπον τῆς μι-
 κρὸν, καὶ ὑποκείμενον εἰς κίνδυνον· διὰ τῆτο
 καὶ κατ' αὐτῆς τῆς χρόνης, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς
 1571, ἕως τῆς 1575. ἐκτίσθη τό Κάστρον

ἀπεσταλμένων εἶναι ὑπογεγραμμένα ἕτως·

„ Ἰωάννης Ἱερεὺς Πρωτοπαπᾶς τέττῃ τῆ
 Κασελίου·

„ Ἰωάννης ἀντίοχος·

„ Δημήτριος Βιεβιτζιώτης·

„ Ἰωάννης ὁ Κουμάνης·

τῆς Πάργας· ἔτι εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἔγινε καὶ τὸ κάστρον εἰς τὸ Μαργαρίτη·

„ Ἡ Ἀγυὰ ἐπλήρωνε τὸ δέκατον εἰς τὴν Πάργαν, ὁμοίως καὶ τὸ Φανάρι· τῶρα ὅμως ὑπόκεινται εἰς τὸν χασᾶν ἀγᾶ·

„ Εἰλάμβανον οἱ Πάργιοι ἀπὸ τῆς Βενετζάνης χάρισμα τὸ κάθε ἀνδρόγυνον, πέντε μόδια ἄλλας τὸν χρόνον, καὶ τρεῖς κάθε παιδίου· εἰς τῆς ὑπέρους ὅμως αἰῶνας ἐδίδοντο μόνον τέσσαρες χιλιάδες μόδια, καὶ τὰ ἐμοιράζοντο ἀναμεταξύ τῆς.

„ Εἶχον ἀκόμη ἀπὸ τῆς Βενετζάνης 15. τυχανίταις οἱ ἄρχοντες, καὶ 12. οἱ ξένοι· (α)

(α) Καὶ 12 οἱ ξένοι· ὅσοι εἰς τὸν καιρὸν τῶν Εἰνετῶν δὲν ἦτον γεγραμμένοι εἰς τὸ λεγόμενον *Libro d' oro*, ἦγεν χρυσὴν βίβλον, ἐκᾶνοι ἐνομίζοντο ξένοι, ἀγενεῖς, καὶ ὑτιδανοὶ, καὶ ὑδεμιᾶς ἀξίας Πολιτικῆς ἡξιοῦντο, ἂν καὶ σοφότατοι ἦτον· ὁ Θεὸς δὲν τὸ ἐννόησε νὰ χωρίσῃ τὰς κλάσεις τῶν ἀνθρώπων, καθὼς ἡμεῖς τῶρα φαίνεται ὅτι φυλάττομεν τῆς μυθολογεμένης νόμους τῆ Προμυθέως, καὶ Ἐπιμυθέως· αἱ τρεῖς περισσότεραι τυχανίταις ἐγνώρισαν τὸν εὐγενῆ, καὶ ἄρχοντα ἀπὸ τὸν ἀγενῆ (κατ' αὐτὰς) καὶ μὴ ἄρχοντα· ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀκέσω ἀπ' αὐτὰς τῆς εὐγενεῖς,

οἱ Ἱερεῖς, καὶ οἱ, ἐν ἐξουσίαις 36. οἱ Καρ-
βοκυρεοὶ ἄρχοντες, καὶ ξένοι 36. ἦτον ἔτι
ὑπόχρεω, ὁ Προβλεπτής τῷ Κάστρῳ νὰ τοὺς
κάμῃ δύω τραπέζας τὸν χρόνον ἀπὸ γλυκίσ-
ματα, διὰ πολυχρονισμόν τῆς, τῶν Εὐνετῶν
ἀριστοκρατίας· καὶ ἡ μὲν ἐγένετο τῇ παρα-
μονῇ τῆς χριστῆ Γεννήσεως, ἡ δὲ, τῇ πα-
ραμονῇ τῶν Θεοφανείων, εἰς τὰς ὁποίας ἐπή-
γαιναν μόνον οἱ ἄρχοντες, οἱ Ἱερεῖς, καὶ οἱ,
ἐν ἐξουσίαις, δηλαδὴ αἱ λεγόμεναι κάρικες·
ὁ δὲ Πρωτοπαπᾶς εἶχε πάντα διπλῶν πιάτων·

„ Προσέτι, ὁκτὼ ἡμέρας, ἀπὸ πρώτῃ
μαίᾳ ἐσύναζαν οἱ ἐντόπιοι τὸ τελώνιον (α) καὶ με-
τὴν σύναξιν αὐτῶν τῶν χρημάτων ἐπανηγύριζαν
τρώγοντες, πίνοντες, καὶ χορεύοντες· καὶ εἰς τὴν
ὀγδόην ἡμέραν, ὅπῃ ἔπρεπε νὰ τελευτήσῃ,
διεμοιράζοντο εἰς δύω σώματα, καὶ τὸ μὲν
πρῶτον ἐσχηματίζετο διὰ Βενετζάνοι, τὸ δὲ
δεύτερον, διὰ τῦρκοι, καὶ εὐθὺς ἄρχιζαν ἀνα-
μεταξύτῃς ἕνα πλάσδον πόλεμον, καὶ οἱ Βε-
νετζάνοι ἐπείναν διὰ σκλάβους τῆς τούρκικης,
καὶ τῆς ἐπήγαιναν εἰς τὸν προβλεπτήν τῆς,
καὶ τῆς ἐφιλοδώρει· ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὰς

καὶ ἄρχοντας τὸν ὅρισμόν τῆς εὐγενείας, καὶ
ἄρχοντίας·

(α) Τελώνιον· ἦσαν δεγάνα· κυμέρκι·

τὰς ἡμέρας εἶχαν τὴν ἄδειαν οἱ πανηγυρισαὶ (κοινῶς ῥωσαλιῶται) νὰ ζητήσῃν ἀπὸ τὸν Προβλεπτὴν τῆς Πολιτείας τὴν συγχώρησιν διὰ ὅποιον φυγάδα, ἢ κατὰδικον ἤθελον· αὐτὴ ἡ πανήγυρις τῷ Διονύσει σῶζεται καὶ ἕως τὴν σήμερον, καὶ ὀνομάζεται, ῥωσάλια·

„ Αὐτὰ ἦτον τὰ πλέον μικρότερα ἐξοδα, ὅπῃ οἱ Ἑνετοὶ ἐδαπανῶσαν εἰς τὰς Παργίνας· ἂν δὲ ἐπαριθμήσωμεν τὰς μεγάλας χάριτας, ὅπῃ ἐν καιρῷ Πολέμων, καὶ χρείας τὰς ἐδίδαν, πρέπει νὰ εὕρωμεν περισσοτέραν πληρωμὴν, ἀπὸ ἐκείνην, ὅπῃ ἤμπορῆσε νὰ τιμηθῇ ὅλη ἡ τοποθεσία τῆς Πάργας· διότι τὰ Παξιμάδια, Βαρύτια, καὶ Μολύβια ἦτον πλεσιοπάροχα εἰς αὐτὰς ἀπὸ τὰς Βενετζάνης· διὰ τοῦτο καὶ πάντα τὰς ἔλεγον νὰ ἀφήσῃν ἐκείνον τὸν κινδυνώδη τόπον, καὶ νὰ κατοικήσῃν εἰς ὅποιον μέρος τῶν Κορφῶν θελήσῃν, ἢ εἰς τὴν ἀντίπαξον νῆσον (α). Ὁ γλυκὺς ὅμως καπνὸς τῆς Πατρίδος δὲν τὰς ἄφηνε νὰ ξεμακρύνῃν, ἀλλὰ τὰς ἔτρεφε μέ καλὰς ἐλπίδας, καθὼς καὶ τὴν σήμερον·

„ Πολλὰι Φυλαὶ, ἢ ὀνομασίαι Γενεῶν ἦτον

(α) Ἀντίπαξον Νῆσον· αὐτὴ, κατὰ τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις, εἶναι τῶν Παργίων· ἐπέχει δὲ μίλλια 18·

εἰς τὴν Πάργαν, πλὴν ἀπὸ μίαν σφοδρὰν Πανώλην (α) ἐξολοθρεύθησαν Γενεαὶ δεκατεσσαρες, ἔμειναν δὲ ἕως τὴν σήμερον αἱ ἀκόλυθοι δεκαεπτὰ· Δεσιλάτες· Βασιλάτες· Πετζαλάτες· Δημολιτζάτες· Σανελάτες· Ζηλάτες· Μανιάκιδες· Μαυροῖωαννίτες· Ἰδρομένοι· Βέργιδες· Τζιορίτες· Ζεπανέοι· Παπύριδες· Λαμπέοι· Βερβιτζιότες· Βρανάτες· καὶ Καλέλιδες (β).

„ Καθὼς ὁ Βενετζάνος ἔγινε κύριος τῆς Πάργας, ἐβάλλησαν πλέον περισσότερον οἱ γείτονες νὰ τὸς φοβονῶν· καὶ συχνοπολεμῶν, πλὴν καὶ οἱ Πάργιοι δὲν ἔλλειπαν νὰ τὸς ἀντιπολεμῶν ἀνδρείως, μάλιστα ὅπῃ εἶχαν αὐθέντην πλῆσιον, καὶ τοὺς ἐπρόφθανεν ἀπὸ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα· ἀπερνόντας ἄρκετον διάστημα καιρῷ, ἄρχησαν νὰ τὸς γειτονεύων καὶ οἱ Ἀγαρηνοὶ, οἱ ὁποῖοι ἔπασχον νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσων, πλὴν ματᾶτως ἐκοπίασαν εἰς ὅπως πολέμους ἔκαμαν, ἐπειδὴ ἡ μεγαλψυχία, καὶ τοποθεσία τῶν Παργίων ἦτον δυσκολονίκητα· τοὺς περισσοτέρους, καὶ δυνατωτέρους

(α) Πανώλην· Πανοῦκλαν·

(β) Καλέλιδες· ἐκ' ταύτης τῆς γενεᾶς μία ὀλόκληρος Φαμελία ἐκατάτρεξε τὴν πατρίδα της, ὡς θέλει τὸ εἰποῦμεν ἔμπροσθεν·

πολέμους, ὅπῃ ἐσυγκρότησαν, εἶναι ἀπὸ ἑκα-
 τὸν χρόνους καὶ ἐδόθην· διότι ἐν ὅσῳ ἡ Ἥπει-
 ρος ἐφύλαττε τὴν πατροπαράδοτον, καὶ ὀρθό-
 δοξον Θρησκείαντες, ὀλιγότερα ἦτον καὶ αὐτῶν
 τὰ βάρη, ἀφ' οὗ ὅμως πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς,
 μὴν ὑποφέροντες τὴν τυραννίαν, ἐδέχθησαν
 τὸν Μωαμεθισμόν, τότε ἤυξησαν οἱ γειτονικοὶ
 τῆς ἐχθροὶ, καὶ δὲν τοὺς ἔλλαπε κάθε χρό-
 νον ὁ πόλεμος, πολλαῖς φοραῖς καὶ συχνό-
 τερα· ὅθεν διὰ τὴν φυλάξεν τὴν ἐλευθερίαν
 τῆς Παρθένου, παρέβλεπαι θανάτους, κακο-
 παθείας, ζημίας πραγμάτων, καὶ ἀφανισ-
 μοὺς ὑποσατικῶν, ὅπῃ οἱ τῦρκοι συχνὰ τοὺς
 ἐπροξενῶσαν· ἐφθασαν γὰρ ἔλθην ἕως ἐξ χιλιά-
 δες τῦρκοι κατεπάνω τῆς ὄντες οἱ Πάργιοι
 μόνον τετρακόσιοι ἄνδρες τῷ πολέμῳ· τὴν σή-
 μερον δὲν εἶναι περισσότεροι ἀπὸ χίλιοι ἄνδρες
 ἄρματωμένοι· ἦτον πολλὰ τυχηροὶ εἰς τοὺς Πο-
 λέμους· ἐπειδὴ πάντα τοὺς Ἀρχηγοὺς τῷ στρα-
 τεύματος ἐφόνευαν, καὶ ἔτως ἔκαμναν ὅλον
 τὸ κράτευμα καὶ ἔφευγε τρομασμένον, ἡ ὁ-
 ποία αὐτὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ πάντοτε εἰς τὸ
 γένος τῶν Ὀθωμανῶν· ἕνας μόνον Πασιᾶς τοὺς
 ἐφύλαξε πολιορκημένους μῆνας ἕξ διὰ ξηρᾶς,
 καὶ μὴ δυνάμενος γὰρ τοὺς κυριεύσει, ἔφυγε·
 φαίνονται ἀκόμη σκαμμέναις ἢ τριώταις ἐπά-
 νω εἰς ταῖς πέτραις, ὅπῃ ἔπαιζαν οἱ τοῦρ-
 κοί, ἤγουν ἐπάνω εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην·

„ Ταῦτα ἀπελάμβανον οἱ Πάργιοι ἀπὸ τὴν Βενετίαν, καὶ τοιαῦτα ὑπέφερον ἀπὸ τοὺς γατόνους τέρκης· ἐλθόντες δὲ οἱ Γάλλοι τοὺς ὑξέρησαν μὲν ἀπὸ τὰς χάριτας τῆς Βενετίας, πλὴν τοὺς ἐξάλειψαν τὸν γαιτονικὸν φόβον, ἐξωστρακισθέντων δὲ καὶ αὐτῶν παρὰ τῶν ρώσων ἔπεσον πάλιν οἱ Πάργιοι εἰς μεγαλύτερης κινδύνους ἀπὸ τῆς πρώτης, καθὼς ἀκολούθως φαίνονται·

„ Ἀφανίζοντας ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς τὴν Πρέβυζαν, οἱ Σουλιῶται εὐθὺς αἰσθάνθησαν κατὰ καρδίαν τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὅποσον εὐρίσχοντο, ὅθεν τὴν δευτέραν ἡμέραν ἔτρεξαν εἰς τὴν Πάργαν, καὶ ἐσυμβουλευθήσαν τὰ ὅσα ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσεν συμφώνως διὰ νὰ φυλάξουν τὴν ἐλευθερίαν τῆς, ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς ἔμελε νὰ κινηθῇ διὰ τὸν ἀφανισμόν τῆς Σουλίας, καὶ Πάργας καθὼς μὲ τὴν ἔμπροσθεν γραφὴν τε τὸ ἐφάνέρωσε τὴν ἰδίαν ἡμέραν· λοιπὸν οἱ Πάργιοι ἐνώθησαν εὐθὺς μὲ τῆς Σουλιώτας, καὶ ἔκαμαν δεσμόν τοιῦτον· ὅτι εἰ μὲν ὁ ἐχθρὸς ἔλθῃ ἐναντίον τῆς Πάργας, οἱ Σουλιώται νὰ σῶσιν τριακοσίους στρατιώτας μέσσα, καὶ ἀφ' οὗ ἤθελεν ἀρχήσῃ ὁ πόλεμος νὰ ἔλθουν καὶ ἄλλοι πεντακόσιοι ἀπὸ τὰ ὀπισθεν μέρη διὰ νὰ τῆς βάλουν εἰς τὴν μέσην· εἰ δὲ πάλιν ἤθελε κινηθῇ ἐναντίον τοῦ Σουλίας, οἱ Πάργιοι νὰ εἶναι ὑπόχρεοι νὰ τῆς

προφθαίνεν μόνον ἀπὸ φασέκια, κὶ τροφὰς·
 ἂν ὁ Πασιᾶς, κατὰ τὰ γράμματά τε, ἔκα-
 μνε καὶ τὸ κίνημα ἐναντίον τῆς Πάργας,
 ἥθελε πληρώσῃ πενταπλάσιον τὸ ὅσον ἀθῶον
 αἷμα ἔχυσε εἰς τὴν Πρέβυζαν· ἐπαδὴ ἡ το-
 ποθεσία τῆς Πάργας εἶναι τόσον ἐπιτήδ' οὐ,
 καὶ δυνατὴ διὰ νὰ περικυκλωθῇ ἕνας ἐχθρὸς,
 καὶ μάλιστα πολύστρατος, ὅπῃ ἥθελε μάνη
 ἕνα θαῦμα, ἂν ἐγλύτωναν ἀπὸ τῆς ἐκατὸν
 πέντε·

„ Αὐτὴ ἡ συμφωνία δὲν ἀργοπώρησε νὰ
 φθάσῃ εἰς τὰ αὐτὰ τῷ Πασιᾶ, ἡ ὁποία κὶ
 ἀρκετὰ τὸν ἐτάραξε, ἀλλὰ μ' ὅλον τῷτο δὲν
 ἔπαυεν ἀγωνιζόμενος μὲ παντοίως τρόπῳ διὰ
 νὰ κυριεύσῃ τὴν Πάργαν, ἂν ἦτον δυνατὸν,
 χωρὶς πόλεμον· καὶ ἰδὼ οἱ τρόποι, ὅπῃ ἐμε-
 ταχειρίσθῃ ἀρχηνῶντας ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέ-
 ραν, ὅπῃ ἐκυρίευσεν τὴν πρέβυζαν, καθὼς ἡ
 παρῶσα γραφὴ τε φαίνεται·

Ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ,

„ **Εἰ**δησις πρὸς ἐσᾶς τῆς Παργιώτας,
 „ ὅτι ἐβαβαιωθήκετε ὁ πόλεμος, ὅπῃ ἔγινε
 „ σήμερον, κὶ ἐξάπῳσα (α) τὴν Πρέβυζαν·

(α) Καὶ ἐξάπῳσα· δελαδὴ ἐκυρίευσεν·

„ διὰ τῆτο γιὰ ὅπῃ τᾶς γράφω, καὶ σᾶς
 „ δίδω τὴν ἔιδησιν· ὅτι μάνταμ (α) ὅπῃ εἶσε
 „ γειτόνοι, ἐγὼ πόλεμον μετ' ἐσᾶς δὲν θέ-
 „ λω. μόνον νὰ κινήσετε δύο τρεῖς νομάτοι
 „ νὰ ἔλθετε νὰ κουβεντιάσωμεν (β), κὴ νὰ γέ-
 „ νητε τῷ Βασιλέως μῦ· κὴ ὅ, τι νιζάμι (γ)
 „ θελήσετε, νὰ σᾶς δώκω· ἀμὰ δὲν θέλετε,
 „ νὰ ξέρετε πῶ ἔχω καὶ μετ' ἐσᾶς πόλεμον,
 „ καὶ τὸ κρίμα εἶναι λεμὸν σᾶς·

Πρέβυζα, τρίτη ἀξάμι (δ) 1798

ὀκτωβρι Ν.° 12·

„ Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν οἱ Πάργιοι δὲν
 τῷ ἔκαμαν καμμίαν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἠτοίμα-
 ζαν τὰ ἄρματα τες μαζὺ μὲ τὸς Φραντζέ-
 ζος, καὶ Σουλιάτας διὰ νὰ τὸν πολεμήσῃν,
 ἃν ἤθελεν ἔλθῃ· αὐτὸς μετὰ τέσσαρας ἡμέ-
 ρας τὸς ἔγραψε πάλιν τὴν ἀκόλουθον·

(α) Μάνταμ· ἐπειδὴ, ἔσωντας·

(β) Κουβεντιάσωμεν· νὰ συνομιλήσωμεν·

(γ) Νιζάμι· ἤγουν διοίκησιν πολιτικὴν·

(δ) Ἀξάμι· τὸ ἐσπέρας πρὸς τὰς δέκα, ἢ
 ἑνδεκα ὥρας τέρτικα·

„ Ορισμὸς τῷ Ὑψηλοτάτῳ Ἀλῇ Πασιᾷ,

„ **Ε**ἰς ἐσᾶς Παργιώτας, ἄλλα δὲν σᾶς
 „ γράφω, μοναχὰ καὶ ἄλλην φορὰν σᾶς
 „ ἔγραψα, καὶ δὲν ἐβάλετε ἀφτί εἰς τὰ
 „ λόγια μου, μόνον σέκεσθε μαγρέριδες(α),
 „ ὅ αὐτὸ τὸ μαγρελίκι δὲν σᾶς βγάνει σέ
 „ καλὸ μὲ τὸ νὰ ἔχω κάτι ἄλλαις δουλιαῖς
 „ ἀλλοιοτικαῖς· ἐγὼ δὲν θέλω τὸν χαλασμόν
 „ σας, μόνον νὰ ἤμασθεν γαιτόνοι, καθὼς
 „ ἤμεσθεν, καὶ τὸ μεράμι μου (β) ἔτε γιὰ
 „ νὰ σᾶς χαλάσω εἶναι, ἔτε τέρεως νὰ
 „ σέλω αὐτῷ, μόνον νὰ διίξετε, κὶ νὰ ση-
 „ τώσετε τῆς φραντζέζης, πῶ εἶναι αὐτῷ,
 „ καὶ σᾶς σέλνω τὸν χασᾶν ἐφέντη, κὶ σᾶς
 „ κυβερνιάζει τὰ πάντα σοματικά· ὅχι
 „ ἄλλο·

„ Πρέβυζα 16 ὀκτωβρίου·

„ Βλέποντες καὶ δευτέραν τῇ ἐπιστολὴν, ἐ-
 „ θύς τῷ ἑκαμᾶν τὴν κάτωθεν ἀπόκρισιν·

(α) Μαγρέριδες· ἀπειθεῖς, ἀμετάβλητοι,
 ἰσχυρογνώμονες·

(β) Τὸ μεράμι μου· ἡ εὐσπλαγχνία μου,
 ἡ θέλησίς μου·

» Ὑψηλότατε Ἀλλή Πασιᾶ σὲ προσκυνῶμεν·

» **Ε**λάβαμεν τὰ δύο σε γράμματα, καὶ ἐχάριμεν διὰ τὴν υἰάαν σε· τὴν ὑποταγὴν ὅπῃ ζητᾷς ἀπ' ἐμᾶς εἶναι δύσκολον νὰ τὴν ἀπολάυσης· ἐπειδὴ τὰ ζωντανὰ σε παραδείγματα μᾶς παρακινῶν ὅλως εἰς τὸν ἔνδοξον, καὶ ἐλεύθερον θάνατον, καὶ ὅχι ποτὲ εἰς τὸν ἄτιμον καὶ τυραννικὸν ζυγόν·

» Μᾶς γράφεις νὰ διώξωμεν, καὶ σκοτώσωμεν τὴν Φραντζέζην· τῆτο ὅχι μόνον δὲν ἠμπορῶμεν νὰ τὸ ἀκολουθήσωμεν, ἀλλὰ καὶ ἂν ἠμπορεύσαμεν, πάλιν ἦθελε τὸ ἀποφύγωμεν· ὅτι ἡ Πατρίς μας ἔχει τέσσαρας αἰῶνας, ὅπῃ καυχᾶται εἰς τὴν καλὴν τῆς ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποῖαν πολλάκις καὶ μὲ τὸ αἷμά της ἐδιαφέντευσε· πῶς λοιπὸν ἡμεῖς τώρα νὰ σβύσωμεν τὴν δέξαν, καὶ ὑπόληψιν της; ποτέ·

» Τὸ νὰ μᾶς φοβερίζης πάλιν ἀδίκως, εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σε, πλὴν οἱ φοβερισμοὶ δὲν εἶναι ἴδιοι τῶν μεγάλων ἀνθρώπων· καὶ τὸ ἄλλο, ὅπῃ ἡμεῖς δὲν ἐγνωρίσαμεν ποτὲ τὸ χρῶμα τῷ φοβερισμῷ, ὅσον ἐσυνήγισαμεν τὸν ἔνδοξον πόλεμον διὰ τὰ δίκαια τῆς Πατρίδος·

» Ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος, ἡμεῖς ἔτοιμοι, ἡ

ᾧρα προσμένεται, διὰ νὰ δοξασθῇ ὁ νικη-
τῆς, καὶ ὑγίαινε.

„ Πάργα· 16 ὀκτωβρίου 1798.

„ Πρὶν νὰ εἶλυν τὴν ῥηθῆσαν ἐπιστολὴν
ἐπαρρήσιασαν εἰς τοὺς φραντζέζους τὰ δύο
γράμματα τῆ Πασιᾶ, καὶ τὺς εἶπαν, ὅτι
νὰ μὴν ἔχεν κἀμμίαν ὑποψίαν διὰ ὅσα αὐ-
τὸς ἔγραψεν· οἱ φραντζέζοι ἐπαίνεσαν τὴν
ἐμπιστοσύνην, καὶ μεγαλοψυχίαν τῆς, καὶ
τὺς ὑπεσχέθησαν νὰ συναποθάνουν, ἂν ἔλθῃ
ὁ ἐχθρὸς· οἱ Πάργιοι ὁμῶς τὺς ἐπαρακίνη-
σαν νὰ πηγαίνουν εἰς τὺς Κορφὺς, λέγοντές
τῆς, ὅτι ἡ ῥωσσοθωμανικὴ ἀρμάτα ἔφθασε,
καὶ ἡμπορῶν νὰ πιασθῶν σκλάβοι, καὶ ἡ Πα-
τρίς τῆς νὰ λάβῃ φθορὰν ἀπὸ τὸν πόλεμον
τῆς Θαλάσσης, καὶ ξεχωριστὰ ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς
δὲν ἔχει ἔπειτα κανένα δίκαιον νὰ τὺς κιν-
δυνεύσῃ· αὐτὴν τὴν συμβελὴν τὴν ἐδέχθη-
σαν οἱ φραντζέζοι εὐχαρίσως, καὶ τὴν ἴδιαν
νύκτα ἀνεχώρησαν διὰ Κορφὺς με εἰρήνην·
δύο ἡμέρας πρὶν τῆς φυγῆς αὐτῶν, καὶ ἀπο-
κρίσεως τῆ Πασιᾶ, εἶχαν εἰλὴ κρυφίως ἀν-
θρώπους εἰς τὴν Ἀρμάταν, (ἡ ὁποία εἶχε
φθάσῃ εἰς τὴν Ζάκυνθον) διὰ νὰ λάβουν τὸ
σκέπος ἀπὸ τῆς δύο Βασιλικῆς ναυάρχῃς
ΟΥΣΑΚΟΦ, καὶ Καδίζμπει πρὶν δὲ φθάσῃ οἱ
ἀπεσταλμένοι, ὁ Πασιᾶς τὺς ἀπεκρίθη εἰς τὸν
ἀκόλουθον τρόπον·

», Ὅρισμὸς τῇ Ὑψηλοτάτῃ Ἀλῇ Πασιᾷ,

», **Εἰς** ἐσᾶς Παργιώτας, ἄλλο δὲν σᾶς γρά-
 », Φω, μοναχὰ τὸ χαρτὶ, ὅπῃ μὲ ἐσάλετε
 », εἶναι ἀτζαμήτικον (α), καὶ μαγρέρικο (β),
 », καὶ δὲν εἶναι φρόνημον χαρτὶ, καὶ ἡ γυνώ-
 », σις ἀκόμι δὲν ἦρθεν εἰς τὸ κεφάλισας· κ,
 », τῷτο σᾶς λέγω, ὅπῃ ἐλάτε νὰ κάμετε,
 », καθὼς ὀρίζει ὁ Θεὸς, ὅτι ἐτύταις αἱ δα-
 », λιαῖς εἶναι ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ ὄχι ἀπὸ τῆς
 », ἀνθρώπου· καὶ ἂν θέλετε νὰ ἤμασε γα-
 », τόνοι, κάμετε καθὼς σᾶς γράφω, ἀμὰ δὲν
 », θέλετε, τὸν Θεὸν σᾶς βάζω χαβαλὲ (γ),
 », καὶ τὸ κρίμα εἰς τὸν λαιμόν σας διὰ ἐκᾶ-
 », νο ὅπῃ ἔχει νὰ γένη ἐξ ἀποφάσεως.
 », Ὁ καιρὸς περνάει, ὁ κόσμος (δ) μαζώ-
 », νεται, καὶ ὕστερα δὲν ἔχω τίποτε εἰς τὸ
 », χέρι μου· ἂν θέλετε, ἐλάτε εἰς λόγους,

(α) Ἀτζαμήτικον· δηλαδὴ ἀμαθεὲς χωριά-
 τικον·

(β) Καὶ μαγρέρικον· τῷτ' ἔστιν, ὑπερή-
 φανον·

(γ) Χαβαλέ· βάρος·

(δ) Ὁ κόσμος· κόσμον ἐδῶ ἐννοᾷ τὸ εἰ-
 τευμα, ὅπῃ ἐσύναζε διὰ τὴν Πάργαν·

καὶ ἀκαρτερώ ἀπόκρισιν σας μετὰ τὸν χατᾶν
ἐφέντη. ὁκτωβρίῳ 19 Πρέβυζα.

„ Τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν περιλαβὴν
ταύτης τῆς ἐπιστολῆς ἐφθασαν καὶ οἱ ἀπε-
σταλμένοι ἀπὸ τὴν Ἀρμάταν, καὶ ἔφεραν χα-
ροποιὰς εἰδήσεις, ὅτι τὰς ἐδέχθησαν ἐγγρά-
φως ὑποκάτω εἰς τὰς Βασιλικὰς διαφεντεύ-
σεις, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἔχεν χρεῖαν ἀπὸ
καίνενα ἐχθρόν· φαίνεται πρὸς τέτοις νὰ ἐ-
παραπονέθησαν οἱ ἀπεσταλμένοι εἰς τὸν ΟΥ-
ΣΑΚΟΦ, καὶ Καδέρμπει, ὅτι τὰς κινδυνεύει
ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς· ὅθεν εἰς τὸ γράμμα ὡς τὰς
ἔδωκαν, ἔγραψαν ὑποκάτωθεν ἔτω· “ Θέ-
λετε ἐμπιστευθῇ καὶ τὸν Ἀλῆ μπει· ἦγαν δό-
τε πείσιν εἰς αὐτὸν, καὶ δὲν ἔχετε φόβον·
οἱ Πάργιοι διὰ νὰ μὴ φανῶν παρήκιοι, ἐμε-
ταχειρίσθησαν μίαν μικρὰν δοκιμὴν, καὶ ἔ-
στειλαν ἀνθρώπους εἰς τὴν Πρέβυζαν διὰ νὰ τῷ
προσφέρουν μίαν προσκύνησιν μόνον φιλικὴν,
καθὼς ἐπροσάχθησαν· αὐτὸς ὅμως δὲν εὐχα-
ριστήθη μετὰ ἐκείνην τὴν προσωρινὴν προσκύνη-
σιν, ἀλλὰ τὰς ἐβίασεν, ὅτι νὰ παραδώσῃ
τὴν Πατρίδα τὰς ἐγγράφως εἰς αὐτὸν, ὡς
πληρεξέσιοι ὅπως ἐσάληθσαν, καὶ μετὰ ἐκείνας
τὰς συμφωνίας ὡς αὐτὸς θέλει· ὄντες λοι-
πὸν οἱ ἀπεσταλμένοι ὑποκάτω εἰς τὸν θάνα-
τον ὑπέγραψαν τὰ κάτωθεν ἄρθρα.

1798 ὁκτωβρίῳ 21 Πρέβυζα.

», Διὰ τῷ παρόντος δηλοποιεῖται, ὅτι ἡμεῖς οἱ ἐγκάτοικοι τῆς Πάργας, ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἐκράχθη ὁ, διὰ ξηραῶς, καὶ Θαλάσσης Πόλεμος, καὶ ἐγένεν ἀπόφασις κατὰ τῶν Φραντζέζων νὰ διωχθῇν ἀπὸ τὸν λεβάντε, εὐθὺς ὅπῃ ἐπλησίασεν ὁ Βασιλικὸς στόλος εἰς τῦτα τὰ νερά, μόνοι μας ἐδιώξαμεν τὰς Φραντζέζας ἀπὸ τὴν περιοχὴν μας, καὶ ἐμένναμεν ἐλεύθεροι· ἔπειτα ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθημεν, ὅτι τὸ ὑψηλὸν, κ' κραταῖδον Δεβλέτι τῷ Ἀλῇ Ὄσμᾶν μὲ προσκυνητὸν φερμάνι μᾶς προσκαλᾷ εἰς τὴν ὑποταγὴν, καὶ προσασίαν τε, καὶ ἐδιώρισε δὲ αὐτὸ τῦτον τὸν Ὑψηλότατον Ἀλῇ Πασιᾷ Βαλῇ τῶν Ἰωαννίνων, Σερασκέρην εἰς τὰ, διὰ ξηραῶς στρατεύματα, ἐπήγαμεν καὶ ἐπροσκυνήσαμεν τὴν Ὑψηλότητά τε εἰς Πρέβυζαν ὡς ἄνθρωπον Βασιλικὸν, καὶ δυνάμει τοῦ Παρόντος μας ἐνυπογράφη γράμματος ὑποτάττομεν τὸν ἑαυτὸν μας ἀντάμα μὲ τὸ Κάστρον, καὶ ὅλην τὴν περιοχὴν τῷ τόπῳ μας, εἰς τὰς πόδας, καὶ προσασίαν τῷ Ὑψηλῷ Δοβλετίῳ μὲ τὰ κατωτέρω προνόμοια, ὅπῃ ἡ Ὑψηλότητά τε ὡς ἐπίτροπος πληρεξέσιος τῷ Ὑψηλῷ Δοβλετίῳ μᾶς ἐσυμφώνησε, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν τε ὑπογραφὴν, καὶ σφραγίδα μᾶς ἐβεβαίωσε·

- „ α: Ο τόπος μας ή Πάργα νὰ δίδῃ κατ' ἔτος εἰς τὸ Ὑψηλὸν Δοβλέτι διὰ κάθε λογῆς δόσιμον φλωρία πολίτικα ζέρια διακόσια, καὶ ὅχι ἄλλο τίποτε περισσώτερον, ἥτοι νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ κάθε ἄλλο βάρος, τὰ ὁποῖα νὰ δίδωνται εἰς κάθε τρεῖς χρόνους, καὶ ἔχοντας ἐγγράφως ἀπόδειξιν ἀπὸ τὸν τόπον· οἱ κάτοικοι τῆς Πάργας νὰ μὴν ἐνοχλῶνται εἰς κανένα μέρος τῆς ἐπικρατείας τῆ Ὑψηλῆ Δοβλετίᾳ ἀπὸ χαρατζίδες, καὶ κολιτζίδες των·
- „ β: Παντίεραν νὰ ἔχῃ ὁ τόπος εἰς τὰ καίκια τὴν τέρκικην, καὶ εἰς τὸ κάστρον νὰ εἶναι ἡ τέρκικη, καὶ τῇ τόπῃ ἀντάμα, καὶ εἰς ταῖς σκάλαις ὅπῃ πηγαίνουν οἱ Πραγματευταὶ Παργινοὶ νὰ μὴν ἔχουν νὰ δίδουν, ἔξω τὸ Βασιλικὸν γιμπρῦκι τρία τὰ ἑκατὸν μόνον, καὶ ὅχι ἄλλο τίποτε περισσώτερον, καὶ νὰ κάμουν τὸ Ἀλυσβερίσι τῆς ἀνενόχλητα, καὶ σερπέσικα (α).
- „ γ: Ἡ διοίκησις τοῦ τόπου νὰ εἶναι ἀριστοκρατικὴ ἐπάνω εἰς τῆς ἐντοπίης, καὶ οἱ ἴδιοι κάτοικοι νὰ ἔχουν καὶ τὰ ἄρματα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς διὰ τὴν φύλαξιν τῇ τόπῃ·

(α) Σερπέσικα· ἤγουν ἐλεύθερα·

- » δ: Τοῦρκοι μέσα εἰς τὴν Πάργαν νὰ μὴν ἡμωπορῶν νὰ κατοικήσων, μήτε νὰ ἐμβαίνων μέσα ἀρματωμένοι νὰ ἐνοχλῶν τὸν τόπον, ἀλλὰ ἂν ἔχων θυλιάν τες νὰ ἀπερνῶν ὡς μυσσαφίριδες·
- » ε: Τὸ σύνορον τῆς Πάργας νὰ σταθῇ, καθὼς ἦτον καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Βενετζάνου, καὶ ὁ καθ' ἕνας ἀπὸ τες κατοίκους νὰ ἐξεσιάζη, ὡς ἔ πρότερον τὰ ἴδιά τες κτήματα·
- » ς: Ὁ Πασιᾶς τοῦ Δελβίνου μὲ πρόφασιν ὅτι νὰ εἶναι ἡ Πάργα σαντζάκιτε (α) νὰ μὴν ἔχη νὰ τες ἐνοχλῇ μὲ κανένα τρόπον, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἡ Πάργα ὑπὸ τὴν προστασίαν, καὶ διαφέντευσιν τῇ Ὑψηλοτάτῃ Γιανῇ Βαλεσῇ Ἀλῇ Πασιᾷ διὰ νὰ τες διαφεντεύῃ ἀπὸ τὴν ἐνόχλησιν τῶν γειτόνων, καὶ εἰς κάθε ἄλλην σκέπην, καὶ περίσασιν·
- » ζ: Ὑπόσχονται οἱ Παργινοὶ διὰ νὰ φυλάξων καὶ τώρα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἄκραν πῖσιν, καὶ σαδεκάτι (β) εἰς τὸ Ὑψηλὸν Δοβλέτι, καὶ παρακαλῶν

(α) Σαντζάκιτε· κυρίως ἡ Παντιέρατε, δηλοῖ δὲ καὶ ὅλην τὴν ἐπικράτειαν·

(β) Σαδεκάτι· εὐπάθειαν, ὑποταγὴν·

τὸ ἔλκος τῆς κρατικῆς Βασιλείας, διὰ τὰς
 τὰς ἐπικυρώσει τὰ ἀνωτέρω προνόμια μὲ
 ἔγγραφον Βασιλικὸν προσκυνητὸν ὄρισμὸν,
 τὰ ὁποῖα αὐτὰ κατὰ τὸ παρὸν μᾶς ἐπι-
 κύρωσε μὲ τὴν ὑπογραφὴν, καὶ σφραγίδα
 τῆς ὀψιμότητος Ἀλῆ Πασιᾶς ἐφέντης
 μας, ὡς ἀπὸ μέρες τῆς ὀψιμότητος Δοβλετίου
 πληρεξέστιος, καὶ ἡμεῖς οἱ Βεκίλιδες (α) τῆς
 Πάργας, ὡς μὲ τὸν Πανιερώτατον Μη-
 τροπολίτην τῆς Ἑρτας ἀξιόπιστον ἐγγυητὴν
 τῶν ἀνωτέρω ἡλθामεν ἀπὸ τὸν τόπον μας
 τὴν Πάργαν πληρεξέστιοι δι' αὐτὸ τοῦτο,
 καὶ ἐβεβαιώσαμεν τὰ ἴδια κεφάλαια μὲ
 ταῖς ὑπογραφαῖς μας διὰ διηνεκῆ ἐνδειξιν,
 καὶ ἀσφάλειαν πρὸς τέτοις ὑποσχόμεθα
 ὅπῃ τὰρα καὶ διὰ πάντοτε νὰ γνωρίζω-
 μεν τὰς ἐχθρὰς τῆς ὀψιμότητος Δοβλετίου διὰ
 ἐχθρὰς ἐδικὰς μας, καὶ μὲ τὴν δύναμιν
 ὅπῃ ἔχει ὁ τόπος μας νὰ τὰς κινήσωμεν,
 καὶ μὲ κἀνέναν τρόπον νὰ μὴ τὰς ζυγάνω-
 μεν εἰς τὰ σύνορά μας, ἕτε νὰ τὰς δίδω-
 μεν κἀμμίαν βοήθειαν (β).

„ ὡς διορισμένος καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη διὰ τὸν συμβασμὸν τῶν ἀνωτέρω, βεβαιῶ Ἰγνάτιος ὁ Μητροπολίτης τῆς Ἑρτις·

„ Νικολὸς Πετζάλης βεβαιῶ τὰ ἀνωθεν·

„ Πανταζῆς Βασιλᾶς βεβαιῶ τὰ ἀνωθεν·

„ Δημάκης δεσίλα Μάσρακα βεβαιῶ τὰ ἀνωθεν·

„ Ἀθανάσης Δεσίλα Πάντζα βεβαιῶ τὰ ἀνωθεν·

„ Ἀφ' οὗ ὑπέγραψαν τὰ ρηθέντα κεφάλαια τῆς συμφωνίας τὴς ἔδωκεν ὁ Πασιᾶς ἓνα ἐδικὸν τε τῦρκον μαζὺ τῆς, διὰ νὰ βάλῃ τὴν σημάταν (γ) ἐπάνω εἰς τὸ Κάσρον, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ· ἀλλὰ φθάνοντας εἰς τὸν λιμένα τῆς Πάργας, πρὶν νὰ εὕγῃν ἀπὸ τὸ καΐκι, ἔμαθεν ὁ λαὸς τὰ γεγονότα, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἄρματώγησαν ὅλοι, καὶ ἔτρεξαν νὰ θανατώσῃν καὶ τὴς ἀπεσπλημένους, καὶ τὸν τῦρκον, καὶ ἄλλοι ἐφύλαγαν τὸ Κάσρον, διὰ νὰ μὴν

(α) Βεκίλιδες· ἐπίτροποι·

(β) Κάμρμιαν βοήθειαν· ἐδῶ ἡ ἔννοιά τε δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ μόνον διὰ τὸ Σῶλι, καὶ διὰ νὰ εἶναι πλέον κεκρυμμένη, τὴς λέγει ἐχθρὸς τῷ Ὑψηλῷ Δοσλετίῳ· χωρὶς νὰ τοὺς ὀνομάσῃ·

(γ) Σημάταν· Παντιέραν, φλάμπυρον·

ἔμβρη τινὰς καὶ ἴψῳσῃ τὴν σημάϊαν τῷ Πασιᾷ· ἡ ὁρμὴ τῷ λαῷ ἔκαμε τὴς ἀπεσταλμένους νὰ κρυφθῶν εἰς τὴς ἐλεῶνας, καὶ χαντάκια, τὸν δὲ τῦρκον, ὅχι μόνον τὴν σημάϊαν νὰ κρύψῃ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν σχεδὸν τὴν ἀναπνοὴν τε ὀλίγον ἔλλειψε νὰ τὴν ὑπερηθῇ· ἐπάνω δὲ εἰς ἐκείνην τὴν ταραχὴν, εἶπεν εἰς τὸν λαὸν μὲ ἓνα βλέμμα τρομασμένον, καὶ μισαποθαμμένον τὰ ἀκόλουθα· “ Πάργιοι,
 „ τί ἔχετε μαζὺ με; ἐγὼ ἓνας δῦλος ἀπεσταλμένος εἶμαι, δὲν μὲ θέλετε; πηγαίνω
 „ ὀπίσω· ἐγὼ εἰς παλαιὸν χωρίον καινέριαν
 „ συνήθειαν δὲν κάμνω· „ αὐτὰ λέγωντας
 ἐκαταπράυνε τὸν λαὸν, καὶ μάλιστα ὅπῃ ἦτον μόνος· καθήσας δὲ ἡμέρας δέκα μὲ σκοπὸν διὰ νὰ τὴς ὀργανίσῃ, ἔφυγεν ἄπρακτος, ἐπειδὴ ἐκατάλαβεν, ὅτι τὸν ἐπεριγεῖλαν ὅλοι λέγοντές τω, ὅτι οἱ μεθυσμένοι μόνον δὲν θέλουν τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ, εἰς καιρὸν ὅπῃ ὅλοι ἔπασχαν ἀπ’ αὐτὴν τὴν μέθην τῆς, πρὸς ἐκείνον ἀνυποταγῆς·

„ Πρὶν νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ τῦρκος, ὁ Πασιᾶς βλέπωντας τὴν ἀργοπορίαν τε, καὶ μανθάνωντας τὰ γεγονότα ἔσταλεν ἐπίτηδες μίαν βάρκαν τε καὶ τὸν ἐπῆρεν, εἶχε δὲ συντροφευμένην καὶ τὴν κάτωθεν ἐπιστολὴν πρὸς τὴς Παργίους·

Ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασιᾶ,

„ Εἰς ἐσᾶς Παργινοὶ, νικολὸ Πετζᾶλη,
 „ καὶ Πανταζῆ, καὶ Δημάκη δεσίλα μά-
 „ στρακα, καὶ Ἀθανάση δεσίλα Γιώαννη· ἄλ-
 „ λο δὲν σᾶς γράφω, μοναχὰ ἐγὼ ἔσειλα
 „ τὸν ἀνθρώπον με αὐτῷ, καὶ ἔχα ἐπτά
 „ ὀκτὼ ἡμέραις, καὶ ἀκόμι δὲν ἐφάνηκε νὰ
 „ γυρίσῃ ὀπίσω, καὶ γὰρ πῶ σέλνω τὴν
 „ βάρκαν με διὰ νὰ τὸν πάρῃ· ὅχι ἄλλο,
 „ καὶ ὑγαίνετε· Πρέβυζα νοεμβριε 6. μάν-
 „ ταμ ὁπῶ δὲν ἐφάνηκε νὰ ἔλθῃ ἕως τώρα
 „ ἐμπῆκα σὲ συμπεχέν (α) καὶ διὰ τῆτο
 „ ἔσειλα τὴν βάρκαν με νὰ τὸν πάρῃ·

„ Εἰς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δὲν τῷ ἔδω-
 καν εὐχὴς τὴν ἀπόκρισιν· αὐτὸς δὲ πληρο-
 φορηθεὶς ἀπὸ τὸν ἀνθρώπον τε ὅλα τὰ συμ-
 βάντα, ἄρχισε μὲ κολακίας, μὲ ἐλαφροὺς
 φοβερισμοὺς, καὶ μὲ προφάσεις, ὅτι ἔχα Βα-
 σιλικὰ Φερμάνια διὰ νὰ πάρῃ τὴν Πάργαν,
 Πρέβυζαν, καὶ Ἀγίαν Μαῦραν· καὶ ὅτι πρέ-
 πει νὰ ὑποταχθῇ μὲ τὸ καλὸν, διὰ νὰ μὴν
 ὑποφέρῃν ἔπειτα τὰ ὅμοια τῆς Πρέβυζας·
 τέλος πάντων νὰ ἐνθυμηθῇ τὰς ἐγγράφους

(α) Συμπεχέν· ὑποψίαν·

συμφωνίας τῶν ἀπεσταλμένων συμπατριωτῶν
της·

„ Εἰς ταῦτα τὰ προβλήματα, τῷ ἀπε-
κρίθησαν οἱ Πάργιοι, ὡς κάτωθεν φαίνεται·

„ Ὑψηλότατε Ἀλῆ Πασιᾶ σε προσκυνῶμεν·

„ **Ε**ξω ἂν εἰδῇσιν σε, ὅτι ἡμεῖς ὑπετά-
χθημεν θεληματικῶς εἰς τῆς δύο Βασιλικῆς
πόλεως τῆς Ῥωσσίας, καὶ Ὑψηλῆς Πόρτας, τῶν ὁ-
ποίων αἱ σημαῖαι ἀεροκινῶνται εἰς τὰ τέχη
μας, ὥστε δὲν ἔχομεν τὸ ἐλεύθερον, ἕτε τὴν
εὐχαρίστησιν νὰ δεχθῶμεν ἄλλην ἐξουσίαν·

„ Τὰς ἐγγράφους συμφωνίας, ὅπῃ σοὶ
ἄφησαν οἱ παρ' ἡμῶν ἀποσταλθέντες συμ-
πατριῶται, εἶναι ἀνωφελεῖς· ἐπειδὴ δὲν ἐξάλ-
γησαν νὰ πωλήσῃν Πατρίδα, ἀλλὰ νὰ σοὶ
προσφέρῃν μόνον τὴν φιλικὴν προσκύνησιν,
ὡς ἐδιωρίσθημεν ἀπὸ τῆς δύο Βασιλικῆς Να-
υάρχης, ΟὔΣΑΚΟΦ, καὶ Καδὶρμπεῖ·

„ Ὅθεν αὐτὴ ἡ συνθήκη, ἡ ἀπὸ κακῆς
τῆς προαίρεσιν, ἡ ἀπὸ σενοχωρίαν (ὡς ὁμο-
λόγησαν) ἐσάφη, εἶναι ἄκυρος, καὶ ἐναντία
τῶν Βασιλικῶν ἀρμάτων, καὶ Πατρίδος μας·

„ Καθὼς λοιπὸν εἰς ἡμᾶς εἶναι ἀδύνατον
νὰ τὴν ἀκολουθήσωμεν, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἐν-
δοξότητά σε εἶναι εὐκόλον ἕτε νὰ τὴν φαν-
τασθῇς σχεδὸν δι' ἀνάπαυσίν σε·

1798. νοεμβρίν 9. Πάργα.

„ Εἰς τόσον βαθμὸν θυμῷ ἔφθασεν, ἀφ' ἧ
 ἔλαβεν αὐτὸ τὸ γράμμα, ὅπῃ τὴν ἰδίαν νύ-
 κτα, ἔσαν μίαν σκοτεινὴν, καὶ βροχηρὰν ἐ-
 κίνησεν ἀπὸ τὴν Πρέβυζαν μὲ ὀλίγας σωμα-
 τοφύλακας, ἃ ἦλθε τὴν αὐγὴν εἰς τὸ Μαρ-
 γαρίτι (α), καὶ εὐθὺς ἔγραψεν εἰς τὴν Πάρ-
 γαν τὴν κάτωθεν ἐπιστολὴν.

„ Παργινοὶ, πῶ ἦρθετε σελένα καὶ μὲ ἀν-
 „ ταμώσετε τὴν Πρέβυζαν, ἔχετε τὴν εἰδή-
 „ σιν, πῶς ἦρθα εἰς Μαργαρίτη· ἔμαθα πῶ
 „ ἦρθετε αὐτῇ, καὶ ἡ χάρα δὲν σᾶς ἐδέ-
 „ χθηκε, καθὼς ἐκυβεντιάσαμεν, καὶ σᾶς
 „ εἰδείξα τὴν καρδίαν μου; σᾶς ἐπίσσεψα, καὶ
 „ ἐσᾶς ἐγινήκετε ἄπιστοι, καὶ οἱ χωρανοὶ
 „ σας πῆραν τὸ κεφάλι τῇ Χρησάκη (β), ἃ
 „ τῶν ἀλλωνόνε, ὅτι σᾶς θέλει τὴν καλοσύ-
 „ νην νὰ σᾶς φτιάκη, καθὼς ἔφτιακε τὴν
 „ Πρέβυζαντες· ἀκόμα σᾶς λέγω πῶς κατὰ

(α) Εἰς τὸ μάργαρίτι· χωρίον τῆς Ἀλβα-
 νητίας κατοικημένον ἀπὸ τέρκας· ἀπέχει ἀπὸ
 τὴν Πάργαν ὥρας δύο ἡμισυ.

(β) Τοῦ Χρησάκη· εἶναι ὁ ἴδιος ὅπου εἰς
 τὸν, τῆς Πρέβυζας πόλεμον ἀναφέραμεν· ἐ-
 πειδὴ ἐπῆγε νὰ φυλαχθῇ, καὶ εἰς τὸν ἴδιον
 καιρὸν νὰ ἐκδικηθῇ, ἂν ὁ ἐχθρὸς ἦθελεν
 ἔλθῃ.

„ τὴν κυβέντα πῦ ἐκάμαμεν, ἂν σᾶς τὸ
 „ ἄλλαξεν, ὁ Θεὸς νὰ σᾶς δώκῃ δίκαιον, ἃ
 „ δὲ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ γαζέπι μὲ (α) νὰ μὴ
 „ γλυτώσετε, μοναχὰ σᾶς γελάει ὁ νῦς σᾶς,
 „ ὅπῃ ἐβάλετε δύο πανιὰ (β), καὶ λέτε νὰ
 „ γλυτώσετε, πῆρατε πράξι ἀπὸ τὰς Γαι-
 „ τόνους σας (γ)· τα πανιὰ ὅπῃ ἔχετε βιά-
 „ λη δὲν εἶναι τοῦ βασιλέως μας, μοναχὰ
 „ ἐγὼ ἔχω τὸ φερμάνι εἰς τὸν κόρφον, κὶ καρ-
 „ τερῆτέ με, ὅτι ἔχω νὰ ἔλθω μὲ τὸ θεί-
 „ λημα τοῦ Θεοῦ· πάρετε τὰ μέτρα σας,
 „ ἂν θελήσετε νὰ τὰ ἔχετε διὰ πάντα· ὅχι
 „ ἄλλο· σᾶς δίδω εἰδήσιν, ὅπου ὡς βράδι
 „ εἶμαι ἐδῶ, μοναχὰ ἂν θελήσετε, ἃς ἔλθῃ
 „ ἓνας ἀπὸ ἐσᾶς νὰ μὲ ἀνταμώσῃ, ἀγκαλὰ
 „ ἐγὼ ξεύρω πῶς εἰς τὸ χέρι σας δὲν εἶναι
 „ ἡ δυλιά· σὰν ὅπου ἤρθετε σεμένα σᾶς
 „ γνωρίζω δικές μὲ ἀνθρώπους, καὶ ἂν δὲν
 „ ἔρθῃ κανένας, νὰ κυβερνηθῇτε ἐσεῖς μὲ ὅλο

(α) Ἀπὸ τὸ γαζέπι μὲ· δηλαδή ἀπὸ τὴν ὀργὴν μὲ.

(β) Δύο πανιὰ· Πανιὰ λέγει τὰς παντιέ-
ρας τῆς ῥωσσίας, κὶ τυρκίας.

(γ) Ἀπὸ τὰς γαιτόνας ἐννοεῖ τὰς νησιώ-
τας· Κορφιάτας δηλαδή, Κεφαλονίτας, Ζα-
κυνθίους, καὶ τὰ λοιπὰ.

„ τὸ σόϊσας (α), ὅτι σᾶς ἐγνώρισα, καὶ διὰ
 „ τοῦτο σᾶς δίδω τὸ χαμπέρι (β). ”

1898. νοεμβρίῳ 12. Μαργαρίτι.

„ Μὲ αὐτὸ τὸ γράμμα ἐσοχάσθη ὁ Πα-
 σιᾶς νὰ προξενήσῃ σχίσματα, καὶ δαλίαν
 εἶ, τὴς Παργίνε, ἐπειδὴ καὶ ἔγραψε μόνον
 εἰς ἐκείνους ὅπου ἐπάλησαν τὴν Πατρίδα τῆς
 εἰς αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης· ἀλλ’ ἡ Πατρίς χωρὶς
 νὰ ἀναφέρῃ κἀνένα ἀπ’ ἐκείνους, καὶ διὰ νὰ
 ἐξαλείψῃ τὰς κεκρυμμένας δαλιότητας, ὅπου
 τὸ γράμμα τε τρέφα, τῷ ἀνταπεκρίθη ἐκ
 μέρας καὶ αὐτῶν σχεδὸν τῶν ἀκάκων νηπίων,
 καὶ ἰδοῦ.”

„ Ἀλλ’ ἡ Πασιᾶ σὲ προσκυνῶμεν.”

„ Τὸ ἔξαφνον γαιτόνευμά σου τώρα εὐ-
 γάζει καθε ἀμφιβολίαν ἀπ’ ἐμᾶς, καὶ μᾶς
 φιλοδωρεῖ τὸν ὑπὲρ Πατρίδος γλυκύτατον θά-
 νατον, ἢ νίκην.”

„ Ἡμεῖς, ὅτε χρησάκην, ὅτ’ ἄλλον τινὰ

(α) Τὸ σόϊσας· δηλαδὴ τὴν γενεάν σου.

(β) Τὸ χαμπέρι· τὴν εἰδήσιν.

ἀπὸ τῆς γειτόνῃς ἀκόμειν· ὁ καπνὸς τῆς Πα-
τρίδος μας, καὶ τὸ ἁγῶν αἷμα τῆς Πρέβυ-
ζας, εἶναι εἰς ἡμᾶς δύο ὁδηγοὶ σοφώτατοι·

„ Αὐτὰ ὅπῃ ὀνομάζετε Πανία, ἡμεῖς τὰ
ἐλάβαμεν, καὶ τὰ σεβόμεθα διὰ Βασιλικαῖς
παντιέροις, καὶ ὑποκάτω εἰς αὐταῖς θέλει
νικήσομεν, ἢ ἀπεθάνομεν ὅλοι, καὶ ἡ Ὑψη-
λότης σου ἐναντίον εἰς αὐταῖς ἔρχεσαι, καὶ
ὄχι εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἡμεῖς τῶν δύο Βασιλέων
εἴμεθα, καὶ ὡς πιστοὶ αὐτῶν δὲν θέλει ἀδικη-
θῆμεν·

„ Εἴπειδὴ καὶ μᾶς δίδετε τὴν εἵδησιν,
ὅτι ἕως τὸ βράδι εἴσε αὐτῷ, ἡμεῖς σὰς ὑ-
ποσχόμεθα, ὅτι εἴμεθα πάντα ἐδῶ, καὶ κατὰ
τὸ παρὸν ἐυρισκόμεθα ἄρματωμένοι εἰς τὰ
σύνορα·

„ Ὑγίαινε, καὶ ὁ Θεὸς ἅς δώσῃ τὸ δίκαιον
εἰς ὅποιον γνωρίζει ἁγῶν·

17,8 νοεμβρίῃ 12 Πάργα·

Οἱ Προεστοὶ, καὶ ὅλοι μικροὶ, καὶ μεγάλοι
τῆς Πάργας·

„ Λαμβάνωντας καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν,
καὶ γνωρίζοντας ὅτι καὶ μίαν χώραν, καὶ ὑ-
πόληψιν δὲν ἔχεν τὰ μηχανουργήματά τε,
ἕτε τε ἄρματά τε δύναμιν εἰς τὴν Πάργαν,

εὐθὺς ἐπρόσρεξε μόνος τε εἰς τὰς εὐλάς διὰ
 τὰ τὴν λάβη καθ' ὃν τρόπον ἠμπορέσῃ· ἐν
 πρώτοις ἔκαμεν ἐδικόν τε τὸν Καδὶρμωεὶ μὲ
 δῶρα, καὶ ἔκλινεν εἰς τὸ ζήτημά τε· ἔπειτα
 ἐμεταχειρίσθη καὶ τὸν ΟΥ΄ΣΑΚΟΦ μὲ τὸν ἴδιον
 τρόπον· ἀλλ' αὐτὸς, μὲ τὸ νὰ ἦτον πληρο-
 φορημένος, καὶ τρόπον τινὰ δυσάρετος εἰς τὰς
 φανεράς αἵματοχυσίας, καὶ τυραννίας του,
 τόσον ἀπὸ τὰς δυσυχῆς Πρεβυζάνης, ὅπου
 κάθε ἡμέραν ἔχυνον ποταμὺς δακρύων ἔμ-
 προσγέν τε, ὅσον καὶ ἀπὸ τὰς φοβεριζομέ-
 νης Παργίης, καὶ διὰ τὰ μὴ μένουν τὰ δῶρα
 ἄκαρπα, ἐφεῦρε τὴν ἀκόλουθον θεραπείαν, διὰ
 τὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τὰ δύο μέρη· ἐπρόσβαξε τὰ
 εὐγουν τέσσαρες τρατιῶται ἐδικοὶ τε, τέσ-
 σαρες τῷ Καδὶρμωεὶ, ἑ τέσσαρες τοῦ Ἀλῆ Πα-
 σιᾶ, διὰ τὰ πηγαίνων τὰ φυλάξουν τὸ Κάστρον
 τῆς Πάργας· αὐτὴ ὅμως ἡ ἀπόφασις δὲν
 ἤρесе τῷ Πασιᾶ, ἐπειδὴ ἤθελε μόνος τε τὰ
 τὴν ἐξουσίαν, ἢ καλῆτερα τὰ εἰπῶ τὰ τὴν
 ἐξολοθρεύσῃ· ὅθεν ὁ ΟΥ΄ΣΑΚΟΦ τὴν ἄφησεν
 ἀνενέργητον· δὲν ἠσύχασε τέλος πάντων μὲ
 πολλὰ, καὶ χρυσομένα μέσα τὰ ἀπολαύσῃ
 τὸ ποθόμενον, τόσον ὅπῃ ἐβαρέθη ὁ ΟΥ΄ΣΑ-
 ΚΟΦ, καὶ ἀπεφάσισε τὰ τῷ Παραδώσῃ τὴν
 Πάργαν, καὶ μὲ βεβαιότητα ἤθελε πληρωθῇ
 ἡ ἐπιθυμία τῷ Πασιᾶ, ἀνίσως καὶ ἔλλαιπτο

ὁ Γεώργιος (α) Παλατίνος ἀπὸ τὸ νὰ σέκεται ἕνας σταθερὸς διαφεντευτής, καὶ βοηθός της· αὐτὸς ἦτον διερμηνεὺς (β), καὶ γραμματικὸς τῷ ΟΥ΄ΣΛΚΟΦ, καὶ ἀκέσας τὴν ἀπόφασίν τε τὸν ἐμπόδιζεν λέγωντάς τῳ, ὅτι τὸ μεγαλύτερον κακὸν, ὡς ἡμπορεῖ νὰ προξενήσῃ εἰς ὅλην τὴν Γραικίαν εἶναι, τὸ νὰ παραδώσῃ τὴν Πάργαν εἰς τὸν Πασιᾶ· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν φυλάττονται ὅλοι οἱ δυσυχῆς διωκόμενοι Γραικοὶ, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκυμβᾶ καὶ τὸ Σοῦλι· ὅθεν καλὴτερον εἶναι νὰ τὴν χαλάσῃ ὁ ἴδιος μὲ εὐσπλαγχνίαν, παρὰ ὁ Πασιᾶς μὲ θηριότητα· μὲ αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ δίκαια, ὡς τῳ ἐπρόβανεν κατ' ἐκάστην ὥραν ὁ ῥηθὲς Παλατίνος, εἰσφάνθη κάποιαν συμπάθειαν, καὶ μεταβολὴν ὁ ΟΥ΄ΣΛΚΟΦ, καὶ ἄρχησε νὰ ἐμψυχώνῃ, καὶ εὐγάζῃ ἀπὸ κάθε δαλίαν τὰς Παργίους τάζωντάς τες, ὅτι ἂν χαθῇ αὐτὸς, χίνεται καὶ ἡ Πατρίδα τες. ὁ Ἀλῆ Πασιᾶς δὲν ἄργησε νὰ μέγῃ τὸν προσάτην τῆς Πάργας, καὶ εὐθὺς ἐπάσχισε νὰ

(α) Ὁ Γεώργιος Παλατίνος· γέννημα τῆς Κεφαλληνίας εἰς τὸ Ἀργοςόλι· οἱ γονεῖς τε ἐκατάγοντο ἀπὸ τὰ μέρη τῆς λιβαδίας· ἀνὴρ Φιλάνθρωπος, καὶ Φιλογενής·

(β) Διερμηνεὺς· τούρκικα δραγυμάνος·

τὸν μεταβάλλῃ μὲ ταξήματα πλεσιοπάροχα· ἀλλ' ἡ Φιλανθρωπία, καὶ ἡ ἰσχυρὰ μεσιτεία ἐνδὲς ἐγκαρδίᾳ φίλῃ τῷ Παλατίνῳ ἐκαταφρόνησαν τὰς θησαυροὺς, ἐματαίωσαν τὰς ἐλπίδας τῆς, καὶ ἐσερέωσαν τὴν ἀφοβίαν τῶν Παργίων·

„ Ἀφ' οὗ καὶ μὲ τὸ μέσον τῶν σόλων δὲν ἐτελεύτωσε τίποτες, ἄρχησε πλέον νὰ γράφῃ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν ἐναντίον τῶν Παργίων τὰ ὅσα ἐδυνήθη νὰ ἐπινοήσῃ, διὰ νὰ τὰς φέρῃ, εἰ δυνατόν, ὑποκάτω εἰς Βασιλικὴν ὀργάνῃ, καὶ τότε νὰ ὀρμήσῃ ἐναντίον τῆς· τὰς ἐσυκοφαντῶσεν, ὅτι εἶναι ὅλοι φίλοι τῶν ῥώσσιων, καὶ Γάλλων· ὅτι φυλάττειν ὅλες τὰς κλέπτας, καὶ Φονεῖς, ὑπὸ χαλὺν τὸν ῥαγιάδ· ὅτι βασῶν τὰς Σουλῶτας ὡς εἶναι κακοποιοὶ ἀνθρώπων, καὶ ἐχθροὶ τῆς· ἡ Ὑψηλὴ, ὡς λαμπρὰ Πόρτα προσιώτας τὰ τοιαῦτα τὸν ἡσύχαζε μὲ τὴν ἀξιέπαινον ὑπομονήν, καὶ μὲ τὴν εὐτυχὴ ἐλπίδα ὥς ὑπὸ ἔσειλεν ἀνθρώπων ἐδικὸν τῆς, διὰ νὰ κυβερνᾷ αὐτὰ τὰ τέσσαρα Κάστρα τῆς ξηρᾶς, ὕγην Πάργαν, Πρίβυζαν, Βόνιτζαν, καὶ βοθροντόν·

„ Χωνώντας καὶ αὐτὰς τὰς κόπας, καὶ ἔξοδα, καὶ μὴν ἡμπορῶντας καὶ μὲ τὸ μέσον τοῦ Γερατά· νὰ εὐχαρισήσῃ τὴν θέλησίν τῆς, ἐβάλλῃ ἔπειτα νὰ ἀποκτήσῃ προδότας ἀπὸ τὴν Πάργαν, καὶ ἐσυρεν εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς μίαν

ὀλόκληρον Φαμελίαν, ἦγον Πατέρας μὲ ἡὺς·
 ἡ γενεὰ τὴς ὀνομάζεται Καλύληδες τζίγκαν-
 νοι (α), ἡ ὁποία ἔτε δύναμιν, ἔτε ὑπόληψιν
 εἶχεν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν Πατρίδα διὰ τὰ βδε-
 λυρά της ἦθη, καὶ Πράξεις· ἡ Πατρίς δὲν
 ἔπαυε συμβαλεούντάς της νὰ ἀπέχων ἀπὸ
 τὴν συναναστροφὴν τῷ Πασιᾷ, αὐτοὶ ἐσοχά-
 ζοντο, ὅτι τὴς σέβεται, ἡ φοβᾶται, ἡ ὁποία
 βλέπουσα τὴν ἀμετάθετον κακίαν τὴς ὅχι
 μόνον δὲς, καὶ ἤρᾳς τὴς ἐξύλισε σφοδρῶς,
 ἀλλὰ καὶ ἔξω ἀπὸ τὴς ἐλευθέρως κόλπτει τὴς
 τὴς ἀπέρριψε, ἔ περιεφέροντο ἔνθεν κἀκεῖσε
 ὑβριζόμενοι, διωκόμενοι καὶ ξυλιζόμενοι·

„ Εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ἐφθασεν εἰς
 τὸ τέλος ὁ Πασιᾶς νὰ τρέφῃ γίφτες, ἔ νὰ
 ἐλπίζῃ μεγάλα πράγματα ἀπὸ τοιέτης ἐτι-
 δανὺς, οἱ ὁποῖοι, διὰ νὰ ζωοτρέφονται ἀπ’
 αὐτὸν, τῷ ἔταζαν ὅτι τὰ κληδιά τῷ Κάστρῳ,
 καὶ τὰ ἄρματα τῶν συμπολιτῶν τὴς εἶναι εἰς
 τὴν ἐξουσίαν τὴς·

„ Ἄν ὁ Πασιᾶς ἀγρυπνεῖσε τόσον διὰ νὰ
 συνάσῃ τὴν Εὐλευθερίαν τῶν Παργίων, πόσον
 ἄραγε αὐτοὶ ἐπάσχιζαν νὰ τὴν διαφυλάξουν;

(α) Τζίγκαννοι· ὅρ. Φύλ. σελ. ἡδὲ λέξεις
 τζίγκαννοι, κατὰ τὴν ῥωσικὴν, ἡ ἐλέγχικεν
 γλώσσαν, δηλοῖ γίφτες·

δὲν ἀμέλησαν νὰ μὴ προσφέρουν τὰ δίκαιά
 τες ἐγγράφως εἰς τὴς συμμάχους (α) Βασι-
 λῆς, Πρέσβεις, ἐπιτηρητὰς, καὶ ναυάρχους
 αὐτῶν, καὶ εἰς ὅσους ἐδύναντο νὰ τὴς βοηθή-
 σουν· ἀγκαλὰ αἱ μακρυναῖς μεσιτέαις τουε
 δὲν τὴς ὠφέλησαν τόσον, ὅσον οἱ ἀγῶνες τῶν
 συμωτινῶν τες φίλων, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν εἰς
 τὴν Πατρίδα τες διὰ φύλαξιν ἐπιτηρητὰς
 ῥώσους· ἑρῶτον, τὸν Μαγιδρ σπῦρον τεκέ-
 λην ἀπὸ Κεφαλληνίαν· δεύτερον, τὸν ὑποχι-
 λίαρχον Γαβριὴλ Παλατίνον (β), ὅστις ἐσάθη
 ἕνα ὀλόκληρον χρόνον, καὶ ἔκτοτε ἠύξησεν ἡ
 μεγαλοψυχία τες, καὶ ἐσβύσθησαν αἱ ἐλπί-
 δες τοῦ ἐχθροῦ τες· μετέπειτα τες ἐξεστία-
 σεν ὁ ἀπεσπαιμένος ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν
 Ἀδελφάχ μπεῖς· αὐτὸς ἕως εἰς ἕνα καιρὸν
 ὁποῦ ἀκτινοβόλει τὸ Πατριωτικὸν, καὶ ὁμό-
 φωνον κοινῶς τῆς Πάργας, καὶ ἐτιμοῦντο
 ἐκείνοι οἱ φίλοι τες, ὁποῦ ἐσάθησαν μέχρι
 αἵματος εἰς τὴν ἀνάγκην τες, ἐφύλαττεν ἀ-
 παρασάλευτα τὰ Βασιλικά προσάγματα, καὶ

(α) Συμμάχους Βασιλῆς· δηλαδὴ ῥωσσίας,
 καὶ ὕψελης Πόρτας.

(β) Γαβριὴλ Παλατίνον· εἶναι ἀδελφὸς τῷ
 ῖρηθέντος Γεωργίου Παλατίνου.

ὄρεσ ἀφ' ἧ ὅμως τρία, ἢ τέσσαρα ὑποκείμενα, ἀνάξια τῷ Πατριωτικῷ ὀνόματος, ἢ καλῆτερα νὰ τὰ εἰπῶ ἀνδράποδα ἄρχησαν νὰ διασχίζεν τὸν λαόν, νὰ κολακέυεν τὸν ἡγεμόνατος, νὰ προδίδεν τὰ δίκαια τῆς γλυκυτάτης Πατρίδος, ἐπροξένησαν ἀρκετὰς διχονοίας· ἡ Πατρίς δὲ μὲ τὴν ὑπομονὴν τῆς τῆς ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι ὑδὲν, καὶ διὰ τὰς πράξεις τῶν τῆς ἐδάνεσε τὴν ἐνθούνησιν·

„Εἴμαναν λοιπὸν, καὶ εἶναι οἱ Πάργιοι ὑπὸ τὴν ὀθωμανικὴν διοίκησιν ἕως τῆς σήμερον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπορῶν νὰ ζήσιν ἐξαίρετα, ἀνίσως καὶ ἰξυύρην νὰ φερῶνται μὲ φρόνησιν· δηλαδὴ, νὰ εἶναι ἀναμεταξύτης σύμφωνοι, καὶ ἀγαπημένοι· νὰ ἀποδίδεν τὸ ἀμοιβαῖον σέβας εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς· νὰ διαφεντεύεν μὲ τὸ αἶμά τῆς τὰ δίκαια τῆς Πατρίδος τῶν· νὰ τηρῶν ἀπαρασάλευτα τὰ προνόμοια (α), ὅπῃ οἱ Βασιλεῖς τῆς ἄφησαν, ἤγουν χωρὶς πρόσθεσιν, ἢ τε ἀφαίρεσιν· νὰ ἀποσρέφονται, καὶ ἀποβάλλην ἀπὸ ὅλας τὰς πολιτικὰς ἀξίας τῆς σκανδαλοποιῶν, καὶ ἀναξίως Πατριώτας,

(α) Τὰ προνόμοια· ὅ, τε ῥῶστος, καὶ Τῦρ-
κος τῆς ἐκύρωσαν τῆς ἰδίης νόμους, ὅπου εἶ-
χον καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῶν Βενετζάνων·

ὡς μέλη σεσπασημένα, καὶ βρωμερὰ, ὅπῃ
βλάπτειν ὅλον τὸ σῶμα· νὰ σέβωνται δὲ,
καὶ τιμᾶν εἰς πολιτικὰς διοικήσεις τὰς εἰρη-
νικοῦς, καὶ ἀξίους φίλους τῆς Πατρίδος, οἱ
ὅποιοι ὡς καλοὶ κυβερνῆται ἡμπορῶν νὰ φυ-
λάξουν τὸ πλοῖόν της ἀπὸ κάθε ἐξαφινον, καὶ
ἐλπιζομένην τρικυμίαν· διότι πολλάκις καὶ
εἰς τὸν λιμένα τζακίζεται ὁ ναύτης, ὅταν δὲν
ἰξεύρῃ νὰ ἀσφαλίσῃ· νὰ ζητῶν συμβουλὰς
ἀπὸ φρονιμοτέρους εἰς ἐκείνα, ὅπῃ αὐτοὶ δὲν
φθάνουν· νὰ μὴ πιεῖται ποτὲ ἐκεῖνα, ὅπῃ τὸ
μάτι εἶναι χρεῖα νὰ τὰ ἰδῇ· πρὸ πάντων δὲ
νὰ ἔχουν ὅλην τὴν κλίσιν, καὶ σεβας εἰς τὸν
ἄρχον καλάμον (α), παρὰ εἰς τὸν τολμηρὸν
λόγον· αὐτοὶ εἶναι οἱ τρόποι, μὲ τὰς ὁμοίους
ἡμπορῶν νὰ ζήσουν εὐτυχῶς, καὶ πὰρ εὐχαρι-
στῶν τὸν ἡγεμόνα της καλῶς, καὶ τότε σώ-
ζεται κάθε σκοπὸς της εὐτυχίας.

(α) Καλάμον· δηλαδή τὸ κοινῶς· ἐπειδὴ
ἡ γῆα πρόνοια τοὺς ἐχάρισεν ἕνα ὑποκέμε-
νον, ὅπῃ σολίζει, εἰ τιμᾷ τὴν Πατρίδα της
μὲ τὴν προκοπὴν τῆς, καὶ Θεὸν πρὸς αὐτὴν
ἔρωτα· πολλοὶ ἰδόντες τὰ συγγράμματά της
τὸ ἐθαύμασαν, καὶ ἐπεθύμησαν ἐκ ψυχῆς·
δὲν ἰξεύρω ὅμως ἂν καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ τὸ ἔχουν,
τὸ γνωρίζουν.

„Μὲ ἀπαρηγόρητον θλίψιν ἤκουσα, ὅτι ἔρχησαν νὰ ξεμακρύνῃ ἀπὸ τὴν εὐτυχῆσάν τιν ὁμόνοιαν τῶν Σελιώτων, καὶ νὰ μὴ τὺς δέχωνται ἕτε εἰς τὴν Πατρίδα τῆς· τὺτο, ἂν εἶναι ἀληθές, δὲν φθάνει ὅπῃ θέλει ὑβρισθῆν ἀπ' ὅλοι τὸ γένος, ἀλλὰ προμηνύει καὶ εἰς αὐτὺς ἓνα ὀγλήγορον, καὶ ἄτιμον ἐξολοθρευμὸν· Πάργιοι, Πάργιοι, προνοήσατε, διὰ νὰ μὴ μετανοήσετε, καὶ ἴσως δὲν προφθάσετε νὰ μετανοήσετε· ἂν θέλετε τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος σας, καὶ ἐλευρίαν, ἀκολυθῆσατε μὲ προθυμίαν τὰ ὅσα σᾶς εἶπα εἰς τὸ ἄνωθεν κεφάλαιον· προσέχετε, διὰ νὰ μὴ γίνετε ἐσᾶς παράδειγμα εἰς τὺς ἄλλους, ἀλλ' ἐσᾶς νὰ ἔχετε πάντοτε ἔμπροσθέν σας παραδείγματα τῶν ἄλλων· δηλαδή τῶν Πρεσυζάνων· τῶν Νιβιτιότας· τῶν Ἀγιοβασιλίτας· τῶν χορμοβίτας, καὶ ἄλλων πολλῶν, οἱ ὅποιοι διὰ νὰ ἐξάβησαν ἀναμεταξύτης ἀσύμφωνοι ἐθυσιάσθησαν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν, ὡς τὰ πρόβατα, καὶ ὅσους δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀποτελειώσῃ τὸ σπαθί, τοὺς ὑπέφερεν ἡ γῆ γεγυμνωμένης, καὶ ὁ οὐρανὸς τοὺς ἴδε θρηνῶντας, ἔ' ἀνασθενάζοντας ἀπαρηγόρητα, πλὴν δὲν τοὺς εὐσπλαγχνίσθη· ὅτι μόνοι τῶν ἐζήτησαν τὴν δυσυχίαν·

„Ταῦτα, καὶ τοιαῦτα ἐξάβησαν τὰ, τῶν Παργίων μετὰ τῶν γειτόνων Παλαιίσματα ἀπὸ

τοὺς 1400 ἕως τοὺς 1801 · τὰ δὲ μετὰ ταῦ-
τα καλὰ , ἢ (ὅ μή γένοιτο κύριε) κακὰ
ἐπιχειρήματά των ὁ δεύτερος Περὶ τῆ ΣΟΥ-
ΛΙΟΥ τόμος θέλει τὰ δημοσιεύσει ·
